PROGRAMMABEGROTING 2025 - 2028

Gemeente Ameland

Inhoudsopgave

1. PROGRAMMABEGROTING 5

SAMENSTELLING VAN HET BESTUUR 7
1.1 INLEIDING 9
1.2 PROGRAMMA'S EN TOELICHTING 11
Programma 1 Bestuur 13
Programma 2 Sociaal Domein 19
Programma 3 Onderwijs 31
Programma 4 Fysieke Leefomgeving 37
Programma 5 Economie 47
Programma 6 Duurzaamheid 51
Programma 7 Volkshuisvesting 55
1.3 OVERHEAD 59
1.4 DEKKINGSMIDDELEN 61
1.5 PARAGRAFEN 69
Paragraaf 1 Lokale heffingen 71
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 79
Paragraaf 3 Grondbeleid 87
Paragraaf 4 Onderhoud kapitaalgoederen 91
Paragraaf 5 Financiering 95
Paragraaf 6 Bedrijfsvoering 99
Paragraaf 7 Verbonden partijen 103

2. FINANCIËLE BEGROTING 119

2.1 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING 121
2.2 FINANCIEEL OVERZICHT BATEN EN LASTEN 127
2.3 BALANS 131
2.4 Overzicht van structurele en incidentele baten en lasten 135
2.5 EMU-SALDO 139

3.0. BIJLAGEN 141

Recapitulatie per taakveld 143
Staat van activa (samengevat) 147
(Vervangings)investeringen 149
Staat van reserves en voorzieningen 155
Staat van langlopende geldleningen 159
Staat van salariskosten 161
Liquiditeitsplanning 165
Nieuw beleid uit Kadernota 2024 167

Beleidsindicatoren per programma.....169

1. Programmabegroting

Samenstelling van het bestuur

Burgemeester Leo Pieter Stoel
Portefeuille:

- Openbare Orde en Veiligheid
- Algemene en Bestuurlijke zaken
- Dagelijks Bestuur De Waddeneilanden
- Personeel en Organisatie
- Dienstverlening
- Voorlichting en Communicatie
- Financiën
- Handhaving
- Onderwijs
- Veerverbinding

Wethouder Theo Faber (AmelandÉén)
Portefeuille:

- Huisvesting
- Gemeentelijk Woningbedrijf
- Ruimtelijke Ordening en Vergunningen
- Grondzaken
- Economie, Recreatie en Toerisme
- Infrastructuur en Vervoer
- Algemeen Bestuur De Waddeneilanden
- Locoburgemeester

Wethouder Piet IJnsen (Algemeen Belang Ameland)
Portefeuille:

- Duurzaamheid en Energietransitie
- Werk en Inkomen
- Sociaal Domein
- Gezondheid, Welzijn en Sport
- Jeugd en Jongeren
- Cultuur
- Milieu
- Landbouw en Natuur
- Water en Kustbescherming
- Algemeen Bestuur De Waddeneilanden
- 2e Locoburgemeester

Secretaris-directeur Iwan Valk

- Secretaris college van burgemeester en wethouders
- Directeur ambtelijke organisatie

1.1 Inleiding

Indeling begroting en begrotingssystematiek

Raadsagenda 2022-2025

Eind april 2022 is de Raadsagenda 2022-2025 door de gemeenteraad vastgesteld. Deze geeft een overzichtelijk beeld van de opgaven, ambities en kansen op Ameland voor de komende periode. Ter informatie wordt in deze Programmabegroting verwezen naar de betreffende raadsagendapunten.

Besluit begroting en verantwoording (BBV)

In het BBV zijn de verslaggevingsvoorschriften opgenomen voor provincies en gemeenten. Het gaat hier om regels voor de indeling van begrotingsdocumenten (en voor jaarverslaggeving), voor waardering, activering en afschrijven, voor het gebruik van hoofdstukken en taakvelden, hoe moet worden omgegaan met rente en overhead en dergelijke. De voorliggende programmabegroting 2025 – 2028 is opgesteld met inachtneming van deze voorschriften.

Overhead

Om de raad meer inzicht te geven in de totale kosten van overhead voor de gehele organisatie en ook meer zeggenschap te geven over die kosten, wordt voorgeschreven dat in het programmaplan een apart overzicht wordt opgenomen van de kosten van de overhead.
In de programma's zelf worden alleen de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces.
De definitie van overheadkosten is in het BBV aangegeven en in een notitie Overhead van de Commissie BBV is nog eens verduidelijkt welke kosten wel en niet tot overhead worden gerekend.

De overheadkosten worden uitgedrukt in een percentage van alle overige kosten, wat leidt tot een opslagpercentage van 25,20% op alle gemaakte kosten (2024: 24,35%).
Een uitzondering op deze systematiek vormt het Gemeentelijk Woningbedrijf, waaraan vanuit bedrijfseconomische overwegingen een genormeerd bedrag wordt toegerekend.

Relatie met activiteitenbegroting en autorisatieniveau programmabegroting

De gemeenteraad stelt deze programmabegroting vast, waarbij de vaststelling geldt op het niveau van 'activiteitengroepen'. De raad stelt, met andere woorden, financiële middelen beschikbaar voor bijvoorbeeld de activiteitengroep Infrastructuur (als onderdeel van het programma Fysieke leefomgeving).

Het college krijgt van de raad de financiële middelen om de doelstellingen voor de activiteitengroep 'Infrastructuur' te realiseren. In de activiteitenbegroting verdeelt het college deze middelen over de onderliggende activiteiten zoals wegen, bermen, gladheidsbestrijding, etc.

Het college stelt een “Activiteitenbegroting” vast, ingedeeld in voorgeschreven hoofdstukken, taakvelden, activiteiten en grootboekrekeningen.
Binnen het totaalbudget, zoals dat geldt voor bijvoorbeeld de genoemde activiteitengroep Infrastructuur, kan het college middelen op een alternatieve wijze besteden, wanneer dat noodzakelijk is voor de realisatie van de door de raad aangegeven doelen en maatschappelijke effecten.

Uitgangspunten financiële begroting

De Programmabegroting 2025 – 2028 volgt de uitgangspunten van de vastgestelde Kadernota 2024. Het nieuwe beleid dat hierin is verwerkt, is als bijlage opgenomen bij deze begroting. Vaststelling van deze begroting betekent dat er budgetten beschikbaar zijn voor deze nieuwe beleidsvoornemens. Indien plannen nog nadere inhoudelijke uitwerking en beraadslaging vragen, komen deze plannen, met bijbehorende kredietaanvraag, nog specifiek in de raad aan de orde.

Na verwerking van het bovenstaande zijn de begrotingssaldi van de meerjarenbegroting 2025 – 2028 als volgt:

Saldi meerjarenbegroting 2025 - 2028				
	2025	**2026**	**2027**	**2028**
Meerjarenbegroting 2025 - 2028	848.461	573.679	534.073	361.869
Totaal	**848.461**	**573.679**	**534.073**	**361.869**

1.2 Programma's en toelichting

Programma 1 Bestuur

Ameland staat voor duurzaam, ondernemend en sociaal.

Na de verkiezingen in 2022 zijn er verschillende sessies geweest met vertegenwoordigers van alle partijen. Dit heeft geleid tot een zo breed mogelijk gedragen raadsagenda 2022-2025. De raadsagenda geeft de hoofdlijnen weer van het voorgenomen beleid voor de raadsperiode 2022-2025.

Dit zijn de tien meest belangrijke en omvangrijke opgaven en thema's uit de raadsagenda:
1) Leefbaarheid en duurzaamheid lopen als rode draad door alle beleidsterreinen
2) Energietransitie alle gebouwen op Ameland naar fossielvrije energie
3) Veerverbinding betrouwbaar en toekomstbestendig (*gemeente heeft hier geen beslissingsbevoegdheid)
4) Welzijnswerk (toekomst)vraag van burgers is leidend, niet de organisatie, effectievere besteding van middelen
5) Toerisme en vervoer nieuw beleid is in ontwikkeling en staat in het teken van 'dempen van de drukte'
6) Sociale en reguliere huisvesting afmaken lopende projecten, ontwikkelen van nieuwe praktische plannen
7) Ouderenhuisvesting De Stelp start nieuwbouw begin 2023
8) Personeelshuisvesting een gezamenlijke kijk op toekomstbestendige huisvesting van werkenden op Ameland
9) Omgevingswet de invoering van de omgevingswet legt een (onzichtbaar) groot beslag op organisatie en bestuur
10) (On)voorzien stikstof, corona, vluchtelingenopvang, enz. (nieuwe) ontwikkelingen kunnen ineens zeer urgent zijn.

Samen willen we werken aan een aantrekkelijk en toegankelijk eiland, het behoud van natuurwaarden, een houdbare economische ontwikkeling en een vitale gemeenschap waarbinnen jongeren en ouderen zich op hun plaats voelen.

Activiteitgroepen die bij dit programma horen

- Bestuur
- Openbare orde en veiligheid

Wat willen we bereiken

Willen we als bestuur in complexe omstandigheden stappen voorwaarts blijven zetten, dan helpt het om naast de gebruikelijke ‘wat?’ en ‘hoe?’ vraag ook vaker de ‘waarom?’ vraag met elkaar - en betrokkenen - scherp te krijgen. Het is belangrijk gaandeweg te proberen het onderscheid te zien tussen enerzijds korte termijn crisissen, incidenten en problemen en anderzijds wat we voor ons eiland willen bereiken op de lange termijn. We hopen de opgebouwde open en constructieve houding tussen raad, college en organisatie voort te zetten. In ons handelen en ons beleid staat het belang van de Amelander gemeenschap centraal. We bekijken branche breed per vraagstuk of er een rol voor de gemeente is weggelegd en op welke manier de gemeente dit projectmatig met specialisme en capaciteit kan ondersteunen, conform raadsagendapunt 6.5. Daarnaast is de bestuurlijke zelfstandigheid van het eiland een cruciaal uitgangspunt. Samenwerking blijft belangrijk, zowel met andere Waddengemeenten als op nationaal en internationaal niveau. We zoeken samenwerking met andere gemeenten of regio’s wanneer dat effectief en/of efficiënt is.

➔ **Raadsagendapunten in dit programma: 1.10 – 6.5 – 7.1 – 7.2 – 7.3**

Wat gaan we daarvoor doen

- Het college en de raad bespreken periodiek de belangrijke dossiers;
- In Waddenverband werken we blijvend samen, met als belangrijk doel behoud en versterking van de leefbaarheid op de eilanden (7.3);
- We voeren op dit moment het gesprek over het eilander beleid, waar de uitgangspunten simpel en doeltreffend een belangrijke rol spelen (7.2);
- We investeren blijvend in onze organisatie. Door opleiding en training van medewerkers, trainees en raadsleden, investering in werkplek, software en informatiebeveiliging en investering in goede arbeidsomstandigheden blijft de organisatie voortdurend in ontwikkeling;
- De gemeente investeert in mensen. Door goed management, goede arbeidsvoorwaarden en inhoudelijk interessant werk is de gemeente een aantrekkelijke werkgever;
- De gemeente investeert in goed werkgeverschap. Door middel van een talentenpool, het opleiden van trainees, uitwisselingen met andere organisaties, gerichte arbeidsmarktbenadering en een goede gesprekkencyclus met alle werknemers positioneert Ameland zich als een aantrekkelijke werkgever;
- De gemeente investeert in extra formatie, zodat de omvangrijke opgaven en thema’s uit de raadsagenda gerealiseerd kunnen worden;
- Met het Waddenprogramma bekijken welke projecten vanuit de Regiodeal op Ameland vorm gaan krijgen;
- Noodzakelijk onderhoud kunstcollectie Ameland vindt plaats;

- Uitvoering geven aan participatie (betrekken van burgers) door bijvoorbeeld de Dorpsontwikkelingsmaatschappij (DOM), dorpscontactfunctionarissen en verplichte onderdelen bij sociaal domein en de Omgevingswet.

Wat mag het kosten

Bestuur							
Lasten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.001.00	Raad en raadscommissies	200.418	214.800	216.688	227.763	229.020	235.464
6.001.05	Burgemeester en wethouders	462.634	505.398	495.201	435.102	445.783	456.784
6.001.10	Ambtswoning burgemeester	99.632	62.971	62.767	62.174	61.580	60.986
6.001.15	Commissie Bezwaar	5.514	6.250	6.250	6.250	6.250	6.250
6.001.20	Samenwerkings- en belangenorganisaties	28.401	26.200	26.200	26.200	26.200	26.200
6.001.25	De Waddeneilanden	266.934	293.334	290.846	300.792	311.185	322.045
6.001.26	De Waddeneilanden, dienstverlening	73.808	78.114	97.231	97.231	97.231	97.231
6.001.29	Regiodeal - regiokassier	0	0	23.749	23.749	23.749	23.749
6.001.30	(Inter)nationale samenwerking	16	0	0	0	0	0
6.001.35	Griffie	128.418	138.649	155.661	147.570	151.597	155.744
6.001.40	Rekenkamer gemeenteraad	7.090	8.500	8.500	8.500	8.500	8.500
6.001.45	Programbegroting en jaarverslag	49.746	42.000	42.500	42.500	42.500	42.500
6.001.51	Auditcommissie	2.650	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
6.002.00	Burgerlijke stand	24.316	55.569	58.019	58.019	58.019	58.019
6.002.05	Bevolkingsadministratie	49.626	57.998	62.027	62.027	62.027	62.027
6.002.10	Rij- en reisdocumenten	18.025	61.016	63.866	63.866	63.866	63.866
6.002.15	Verkiezingen	22.759	9.800	9.800	9.800	9.800	9.800
6.530.05	Bijzondere subsidies: Ontwikkelingshulp, etc	5.357	5.500	7.280	7.498	7.723	7.955
6.540.15	Archiefbewaarplaatsen	21.805	22.000	22.000	22.000	22.000	22.000
Saldo		**1.467.150**	**1.589.098**	**1.649.586**	**1.602.042**	**1.628.031**	**1.660.121**
Baten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.001.10	Ambtswoning burgemeester	16.960	16.900	16.900	16.900	16.900	16.900
6.001.26	De Waddeneilanden, dienstverlening	119.493	120.000	120.000	120.000	120.000	120.000
6.001.30	(Inter)nationale samenwerking	6.692	0	0	0	0	0
Saldo		**143.145**	**136.900**	**136.900**	**136.900**	**136.900**	**136.900**
Resultaat Bestuur		**-1.324.005**	**-1.452.198**	**-1.512.686**	**-1.465.142**	**-1.491.131**	**-1.523.221**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Participatievisie (2023)
- Inspraak- en participatieverordening Ameland (2023)
- Verordening Adviescommissie bezwaarschriften (2021)
- Organisatiestatuut Gemeente Ameland (2021)

Wat willen we bereiken

Ameland is een gemeente waar iedereen zich prettig, veilig en beschermd voelt. Toezicht en handhaving is nodig voor een veilige en leefbare gemeente. In de raadsagenda is dit vertaald onder punt 1.9 en punt 1.10.

Op een toeristisch eiland als Ameland komen regelmatig veel mensen bij elkaar. Er zijn dan ook afspraken nodig over onder meer het gebruik van de soms beperkte ruimtes, het houden van evenementen, openingstijden, het gebruik van voorzieningen en het terugdringen van (geluids)overlast. Ook op het gebied van een aantal specifieke kwesties, bijvoorbeeld scheepvaart ten noorden van Ameland, ontwikkelingen rondom opvang vluchtelingen, de oorlog in Oekraïne en de vogelgriep blijft aandacht noodzakelijk.

Gelet op de eilandsituatie is het belangrijk dat de verschillende hulpdiensten in noodsituaties snel en gecoördineerd worden ingezet. Iedereen moet immers kunnen vertrouwen op adequate hulp bij ongelukken en calamiteiten.

➔ **Raadsagendapunten binnen deze activiteitengroep: 1.9 – 1.10 – 6.3**

Wat gaan we daarvoor doen

- Uitvoering geven aan het jaarplan 2025 van het Integraal Veiligheidsplan 2025-2028;
- Uitvoering geven aan het jaarplan 2025 van het VTH-beleid;
- Het aanleggen van twee extra bluswaterputten;
- Contacten onderhouden met de Veiligheidsregio Fryslân inclusief het reageren op begroting en jaarrekening;
- Contacten onderhouden met de politie om snel in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen.

Wat mag het kosten

Openbare orde en veiligheid							
Lasten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.110.00	Crisisbeheersing en brandweer	42.019	54.815	58.145	58.093	58.038	57.987
6.110.05	Huisvesting brandweer	56.311	70.935	70.825	70.498	70.171	65.910
6.110.10	Brandpreventie	650.139	713.677	769.060	800.268	833.468	863.259
6.110.15	Crisisbeheersing	22.168	22.752	27.917	29.949	31.843	33.794
6.110.20	Sigma-team (crisisbeheersing)	17.072	18.450	18.450	18.450	18.450	18.450
6.120.00	Vergunningen horecea, APV en kansspelen (lasten)	154.826	122.889	167.572	167.572	167.572	167.572
6.120.10	Overige beschermende maatregelen/openbare orde	593	2.500	2.500	800	800	800
Saldo		**943.128**	**1.006.017**	**1.114.468**	**1.145.629**	**1.180.341**	**1.207.771**
Baten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.110.05	Huisvesting brandweer	56.357	58.100	58.100	58.100	58.100	58.100
6.110.15	Crisisbeheersing	1.600	0	0	0	0	0
Saldo		**57.957**	**58.100**	**58.100**	**58.100**	**58.100**	**58.100**

Resultaat Openbare orde en veiligheid	**-885.171**	**-947.917**	**-1.056.368**	**-1.087.529**	**-1.122.241**	**-1.149.671**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

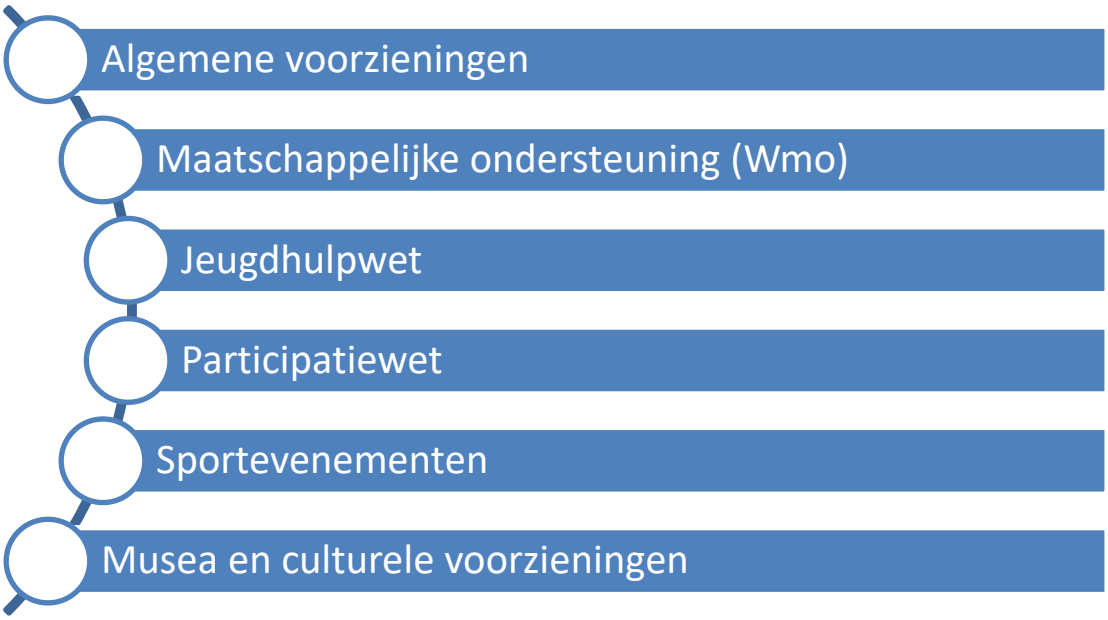
- Integraal Veiligheidsplan Ameland 2021-2024 (2022)
- Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Ameland (2024)
- Preventie en handhavingsplan alcohol Gemeente Ameland 2022-2026 (2022)
- VTH beleid (2019-2024)

Programma 2 Sociaal Domein

Iedereen doet mee.

Binnen het sociaal domein heeft de gemeente brede verantwoordelijkheden in de zorg en ondersteuning aan inwoners (op gebied van zorg, gezondheid, ontwikkeling, participatie, zelfredzaamheid, werk & inkomen en jeugdhulp). De taken en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd in de wetten: Wet maatschappelijke ondersteuning, Participatiewet, Jeugdwet, Wet publieke gezondheid, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en Wet inburgering. In de ruime, integrale zin van het woord vallen onder 'sociaal domein' ook alle aanverwante taken. Zoals handhaving bij leerplicht, het voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten, leerlingenvervoer, asielopvang & inburgering, de reguliere en bijzondere bijstand, (jeugd)gezondheidzorg, sport, cultuur, kinderopvang en welzijnswerk. De gemeente wil deze taken zo doeltreffend mogelijk uitvoeren en zorgen voor meer samenhang en maatwerk in het aanbod van zorg en ondersteuning voor de inwoners.

Activiteitgroepen die bij dit programma horen

Algemene voorzieningen

Wat willen we bereiken

Met basis-, of algemene voorzieningen wil de gemeente bereiken dat (groepen) inwoners vanuit de eigen vraag laagdrempelig kunnen deelnemen aan en gebruik maken van gemeenschappelijke voorzieningen die ondersteunen bij maatschappelijke deelname, ontwikkeling, zelfredzaamheid en participatie op Ameland. Het gaat om voorzieningen als bibliotheekwerk, peuteropvang, (jeugd)gezondheidszorg, sportvoorzieningen, schuldhulpverlening, maatschappelijk werk, welzijnswerk, dorpshuizen, museaal werk, etc. De inzet van algemene voorzieningen kenmerkt zich door een combinatie van professionals en vrijwilligers en kan de inwoners ondersteuning bieden bij een hulpvraag en/of het meedoen in de samenleving. De inzet heeft een preventieve werking en is voorliggend aan de inzet van individuele, geïndiceerde, hulp/ondersteuning/zorg (in de tweede lijn).

De inzet en het faciliteren van algemene voorzieningen heeft een koppeling met de onderwerpen: Nieuwbouw Ambla, inclusieve samenleving, toekomstbestendige organisatie en uitvoering welzijnswerk, IKC-vorming, preventief armoedebeleid en beleid/strategie maatschappelijk vastgoed zoals opgenomen in de Raadsagenda 2022-2025. Verder zijn de acties gepland uit het Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein zoals dat door het college is vastgesteld en met de raad gedeeld.

➔ **Raadsagendapunten in deze activiteitengroep: 4.1 – 4.4 – 4.5**

Wat gaan we daarvoor doen

- Invullen van de regierol voor aanpak middelengebruik onder jongeren en input leveren voor ‘Preventie- en Handhavingsplan Alcohol’ (4.3);
- De inzet en uitvoering van preventieve jeugdhulp via subsidie en ‘opdracht’, naast de ‘basissubsidie’ en subsidie voor jongerenwerk, beleggen bij Sociaal Werk Ameland (4.3);
- Actualiseren Algemene subsidieverordening en onderliggende beleids- en uitvoeringsregels;
- Inzetten van (interne) ondersteuning van de processen aanvraag, verlening en vaststelling van alle gemeentelijke subsidies;
- Voor 2025 is budget beschikbaar om activiteiten te subsidiëren in het kader van 80 jaar bevrijding;
- Samenwerkingsafspraken maken met KwadrantGroep en Sociaal Werk Ameland over dagopvang, inclusief sociale activering en afstemming formele en informele zorg, en multifunctioneel gebruik van algemene ruimten in de Ambla en Ons Hol;
- Bevorderen van de actieve samenwerking tussen de kinderopvang en de basisscholen voor IKC-vorming (4.6);
- De opzet van het huidige private zwemonderwijs analyseren en bepalen of de inzet van subsidie op basis van een beleidsregel nodig is;

- De opzet van het muziekonderwijs evalueren en actualiseren, inclusief het actualiseren van de beleidsregel voor subsidie;
- Via opdrachten aan samenwerkingspartners (o.a. Sociaal Werk Ameland, GGD) de beschikbare middelen vanuit het Gezond en Actief Leven Akkoord (SPUK-GALA) en Integraal Zorg Akkoord (SPUK-Friza) gericht inzetten op basis van de ketenaanpakken voor onder andere eenzaamheid van ouderen, een gezonde leefstijl en Friese preventieaanpak;
- In overleg met de samenwerkingspartners Sociaal Werk Ameland en KwadrantGroep een algemene voorziening voor dagopvang en (mogelijk) dagbesteding gezamenlijk doorontwikkelen (samenwerking formele en informele zorg en stimuleren flexibel gebruik van ruimten);
- Aan Bibliotheek Noord Fryslân opdracht inclusief subsidie verlenen voor (preventieve) aanpak laaggeletterdheid;
- Inventariseren en analyseren van de lokale regelingen en voorzieningen voor minima, deze eventueel aanvullen en daarna publiceren (4.7);
- Prioriteren en uitvoeren concrete acties rondom inclusie (4.4);
- Afronden van het strategisch plan maatschappelijk vastgoed (accommodatiebeleid) en starten met de uitvoering (7.6);
- Actualiseren van de ‘Sociale Kaart Ameland’;
- Evalueren van de samenwerking met gemeente Noardeast Fryslân en afspraken maken over toekomstige structurele samenwerking.

Wat mag het kosten

Algemene voorzieningen							
Lasten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.430.45	Peuterspeelzalen	95.292	93.378	90.860	90.860	90.860	90.860
6.510.00	Sportbeleid en activering algemeen	12.242	11.174	11.645	11.858	12.076	12.301
6.510.10	Buurtsportcoaches	47.847	0	0	0	0	0
6.510.15	Regeling sportakkoord	21.385	0	0	0	0	0
6.520.00	Accommodaties sport	829.711	301.228	302.672	276.504	276.223	275.907
6.520.10	Groene sportvelden en terreinen	123.582	132.342	181.153	187.373	132.108	131.467
6.530.10	Vormings- en ontwikkelingswerk	250	500	520	536	552	568
6.560.00	Bibliotheekvoorziening	133.031	148.011	149.448	153.931	158.549	163.306
6.560.05	Lokale omroep	199	2.613	2.794	2.794	2.794	2.794
6.610.00	Samenkracht en burgerparticipatie	237.074	222.159	193.974	194.145	193.829	193.884
6.610.15	Sociaal-cultureel werk	365.990	85.985	67.265	67.265	67.265	67.265
6.610.16	Administratie SCW	9.079	7.838	8.382	8.382	8.382	8.382
6.610.17	Sociaal Werk	0	748.009	728.000	749.840	772.335	795.505
6.610.20	Buurt- en Clubhuizen	23.954	17.573	18.246	18.297	18.520	18.749
6.610.40	Mantelzorg / vrijwilligersbeleid	19.275	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
6.610.45	WMO overig	8.400	12.272.031	119.136	117.798	116.468	115.146
6.610.50	Noodopvang vluchtelingen	34.426	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000
6.620.00	Coördinatie gebiedsgericht werken	30.173	16.198	11.735	11.735	11.735	11.735
6.620.05	Eerstelijns WMO en jeugd	197.102	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Saldo		**2.189.011**	**14.098.036**	**1.924.829**	**1.930.317**	**1.900.695**	**1.926.869**
Baten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.430.45	Peuterspeelzalen	64.000	65.000	65.000	65.000	65.000	65.000
6.510.10	Buurtsportcoaches	908	0	0	0	0	0
6.510.15	Regeling sportakkoord	18.858	0	0	0	0	0
6.520.00	Accommodaties sport	483.526	0	0	0	0	0
6.560.00	Bibliotheekvoorziening	3.539	0	0	0	0	0
6.610.00	Samenkracht en burgerparticipatie	78.630	0	0	0	0	0
6.610.16	Administratie SCW	4.827	4.100	4.100	4.100	4.100	4.100
6.610.45	WMO overig	0	2.550.000	0	0	0	0
6.610.50	Noodopvang vluchtelingen	-8.322	0	0	0	0	0
Saldo		**645.965**	**2.619.100**	**69.100**	**69.100**	**69.100**	**69.100**

Resultaat Algemene voorzieningen	**-1.543.046**	**-11.478.936**	**-1.855.729**	**-1.861.217**	**-1.831.595**	**-1.857.769**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Beleidskader Sociaal Domein Regio Noordoost-Friesland (2023)
- Nota Gezondheidsbeleid Friese Waddeneilanden 2022-2026 (2022)
- Nota Schuldhulpverlening gemeente Ameland (2019)
- Visie Toekomstbestendig Welzijnswerk Ameland (2021)
- Algemene Subsidieverordening gemeente Ameland (2019)
- Verordening Bekostiging leerlingenvervoer Ameland (2022)
- Verordening Toelage uitwonende studerenden gemeente Ameland (2016)
- Verordening Aanvullende vergoeding OV chip kaart studenten Ameland (2016)

Maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Wat willen we bereiken

Inwoners van Ameland, ook inwoners met beperkingen, kunnen zo lang mogelijk zelfstandig wonen en deelnemen aan de samenleving en sociale activiteiten. Wanneer inwoners in hun dagelijks functioneren problemen ervaren, biedt de gemeente via de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) hulp in de vorm van bijvoorbeeld woningaanpassingen, hulpmiddelen, vervoersvoorzieningen, begeleiding/dagopvang en huishoudelijk hulp.
Een belangrijk uitgangspunt hierbij is zelfredzaamheid, de toepassing van het eigen netwerk en het gebruik van algemene voorzieningen. Op het moment dat dit onvoldoende is, kunnen aanvullend individuele voorzieningen worden ingezet. De inzet van maatschappelijke ondersteuning heeft een koppeling met het onderwerp begeleid wonen zoals opgenomen in de Raadsagenda 2022-2025. Verder zijn de acties gepland uit het uitvoeringsprogramma Sociaal Domein 2024-2025 zoals dat door het college is vastgesteld en met de raad gedeeld.

➔ **Raadsagendapunten binnen deze activiteitengroep: 4.2**

Wat gaan we daarvoor doen

- Ontwerpen van een concrete opzet van Begeleid en Beschermd wonen op Ameland (4.2).

Wat mag het kosten

Maatschappelijke ondersteuning (Wmo)							
Lasten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.660.00	Coördinatie en uitvoering WMO	81.148	72.878	89.885	89.978	89.992	89.988
6.660.05	Woningaanpassingen en hulpmiddelen	156.989	160.000	160.000	160.000	160.000	160.000
6.660.06	Vervoer	120.352	119.000	124.000	127.000	130.000	130.000
6.671.60	Huishoudelijke hulp	254.427	280.000	280.000	280.000	280.000	280.000
6.671.70	Begeleiding	86.182	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
6.671.80	Dagbesteding	40.659	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
6.681.60	Beschermd wonen (WMO)	-52.005	-20.000	0	0	0	0
6.681.70	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-6.537	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
6.710.00	Openbare gezondheidszorg	61.269	31.000	31.000	31.000	31.000	31.000
6.710.10	Jeugdgezondheidszorg	178.238	180.786	207.622	215.998	223.803	231.856
Saldo		**920.722**	**978.664**	**1.047.507**	**1.058.976**	**1.069.795**	**1.077.844**
Baten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.660.10	Diverse eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen WMO	22.077	22.000	22.000	22.000	22.000	22.000
6.710.00	Openbare gezondheidszorg	11.224	0	0	0	0	0
Saldo		**33.300**	**22.000**	**22.000**	**22.000**	**22.000**	**22.000**

Resultaat Maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	**-887.422**	**-956.664**	**-1.025.507**	**-1.036.976**	**-1.047.795**	**-1.055.844**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Verordening Wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Ameland 2024

Wat willen we bereiken

Jongeren op Ameland groeien veilig en gezond op tot volwassenen. Voor het opgroeien en ontwikkelen van jongeren is een sterke samenleving nodig. De opvoeding vindt plaats binnen de gezinnen, het onderwijs en in de buurt. Wanneer door omstandigheden onvoldoende sprake is van een gezonde en veilige ontwikkeling, kan basishulp worden geboden via huisarts, jeugdgezondheidszorg, maatschappelijk werk, welzijnswerk, of het gebiedsteam. Wanneer deze lichte ondersteuning niet volstaat, wordt gespecialiseerde jeugdhulp ingezet. Verder zijn de acties gepland uit het uitvoeringsprogramma Sociaal Domein 2024-2025 zoals dat door het college is vastgesteld en met de raad gedeeld.

➔ **Raadsagendapunten binnen deze activiteitengroep: 4.3**

Wat gaan we daarvoor doen

- Actualiseren van de Verordening Jeugdhulp;
- Met de basisscholen afspraken maken over de inzet van jeugdhulp in het basisonderwijs (4.3);
- De plannen in de Hervormingsagenda Jeugd en Friese Regiovisie Jeugdhulp in haalbare, lokaal passende acties uitwerken (4.3).

Wat mag het kosten

Jeugdhulpwet							
Lasten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.672.60	Coördinatie en uitvoering jeugdhulp	21.006	31.350	35.204	35.204	35.204	35.204
6.672.61	Jeugdhulp begeleiding	9.033	0	0	0	0	0
6.672.70	Jeugdhulp behandeling	290.978	312.500	312.500	312.500	312.500	312.500
6.673.60	Pleegzorg	17.113	17.500	17.500	17.500	17.500	17.500
6.682.60	Jeugdbescherming	107.337	105.000	105.000	105.000	105.000	105.000
6.682.70	Jeugdreclassering	4.847	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Saldo		**450.314**	**476.350**	**480.204**	**480.204**	**480.204**	**480.204**
Baten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Resultaat Jeugdhulpwet	**-450.314**	**-476.350**	**-480.204**	**-480.204**	**-480.204**	**-480.204**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Friese Regiovisie Jeugdhulp 2023-2026 (2023)
- Verordening Jeugdhulp Ameland (2018)

Wat willen we bereiken

Inwoners nemen naar hun mogelijkheden deel aan het arbeidsproces. Wanneer mensen niet zelfstandig in staat zijn om het wettelijk minimumloon te verdienen, biedt de gemeente via de Participatiewet ondersteuning. Bij voorkeur wordt getracht om mensen regulier werk te bieden. Wanneer dit niet lukt, worden extra instrumenten ingezet. Inwoners die moeten rondkomen van een laag inkomen en niet in eigen onderhoud kunnen voorzien, kunnen financiële steun ontvangen in de vorm van bijvoorbeeld bijzondere bijstand of kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. Ter voorkoming van en begeleiding bij financiële problemen wordt financieel advies gegeven. Verder zijn de acties gepland uit het uitvoeringsprogramma Sociaal Domein 2024-2025 zoals dat door het college is vastgesteld en met de raad gedeeld.

Wat gaan we daarvoor doen

- Afspraken maken met het netwerk ‘Fryslân Werkt’ voor samenwerking en ondersteuning bij het begeleiden van jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt naar werk.
- Op basis van adviezen/suggesties van Cedris de interne organisatie voor de begeleiding van inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt (inclusief loonkostensubsidie en indien nodig beschut werk), passend bij het eiland, doorontwikkelen en borgen.

Wat mag het kosten

Participatiewet							
Lasten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.630.00	Inkomensvoorzieningen	41.623	16.793	43.528	43.528	43.528	43.528
6.630.10	Inkomensvoorziening participatiewet	50.969	55.000	55.000	55.000	55.000	55.000
6.630.20	Besluit bijstand zelfstandigen	7.693	0	0	0	0	0
6.630.25	Loonkostensubsidies op grond van participatiewet	163.312	175.000	175.000	175.000	175.000	175.000
6.630.30	Bijzondere bijstand	1.337	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
6.630.35	Gemeentelijk minimabeleid	17.660	133.000	3.000	3.000	3.000	3.000
6.630.40	Overige voorzieningen	2.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
6.630.46	Schuldhulpverlening	18.433	16.000	16.000	16.000	16.000	16.000
6.630.60	Kwijtschelding afvalstoffen- en rioolheffing	1.962	2.800	2.800	2.800	2.800	2.800
6.640.00	Begeleide participatie	8.674	3.135	3.353	3.353	3.353	3.353
6.640.05	Sociale werkvoorziening	290.078	244.136	254.761	262.353	269.968	277.813
6.650.00	Arbeidsparticipatie	18.842	3.135	7.823	7.823	7.823	7.823
6.650.10	Participatiebudget	33.355	35.000	35.000	35.000	35.000	35.000
Saldo		**655.938**	**694.999**	**607.265**	**614.857**	**622.472**	**630.317**
Baten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.630.10	Inkomensvoorziening participatiewet	275.453	290.000	260.000	260.000	260.000	260.000
6.630.35	Gemeentelijk minimabeleid	12.380	0	0	0	0	0
Saldo		**287.833**	**290.000**	**260.000**	**260.000**	**260.000**	**260.000**
Resultaat Participatiewet		**-368.105**	**-404.999**	**-347.265**	**-354.857**	**-362.472**	**-370.317**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Re-integratieverordening gemeente Ameland 2024
- Afstemmingsverordening Participatiewet, Ioaw en Ioaz gemeente Ameland 2024
- Verordening Tegenprestatie participatiewet, Ioaw en Ioaz gemeente Ameland 2024
- Verordening Individuele Inkomenstoeslag gemeente Ameland 2024

Sportevenementen

Wat willen we bereiken

De gemeente voert het beleid rond sportevenementen uit. Het gaat om evenementen die passen bij Ameland wat betreft de beleving van het eiland, de economie en de betrokkenheid van eilanders.

Wat gaan we daarvoor doen

- Evalueren en eventueel herzien van de subsidiebeleidsregel sportevenementen.

Wat mag het kosten

Sportevenementen							
Lasten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.510.05	Ondersteuning sportevenementen	11.644	14.000	14.560	14.997	15.447	15.910
Saldo		**11.644**	**14.000**	**14.560**	**14.997**	**15.447**	**15.910**
Baten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Resultaat Sportevenementen	**-11.644**	**-14.000**	**-14.560**	**-14.997**	**-15.447**	**-15.910**

Wat willen we bereiken

Met de activiteitengroep musea en culturele voorzieningen streven we behoud en expositie van het specifieke eilander cultuurhistorisch erfgoed en natuurlijke waarden na. Stichting Amelander Musea (STAM) exploiteert een aantal musea in gebouwen die in erfpacht door de gemeente zijn overgedragen. Via de musea worden exposities gehouden, excursies en activiteiten georganiseerd en worden de eilander scholen betrokken. De Musea vormen een belangrijk onderdeel van het toeristische aanbod op het eiland. Onder het cultuurhistorisch erfgoed vallen ook historische kerken, begraafplaatsen en dergelijke. Daarnaast is de STAM nadrukkelijk betrokken bij onderzoeken naar en het behoud van de flora, fauna en de natuur op Ameland. Ook biedt de STAM werkmogelijkheden aan inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt, en mogelijkheden om hen 'mee te laten doen'.

Wat gaan we daarvoor doen

- Evalueren en eventueel herzien van de subsidiebeleidsregel culturele evenementen;
- Inzetten van een Subsidieloket.

Wat mag het kosten

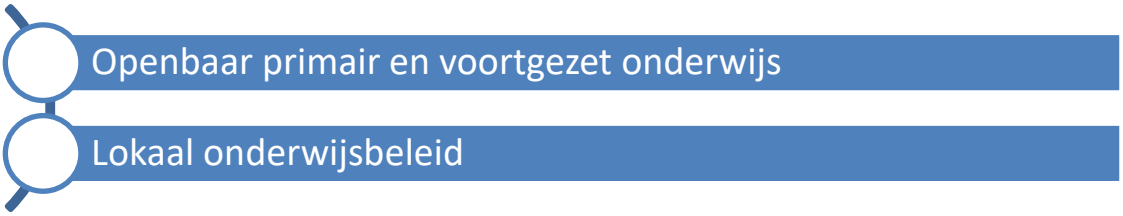
Musea en culturele voorzieningen							
Lasten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.530.00	Culturele voorzieningen	67.025	52.325	80.127	56.615	58.045	59.518
6.540.05	Musea (incl. molens en vuurtoren)	371.391	386.604	391.530	395.070	398.757	402.077
6.830.20	Torens	12.827	11.668	11.976	11.976	11.976	11.976
Saldo		**451.243**	**450.597**	**483.633**	**463.662**	**468.779**	**473.571**
Baten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.530.00	Culturele voorzieningen	0	500	500	500	500	500
6.830.20	Torens	5.325	0	0	0	0	0
Saldo		**5.325**	**500**	**500**	**500**	**500**	**500**
Resultaat Musea en culturele voorzieningen		**-445.918**	**-450.097**	**-483.133**	**-463.162**	**-468.279**	**-473.071**

Programma 3 Onderwijs

De Amelander jeugd kennis en vaardigheden aanreiken en laten vergaren om zich te ontwikkelen en voor te bereiden op hun deelname aan de samenleving.

De gemeente wil zoveel mogelijk leerlingen op het eiland onderwijs aan kunnen bieden, afgestemd op hun niveau. Dit geldt zowel voor het primair als het voortgezet onderwijs. Het voortgezet onderwijs wordt op vmbo-niveau aangeboden. De eerste drie leerjaren kunnen ook op havo en vwo niveau worden gevolgd.

Activiteitgroepen die bij dit programma horen

Wat willen we bereiken

We willen het openbaar primair - en het openbaar voortgezet onderwijs faciliteren. Voor het voortgezet onderwijs betekent dat het bieden van administratieve en beleidsmatige ondersteuning. Voor het openbaar basisonderwijs betekent dat uitvoering gaan geven aan de besluitvorming van de gemeenteraad met betrekking tot de (eventuele) nieuwe rol na de (voorgenomen) bestuurlijke fusie en de bestuurlijke verzelfstandiging van het openbaar basisonderwijs.
De kwaliteit van het onderwijs heeft grote invloed op de toekomst van onze jeugd. De verantwoordelijkheid daarvoor ligt op basis van de wettelijke taak bij de ouders, de leerlingen, de schoolbesturen en de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Dit sluit aan bij punt 4.6 uit de raadsagenda.

➔ **Raadsagendapunten binnen deze activiteitengroep: 4.6, 7.6**

Wat gaan we daarvoor doen

- Administratieve en beleidsmatige ondersteuning bieden aan de directie van het voortgezet onderwijs;
- Administratie uitvoeren van het openbaar voortgezet onderwijs;
- Uitvoering geven aan het door de gemeenteraad te nemen besluit over de (eventuele) bestuurlijke fusie van het basisonderwijs op West Ameland en de voorgenomen verzelfstandiging van het openbaar basisonderwijs.
- Het intern toezicht op het openbaar voortgezet onderwijs uitvoeren, uitbreiden en verbeteren. De door de gemeenteraad vastgestelde documenten (toezichtkaders en reglementen) met betrekking tot het toezicht zijn hierbij de leidraad.
- Het openbaar basisonderwijs ontvlechten we eventueel uit de gemeentelijke organisatie en we geven uitvoering aan de veranderende rol van de gemeente Ameland, gebaseerd op de statuten van de stichting na het (voorgenomen) besluit tot verzelfstandiging.
- In nauw overleg met de accountant voor het onderwijs (Aksos) is het proces met betrekking tot de totstandkoming van de jaarrekeningen voor de twee onderwijs instellingen verbeterd. De kwaliteit van de jaarverslagen is hierdoor aanmerkelijk verbeterd. Verbeterpunten uit de accountsverslagen 2023 nemen we over en de gemaakte verbeterslag zetten we door richting de jaarverslagen 2024.

Wat mag het kosten

Openbaar primair en voortgezet onderwijs							
Lasten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.410.00	Exploitatie basisonderwijs	1.159.687	890.121	890.121	890.121	890.121	890.121
6.410.03	Bestuurscommissie OPO	13.245	13.700	13.700	13.700	13.700	13.700
6.410.05	Gemeentelijke ondersteuning openbaar basisonderwijs	25.873	15.721	16.041	16.041	16.041	16.041
6.410.06	Administratie OPO	27.472	37.098	31.293	31.293	31.293	31.293
6.430.00	Exploitatie voortgezet onderwijs	2.419.298	1.988.300	1.988.300	1.988.300	1.988.300	1.988.300
6.430.05	Gemeentelijke ondersteuning voortgezet onderwijs	23.658	6.009	6.147	6.147	6.147	6.147
6.430.06	Administratie VO	23.054	35.791	32.131	32.131	32.131	32.131
Saldo		**3.692.287**	**2.986.740**	**2.977.732**	**2.977.732**	**2.977.732**	**2.977.732**
Baten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.410.00	Exploitatie basisonderwijs	1.159.687	890.121	890.121	890.121	890.121	890.121
6.410.06	Administratie OPO	13.359	14.038	14.038	14.038	14.038	14.038
6.430.00	Exploitatie voortgezet onderwijs	2.419.298	1.988.300	1.988.300	1.988.300	1.988.300	1.988.300
6.430.06	Administratie VO	13.359	14.038	14.038	14.038	14.038	14.038
Saldo		**3.605.703**	**2.906.497**	**2.906.497**	**2.906.497**	**2.906.497**	**2.906.497**

Resultaat Openbaar primair en voortgezet onderwijs	**-86.584**	**-80.243**	**-71.235**	**-71.235**	**-71.235**	**-71.235**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Verordening bestuurscommissie openbaar basisonderwijs (2022)
- Verordening commissie intern toezicht openbaar onderwijs (2022)
- Toezichtkader openbaar basisonderwijs (2022)
- Reglement intern toezicht BWS (2023)
- Kwaliteitszorg BWS (2023)
- Toezichtkader BWS (2023)

Wat willen we bereiken

De eilander jeugd mogelijkheden bieden zich te ontplooien tot zelfstandige burgers, zodat ze in sociaal economisch en maatschappelijk opzicht op een goede wijze in de samenleving kunnen functioneren.

Wat gaan we daarvoor doen

- Preventief uitvoeren van de leerplicht; we leveren een bijdrage om absoluut – en relatief verzuim alsmede voortijdig schoolverlaten zoveel mogelijk te voorkomen. Als dit zich dan toch voordoet, proberen we een zo goed en passend mogelijk vervolg voor de leerling te vinden;
- Stimuleren van de samenwerking tussen besturen en directies van de scholen voor primair en voortgezet onderwijs;
- Ondersteunen en adviseren van directies, schoolbesturen en gemeenten van andere Waddeneilanden;
- Uitvoeren van de verordening leerlingenvervoer. Een belangrijk aandachtspunt hierbij voor de komende periode is het leerlingenvervoer op het traject Ameland – Holwerd v.v. voor leerlingen die onder deze verordening vallen. Het doel is om het leerlingenvervoer in de nabije toekomst via een stabiele dienstregeling, veilig plaats te laten vinden met een zo aansluitend mogelijke reis. We integreren de (eventueel) nieuw aan te schaffen snelboot in het leerlingenvervoer, afhankelijk van de (nieuwe) dienstregeling;
- Uitvoeren van diverse financiële regelingen voor uitwonende studerenden;
- Bieden van financiële en beleidsmatige ondersteuning voor de gezamenlijke plusklas in het basisonderwijs en de plusactiviteiten in het voortgezet onderwijs met als doel dit permanent op te nemen in het aanbod;
- Uitvoeren van het vastgestelde onderwijsachterstandenbeleid en de subsidieregeling peuteropvang inclusief het behandelen van de aanbevelingen die destijds door de inspectie van het onderwijs zijn gedaan ten aanzien van de voor- en vroegschoolse educatie;
- In combinatie met het strategisch plan gemeentelijke gebouwen gaan we in overleg met partijen in het onderwijs en de opvang, om te verkennen hoe de toekomstige huisvesting (en eventuele IKC-vorming) er uit kan zien (7.6). In 2025 verwachten we besluiten te kunnen nemen over de onderwijshuisvesting op Ameland op lange termijn.

Wat mag het kosten

Lokaal onderwijsbeleid							
Lasten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.420.00	Onderwijshuisvesting openbaar basisonderwijs Hollum	26.574	19.081	19.526	19.409	11.545	11.544
6.420.05	Onderwijshuisvesting openbaar basisonderwijs Ballum	22.560	24.490	24.965	24.875	24.754	24.627
6.420.10	Onderwijshuisvesting bijzonder basisonderwijs Hollum	11.187	19.854	20.279	20.139	17.522	17.395
6.420.15	Onderwijshuisvesting bijzonder basisonderwijs Nes	37.804	41.015	40.745	40.157	39.569	38.981
6.420.20	Onderwijshuisvesting voortgezet onderwijs	215.411	243.035	241.165	233.579	230.976	228.366
6.430.08	Gem. ondersteuning bijzonder basisonderwijs	14.919	12.100	12.100	12.100	12.100	12.100
6.430.09	Lokaal onderwijsbeleid	35.836	27.765	16.529	16.529	16.529	16.529
6.430.10	Onderwijsbegeleiding	44.777	49.900	49.900	49.900	49.900	49.900
6.430.15	Samenwerking Waddenscholen Primair onderwijs	2.890	2.090	559	559	559	559
6.430.20	Wad VO	250	0	0	0	0	0
6.430.25	Toelage uitwonende studerenden	23.178	28.180	26.235	26.235	26.235	26.235
6.430.27	Uitvoering verordening leerlingenvervoer	73.535	80.080	70.088	70.088	70.088	70.088
6.430.30	Overige voorzieningen t.b.v. onderwijs	13.659	15.500	15.500	15.500	15.500	15.500
Saldo		**522.579**	**563.090**	**537.590**	**529.069**	**515.277**	**511.823**
Baten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.420.20	Onderwijshuisvesting voortgezet onderwijs	40.055	41.200	41.200	41.200	41.200	41.200
6.430.09	Lokaal onderwijsbeleid	16.237	0	0	0	0	0
6.430.10	Onderwijsbegeleiding	19.071	18.800	18.800	18.800	18.800	18.800
6.430.15	Samenwerking Waddenscholen Primair onderwijs	5.156	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
6.430.30	Overige voorzieningen t.b.v. onderwijs	557	400	400	400	400	400
Saldo		**81.075**	**62.900**	**62.900**	**62.900**	**62.900**	**62.900**

Resultaat Lokaal onderwijsbeleid	**-441.504**	**-500.190**	**-474.690**	**-466.169**	**-452.377**	**-448.923**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Verordening bekostiging leerlingenvervoer (2022)
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs (2021)
- Verordening aanvullende vergoeding OV-chipkaart studenten (2016)
- Verordening toelage uitwonende studerenden (2016)
- Verordening overleg lokaal onderwijsbeleid (2009)

Programma 4 Fysieke Leefomgeving

Ameland in fysiek opzicht netjes, schoon, heel en veilig houden.

Op Ameland is het goed wonen, werken en recreëren. Met inachtneming van de belangen van onze burgers en gasten wil gemeente Ameland de bijzondere leefomgeving in stand houden en ontwikkelen.

Activiteitgroepen die bij dit programma horen

Wat willen we bereiken

Gemeente Ameland is als eigenaar of (mede)beheerder verantwoordelijk voor de kwaliteit en staat van onderhoud van de infrastructurele voorzieningen. Voor de gemeentelijke infrastructuur streven we naar een behoud van het kwaliteitsniveau. Werkzaamheden zijn gebaseerd op actuele beheer- en onderhoudsplannen. Het nieuwe beheersplan voor zowel havens als wegen is in 2024 door de raad vastgesteld, conform punt 5.6 van de raadsagenda. Dit in combinatie met punt 1.2 van de raadsagenda om zo veel mogelijk koppelkansen te benutten met de revitalisatie en reconstructie 2.0 van dorpen en wijken. Hiervoor wordt een jaarlijkse planning opgesteld en uitgevoerd. Naast de werkzaamheden die voortvloeien uit deze plannen, zijn er incidentele ontwikkelingen die extra planvorming vragen. De vervoersvisie, raadsagendapunt 5.1, is opgesteld nadat het toeristisch beleid is vastgesteld.
Tevens wordt ingezet op goede oplossingen voor de veerverbinding, zowel op de korte als de lange termijn om een betrouwbare veerverbinding te blijven nastreven. Dit sluit aan bij punt 5.2 en punt 5.3 van de raadsagenda. Wij blijven in gesprek met het Rijk en de regio over een lange termijn oplossingsrichting gericht op 2029, het jaar waarin de nieuwe concessieperiode start.

➔ **Raadsagendapunten binnen deze activiteitengroep: 1.2 – 5.1 – 5.2 – 5.3 – 5.4 – 5.5 – 5.6**

Wat gaan we daarvoor doen

- Wij zetten ons ambtelijk en bestuurlijk in voor een goede verbinding met het vaste land op korte en lange termijn. Wij blijven in gesprek met de regio en het Rijk over de huidige en toekomstige veerdienst gericht op het jaar 2029 wanneer de nieuwe concessieperiode start (5.2 en 5.3);
- Na de vaststelling van de vervoersvisie in 2023, wordt er in 2024 gewerkt aan de uitvoering hiervan. Onder andere het verbeteren van de verkeersveiligheid op knelpunten wordt opgepakt (5.5);
- Het vliegveld toekomstbestendig maken door het verder uitwerken van de kwaliteitsimpuls;
- Uitvoering geven aan het beheersplan Wegen (5.6);
- Uitvoering geven aan het beheersplan Havens;
- Uitvoeren van werkzaamheden volgend uit het Gemeentelijk Rioleringsplan, onder andere het verder afkoppelen en infiltreren van regenwater om het riool klimaatbestendig te maken.

Wat mag het kosten

Infrastructuur							
Lasten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.210.00	Wegen, straten, pleinen en (fiets)paden	1.126.139	1.553.387	2.046.763	2.280.473	1.161.053	807.406
6.210.10	Gladheidsbestrijding	7.792	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
6.210.15	Openbare verlichting	125.293	124.697	125.022	124.203	123.384	122.565
6.210.20	Abri's	555	400	400	400	400	400
6.210.25	Verkeersmaatregelen	55.886	148.870	88.040	50.516	50.493	50.470
6.210.35	Vliegveld (lasten)	214.898	240.438	249.951	234.264	235.421	234.661
6.210.45	Watergangen	67.029	45.100	45.100	45.100	45.100	45.100
6.220.00	Parkeerterreinen	12.761	13.352	24.820	28.729	28.288	23.899
6.230.00	Passantenhaven (lasten)	194.309	285.826	260.050	247.692	431.863	233.326
6.240.00	Veerdam (lasten)	163.377	192.648	171.092	170.536	225.436	170.233
6.330.00	Eigendommen (lasten)	14.200	25.091	585.547	35.363	35.180	34.996
6.330.10	Exploitatie landerijen/gronden (lasten)	46.443	51.288	51.288	51.288	51.288	51.288
6.720.00	Riolering	687.985	749.214	635.497	642.423	639.477	620.571
Saldo		**2.716.666**	**3.440.309**	**4.293.568**	**3.920.987**	**3.037.382**	**2.404.914**
Baten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.210.35	Vliegveld (lasten)	95.322	90.000	90.000	90.000	90.000	90.000
6.720.00	Riolering	92.398	16.000	16.000	16.000	16.000	16.000
Saldo		**187.721**	**106.000**	**106.000**	**106.000**	**106.000**	**106.000**

Resultaat Infrastructuur	**-2.528.945**	**-3.334.309**	**-4.187.568**	**-3.814.987**	**-2.931.382**	**-2.298.914**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Verordening op de afvoer van hemelwater en grondwater 2010
- Beleidsnota onderhoud wegen recreatieterreinen 2016
- Vervoersvisie 2023
- GRP Ameland 2020-2025
- Beheer- en onderhoudsplan wegen 2024
- Beheer- en onderhoudsplan havens 2024
- Meerjarig onderhoudsplan sportvelden 2024

Wat willen we bereiken

Goed beheer van openbare ruimte en aanwezige gemeentelijke voorzieningen heeft de blijvende aandacht. Verbeteren van de beeldkwaliteit van onder andere beschermde dorpsgezichten nemen we mee, conform punt 1.1 van de raadsagenda. Gemeente Ameland is verantwoordelijk voor het beheer van grote delen van de openbare ruimte op het eiland. Variërend van groen in de dorpen en speeltoestellen over het hele eiland, tot strandovergangen en recreatiegebieden zoals De Aanleg en De Vleijen.

De gemeente wil een schone leefomgeving in stand houden, waarbij kleinschalig cultuurhistorisch medegebruik en toegankelijkheid van natuurgebieden de uitgangspunten zijn van het gemeentelijk beleid. Dit speelt in op punt 1.7 van de raadsagenda. Op het gebied van de natuur worden de meeste taken uitgevoerd door andere overheidsorganisaties en terrein beherende organisaties. Samenwerking en afstemming over het beheer met deze instanties vraagt een meer planmatige benadering. Onderwerpen als verantwoord recreatief gebruik, bescherming, onderhoud en herstel zijn daarbij belangrijke items, conform punt 1.8 van de raadsagenda.

➔ **Raadagendapunten binnen deze activiteitengroep: 1.1 – 1.7 – 1.8**

Wat gaan we daarvoor doen

- Het terrein van de Buitendienst efficiënter herinrichten en laten voldoen aan wet- en regelgeving;
- Bijdrage leveren aan extra openbaar toilet bij KNRM Ballumerbocht binnen het gestelde budget.
- De Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR) wordt opgesteld en ter besluitvorming aangeboden;
- Uitvoering geven aan het Meerjarenonderhoudsplan Sportvelden (periode 2025-2034);
- Het gebiedsplan De Vleijen wordt ter besluitvorming aangeboden.
- Onderzoek en uitvoering gericht op het jaarrond gebruik van de Paardenbak Nes-Buren."

Wat mag het kosten

Openbare ruimte							
Lasten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.570.00	Openbare ruimte en (openlucht)recreatie	1.198.463	1.577.841	1.479.337	1.423.050	1.437.900	1.444.080
6.570.15	De Vleijen	0	0	0	0	0	0
6.570.20	De Aanleg	0	0	0	0	0	0
6.570.25	Strandrecreatie	484.485	489.088	499.059	501.926	501.746	500.887
6.750.00	Begraafplaatsen	47.296	81.929	84.433	84.843	82.905	82.561
Saldo		**1.730.245**	**2.148.858**	**2.062.829**	**2.009.819**	**2.022.551**	**2.027.528**
Baten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.750.00	Begraafplaatsen	136	100	100	100	100	100
Saldo		**136**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**

Resultaat Openbare ruimte	**-1.730.109**	**-2.148.758**	**-2.062.729**	**-2.009.719**	**-2.022.451**	**-2.027.428**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Groenbeleidsplan (2021)

Wat willen we bereiken

Bij de afvalinzameling willen we streven naar een adequate duurzame inzameling en verwerking. Hierbij is veel aandacht voor zwerfvuil.

Wat gaan we daarvoor doen

- Permanente aandacht voor de efficiëntie en verbetering van afvalinzameling en –verwerking.

Wat mag het kosten

Afval en milieu							
Lasten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.330.20	Destructie	11.917	15.900	16.658	17.218	17.300	17.276
6.730.00	Afvalinzameling algemeen	439.586	529.381	500.854	503.738	502.415	511.666
6.730.05	Afvalinzameling oud papier	46.009	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000
6.730.15	Afvalinzameling dorpen en vakantieonderkomens	477.643	524.843	534.918	536.742	535.035	533.743
6.730.20	Afvalinzameling vakantieonderkomens	0	0	0	0	0	0
6.730.25	Afvalinzameling campings	0	0	0	0	0	0
6.730.30	Afvalinzameling bedrijven (incl. campings)	288.273	303.570	306.977	309.969	310.431	310.088
6.730.40	Afvalinzameling glas	19.732	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
6.740.00	Milieubeleid, beheer en handhaving	356.712	359.260	383.952	383.952	383.952	383.952
6.740.10	Ongediertebestrijding	27.729	29.463	30.823	31.765	31.903	31.862
Saldo		**1.667.601**	**1.827.418**	**1.839.182**	**1.848.384**	**1.846.037**	**1.853.587**
Baten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.730.00	Afvalinzameling algemeen	198.086	102.000	102.000	102.000	102.000	102.000
6.730.05	Afvalinzameling oud papier	35.643	35.000	35.000	35.000	35.000	35.000
6.730.30	Afvalinzameling bedrijven (incl. campings)	5.013	5.400	5.400	5.400	5.400	5.400
6.730.40	Afvalinzameling glas	0	8.800	8.800	8.800	8.800	8.800
6.740.10	Ongediertebestrijding	3.035	600	600	600	600	600
Saldo		**241.776**	**151.800**	**151.800**	**151.800**	**151.800**	**151.800**

Resultaat Afval en milieu	**-1.425.825**	**-1.675.618**	**-1.687.382**	**-1.696.584**	**-1.694.237**	**-1.701.787**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Afvalstoffenverordening Gemeente Ameland (2010)

Wat willen we bereiken

We willen een veilige, gezonde en leefbare gemeente waarin wonen, werken en leven goed is geregeld. Voldoende woningen voor de verschillende doelgroepen, bedrijven afgestemd op de omgeving en de vraag naar producten, en een leefomgeving waar het prettig vertoeven is. Het omgevingsplan, vergunningen, beschikbaarheid van woningen en het toezicht daarop zijn belangrijke instrumenten. Gestreefd wordt naar een goede toepassing van regels.

➔ **Raadsagendapunten in deze activiteitengroep: 1.1 - 1.3 - 1.4 - 1.5 - 1.6 - 3.9 – 2.1**

Wat gaan we daarvoor doen

- Procedures naar aanleiding van de vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied worden zoveel mogelijk in 2025 afgehandeld. Het bestemmingsplan Buitengebied wordt vertaald in het Omgevingsplan gemeente Ameland;
- Voor 2027 moet een omgevingsvisie zijn vastgesteld. In 2025 wordt de omgevingsvisie uitgewerkt. De vaststelling is gepland in 2026;
- Met betrekking tot de Omgevingswet en het opstellen van de structuur voor het Omgevingsplan gemeente Ameland is de pilot van het Bestemmingslan Hollum in afronding. In 2025 vindt de verdere uitwerking plaats, zoals de invulling van de bruidsschat en de toepasbare regels;
- Voor 2032 moet één omgevingsplan voor de gemeente Ameland worden vastgesteld. In 2025 starten we met het opstellen van het Omgevingsplan Ameland. Het omgevingsplan komt mede tot stand met toepassing van deel-omgevingsplannen die samengevoegd worden tot één Omgevingsplan Ameland;
- Waarborging van de omgevingskwaliteit (ruimtelijke kwaliteit) wordt een onderdeel in het omgevingsplan. In het omgevingsplan worden omschrijvingen, regels en welstandscriteria opgenomen op basis van de vereisten in de Omgevingswet. Dit wordt uitgewerkt in 2025. Klantgerichte processen worden ingericht om onze inwoners, ondernemers, organisaties en toeristen zo goed mogelijk te helpen en van dienst te zijn. Kernwaarden zijn: Afspraak is afspraak, professioneel (samen)werken en adviseren en ondersteunen en faciliteren. Gewerkt wordt aan het in stand houden van een kwalitatief goede, veilige en gezonde leefomgeving voor onze inwoners, ondernemers, organisaties en toeristen.
- In 2025 zullen meerdere acties worden ondernomen ter voorkoming van ongewenste ruimtelijke ontwikkelingen, zoals inventarisatie van onbenutte planologische ruimte voor verblijfsrecreatie binnen het omgevingsplan;
- In samenwerking met de provincie is de gemeente bezig met het opstellen en het verder uitwerken van de archeologische verwachtingskaart. In 2025 krijgt dit een vervolg. Naar verwachting zal de definitieve vaststelling in 2026 plaats vinden;
- In 2025 wordt de procedure met betrekking tot de aanwijzing van gemeentelijke monumenten opgestart. Als een pand als gemeentelijk monument wordt/is aangewezen

brengt dat voor de eigenaar verplichtingen met zich mee. Een herziening van de subsidieregels en verhoging van de subsidie kan voorgesteld worden.

Wat mag het kosten

Ruimtelijke ordening							
Lasten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.810.00	Omgevings-/ Bestemmingsplannen, ontwikkeling	233.949	261.931	254.333	204.333	204.333	204.333
6.810.05	Omgevings-/ Bestemmingsplannen, wijzigingen op verzoek	40.903	19.855	21.234	21.234	21.234	21.234
6.820.00	Plan Nes-Oost, De Tuun en Kwekerij	3.732	0	0	0	0	0
6.820.01	Plan Buren Paasduinweg	211.179	0	0	0	0	0
6.820.02	Plan Nes Miedeweg/Polderweg	236.822	0	0	0	0	0
6.820.03	Plan Nes Binnendieken	1.960	0	0	0	0	0
6.820.04	Plan Ballum Smitteweg	10.429	0	0	0	0	0
6.820.06	Plan Hollum Trapweg	703.686	0	0	0	0	0
6.820.15	Plan Buren Foppedunenweg	136.359	0	0	0	0	0
6.820.90	Grondexploitaties	2.103	11.756	5.867	5.867	5.867	5.867
6.830.00	Welstandstoezicht	41.988	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000
6.830.10	Omgevingsvergunningen	302.824	274.166	333.138	333.072	333.007	333.692
6.830.25	Uitvoering Huisvestingswet	32	5.225	3.353	3.353	3.353	3.353
6.830.35	Monumentenzorg	1.710	28.806	4.897	4.897	4.897	4.897
6.830.40	Basisregistraties Adressen en Gebouwen	41.729	55.132	61.293	31.293	31.293	31.293
6.830.45	Stads- en dorpsvernieuwing	34.969	123.288	37.176	37.956	38.759	39.587
Saldo		**2.004.373**	**820.160**	**761.291**	**682.005**	**682.744**	**684.256**
Baten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.810.05	Omgevings-/ Bestemmingsplannen, wijzigingen op verzoek	6.704	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
6.820.00	Plan Nes-Oost, De Tuun en Kwekerij	1.637	0	0	0	0	0
6.820.01	Plan Buren Paasduinweg	183.413	0	0	0	0	0
6.820.02	Plan Nes Miedeweg/Polderweg	132.623	0	0	0	0	0
6.820.03	Plan Nes Binnendieken	1.960	0	0	0	0	0
6.820.04	Plan Ballum Smitteweg	17.185	0	0	0	0	0
6.820.06	Plan Hollum Trapweg	532.287	0	0	0	0	0
6.820.15	Plan Buren Foppedunenweg	135.493	0	0	0	0	0
6.830.25	Uitvoering Huisvestingswet	2.535	0	0	0	0	0
Saldo		**1.013.837**	**5.000**	**5.000**	**5.000**	**5.000**	**5.000**
Resultaat Ruimtelijke ordening		**-990.536**	**-815.160**	**-756.291**	**-677.005**	**-677.744**	**-679.256**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Structuurvisie (2011)

Beheersverordeningen

- Beheersverordening Waddenzee en Noordzee (2013)
- Beheersverordening Havens Nes en Ballumerbocht (2013)
- Beheersverordening Recreatieterrein Buren (2013)
- Beheersverordening Strandweg Nes (2013)
- Beheersverordening Buitengebied (2013)
- Partiële herziening Beheers verordening Buitengebied (2015)

Vigerende bestemmingsplannen

- Bestemmingsplan recreatieterreinen Hollum (2012)
- Bestemmingsplan Hollum (2009)
- Bestemmingsplan Ballum (2012)
- Bestemmingsplan Roosdunen (2006)
- Bestemmingsplan Nes (2014)
- Bestemmingsplan recreatieterrein Nes-Buren 2019 (2020)
- Bestemmingsplan Recreatieterreinen Buren (2015)
- Bestemmingsplan Buren (2015)

Andere verordeningen

- Exploitatieverordening gemeente Ameland (2014)
- Erfgoedverordening gemeente Ameland (2016)
- Monumentenverordening gemeente Ameland (2010)
- Verordening naamgeving en nummering (adressen) (2010)

Beleid

- Welstandsnota (2016)
    - Aanvullende welstandscriteria bijlage 7 en 8 Welstandsnota 2016 (2023)
- Beleidsnotitie bedrijfswoningen en personeelshuisvesting (2017)
- Strandnota (2016)

Programma 5 Economie

Ameland onderneemt, voor blijvend profijt en leefbaarheid.

Toerisme en de overige economische sectoren zijn van levensbelang voor de Amelander economie en leefbaarheid. Ameland wordt elk jaar druk bezocht door toeristen. Deze zorgen grotendeels voor de inkomsten van de burgers en bedrijven op Ameland en leveren ook een belangrijke bijdrage aan de baten van de gemeente Ameland. Het is daarom belangrijk dat we duurzame ontwikkeling voor de sectoren blijven stimuleren.

Activiteitgroepen die bij dit programma horen

Toerisme

Wat willen we bereiken

In lijn met het toerismebeleid streven we naar een vitale toeristische sector, die via zowel economie als maatschappij de leefbaarheid van het eiland bewerkstelligt (en daar dus niet ten koste van gaat). We streven daarvoor niet naar meer (maar ook niet minder), maar wel naar beter. Dat vraagt een constante (duurzame) ontwikkeling, om aan te blijven sluiten bij wensen van de Amelander gasten.

➔ **Raadsagendapunten in dit programma: 6.1 – 6.2 – 6.3 – 6.4 – 6.5**

Wat gaan we daarvoor doen

- Verdere uitvoering geven aan het toerismebeleid (6.1) en een eerste evaluatie daarvan;
- Afronden Horeca- en detailhandelsbeleid (6.2);
- Starten met de uitvoering/toepassing van het herziene evenementenbeleid (6.3);
- Voortzetten samenwerking met de VVV met aandacht voor: bestemmingsmarketing, bestemmingsontwikkeling en bestemmingsmanagement (waaronder de integratie van 'Welkom in onze wereld') (6.4);
- Sectorenoverleg toerisme voortzetten met als doel het delen van ontwikkelingen, beslissingen en stellingen rondom toerisme op Ameland (6.5);
- Nieuwe evaluatie subsidie toeristische jeugdgroepen, met aandacht voor doelmatigheid van de subsidie;
- Starten met de bedrijvencontactfunctionaris, door deze taak te beleggen binnen de organisatie, om zo te investeren in goede dienstverlening aan en relaties met ondernemers en bedrijven.

Wat mag het kosten

Toerisme							
Lasten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.340.00	Toerisme	395.109	434.894	417.195	417.569	417.623	417.607
6.340.01	Evenementenmateriaal	93	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Saldo		**395.203**	**436.894**	**419.195**	**419.569**	**419.623**	**419.607**
Baten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.340.00	Toerisme	145	0	0	0	0	0
6.340.01	Evenementenmateriaal	14.195	12.000	12.000	12.000	12.000	12.000
Saldo		**14.340**	**12.000**	**12.000**	**12.000**	**12.000**	**12.000**

Resultaat Toerisme	**-380.863**	**-424.894**	**-407.195**	**-407.569**	**-407.623**	**-407.607**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Toerismebeleid Ameland, Van meer naar beter (2023)
- Beleidsregels Verblijfsrecreatie (2023)
- Economische Visie 2030 (2019)
- Detailhandelsstructuurvisie (2009)
- Evenementenbeleid (2008; actualisatie in 2024)
- Horecabeleidsplan (2006)
- Vervoersvisie (2023)

Overige sectoren

Wat willen we bereiken

Behoud en waar mogelijk uitbreiding van de breedte van de Amelander economie, met specifieke aandacht voor voor Ameland kenmerkende sectoren en gebruiken.

➔ **Raadsagendapunt in dit programma: 1.7 – 1.8 - 6.5 – 6.6**

Wat gaan we daarvoor doen

- We blijven in overleg met de Amelander terreinbeheerders (6.5, 6.6).
- We blijven betrokken bij overleg over de toekomst van het Fries en Amelander landelijk gebied en vragen daar en elders aandacht voor duurzame ontwikkelafspraken met behoud van de landbouwsector en cultuurhistorisch medegebruik (1.7, 1.8, 6.5, 6.6).
- Binnen de (kaders van de) Regio Deal waar mogelijk innovatieve economische ideeën ondersteunen met kennis en financiën.

Wat mag het kosten

Overige sectoren							
Lasten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.310.00	Waddencampus	35.321	35.000	36.400	37.492	38.617	39.775
Saldo		**35.321**	**35.000**	**36.400**	**37.492**	**38.617**	**39.775**
Baten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Resultaat Overige sectoren	**-35.321**	**-35.000**	**-36.400**	**-37.492**	**-38.617**	**-39.775**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Economische Visie 2030 (2019)
- Landbouwbeleidsplan (2010)

Programma 6 Duurzaamheid

Een toekomstbestendige en zelfvoorzienende samenleving.

Ameland heeft de ambitie om duurzaam zelfvoorzienend te zijn. Hierbij wil Ameland voorloper zijn en blijven op het gebied van de energietransitie door vorm en inhoud te geven aan duurzame energieoplossingen. Ameland heeft de ambitie om in 2035 een toekomstbestendig en betaalbaar aardgasvrij energiesysteem te hebben. Daarbij willen we de bredere duurzaamheidsthema's als circulaire economie, waterverbruik, klimaatadaptatie en partnerschap (vanuit de SDG-goals) meenemen, voor zover dat aansluit en past in onze eilander samenleving en economie.

Activiteitgroepen die bij dit programma horen

Energietransitie

Wat willen we bereiken

De gemeenteraad stelde in 2019 de duurzame ambitie van Ameland vast: koploper zijn in de energietransitie en vijftien jaar eerder dan de rest van Nederland voldoen aan de landelijke klimaatdoelstellingen voor reductie van de CO_2-uitstoot. Ameland wil dus in 2035 de energietransitie afronden, conform raadsagendapunt 3.1. Hierbij zullen alle punten welke onder '3' vallen uit de raadsagenda gekoppeld worden. Inmiddels heeft de raad deze visie vertaald in een programma Duurzaamheid Gemeente Ameland 2023-2027, dat in november 2023 in de gemeenteraad is vastgesteld. De visie is iets breder opgezet dan haar voorloper, omdat we meer doen dan alleen energietransitie, maar de focus van de visie ligt wel op de energietransitie.

Om de energietransitie te bereiken heeft Ameland met de partners van het convenant Duurzaam Ameland een goed overleg, dit betreft raadsagendapunt 3.5. Twee sporen zijn hierbij van belang. Enerzijds het technisch economische spoor (welke concrete projecten en plannen zijn ontwikkeld en wat is er nog nodig?) en anderzijds het sociaal-maatschappelijke spoor (hoe worden de Amelanders maximaal betrokken bij alle activiteiten?). Daarbij werken we veel en intensief met partijen samen. Het doel is een integraal, betaalbaar, toekomstbestendig en slim energiesysteem voor Ameland.
Ameland werkt op verschillende speelvelden aan de energietransitie, waarmee we ingaan op raadsagendapunt 3.2: het verduurzamen van de gebouwde leefomgeving. Via verbeteringen bij en met de inwoners en gelijktijdig ook via grotere projecten voor het gehele eiland proberen we stappen te zetten naar verminderen van energieverbruik en vergroten van opwek.
Een andere koppeling met de raadsagenda 2022-2025 wordt gemaakt op het gebied van de gemeentelijke gebouwen, dit valt zowel onder raadsagendapunt 3.3 als 7.6. De afgelopen periode zijn onderhoudsplannen vernieuwd, verduurzamingsopties verkend en er wordt strategisch accommodatiebeleid geformuleerd. Naar verwachting worden integrale keuzes in het eerste kwartaal van 2025 aan de gemeenteraad voorgelegd.

Naast de energiebesparing willen we ook zuiniger om gaan met ons (drink)water, zoals benoemd in punt 3.7 van de raadsagenda. Het ideaalbeeld is om zelfvoorzienend te kunnen worden op het gebied van water, of dit mogelijk is zal onderzocht worden in 2025 of 2026.

➔ **Raadsagendapunten binnen deze activiteitengroep: 3.1 – 3.2 – 3.3 – 3.4 – 3.5 – 3.6 – 3.7 – 3.8 – 3.9 - 7.6**

Wat gaan we daarvoor doen

- In november 2023 heeft de gemeenteraad het Programma Duurzaamheid 2023- 2026 vastgesteld (3.1). Hier geven we de komende jaren uitvoering aan. Voor de uitvoering zoeken we cofinanciering in EU-programma's, Regio Deal de Waddeneilanden, Waddenfonds en andere passende fondsen en gaan we doelstellingen operationaliseren en monitoren;
- Naast de naderende besluitvorming (binnen Energiepark Ballumerbocht BV) over de realisering van het nieuwe zonnepark met batterij in de Ballumerbocht, blijven we kijken naar passende slimme energietoepassingen (3.4). Inmiddels is de toenemende netcongestie op Ameland een probleem aan het worden dat de focus van de energietransitie mogelijk iets gaat verleggen naar oplossingen van de netcongestie op Ameland. Slimme aansturing van het energiesysteem kan hiervoor een oplossing zijn. In het EU project IANOS verkennen we daarin de eerste stappen (3.5). In de Regio Deal wordt voorgesteld om meer en onafhankelijk onderzoek uit te voeren naar het ontwikkelen van slimme toekomstbestendige energiesystemen op de vijf Waddeneilanden (3.5). Een passende monitoring van energieverbruik en gebruik is hierbij in voorbereiding (3.1);
- We blijven middels advies aan huis, flyers en het betrekken van eilanders in nieuwe projecten onze inwoners en bedrijven informeren en adviseren (3.2) over verduurzaming van de gebouwde omgeving;
- Met verschillende specifieke Rijksuitkeringen (SPUK-gelden) worden voor verschillende groepen inwoners regelingen ingezet om woningen te verduurzamen. In juli 2024 is hiervoor een isolatiesubsidie opengesteld die doorloopt tot in 2026. Daarnaast gaan we voor inwoners met energiearmoede een regeling open stellen voor ombouw van koken op gas naar elektrisch koken inclusief een breed communicatieproces voor (ook) andere doelgroepen (3.2);
- De uitkomsten van de verschillende onderzoeken op het gebied van het warmteproces zijn na de zomer 2024 afgerond (3.4). Afhankelijk van de uitkomsten moeten we onze warmteroutes al dan niet met onze inwoners wijzigen. Hierover informeren wij onze inwoners, voorafgaand aan de voorbereiding van het gemeentelijk warmteprogramma, voorheen transitievisie Warmte, dat in 2026 vastgesteld moet worden;
- In 2024 is Ameland Warmtelevering BV opgericht om de bewoners van Ambla van warmte te voorzien (3.4) (3.5);
- Voor de themalijn duurzame energie uit de Regio Deal zullen naar verwachting in 2025 de eerste resultaten van de uitgezette opdrachten voor verduurzaming van karakteristieke eilander gebouwen en een aanpak van recreatiewoningen op de vijf eilanden (3.2) opgeleverd worden en zullen vervolgacties via de stuurgroep Regio Deal worden gepland;
- In 2024 is een quickscan gestart om uit te zoeken of en hoe we in het kader van de energietransitie strengere regels kunnen toepassen dan de landelijke regels (met name voor recreatieve zwembaden en sauna's). Afhankelijk van het resultaat, maken we in 2025 een verdiepingsslag (3.8).

Wat mag het kosten

Energietransitie							
Lasten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.740.05	Duurzaamheid	366.446	252.765	242.700	205.236	205.241	205.240
6.740.06	IANOS project	46.565	0	0	0	0	0
6.740.08	Administratie voor derden, duurzaamheid	3.909	5.225	5.588	5.588	5.588	5.588
Saldo		**416.921**	**257.990**	**248.288**	**210.824**	**210.829**	**210.828**
Baten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.740.04	SAVE	2.275	0	0	0	0	0
6.740.05	Duurzaamheid	112.757	0	0	0	0	0
6.740.06	IANOS project	51.918	0	0	0	0	0
6.740.07	H2Watt project	101.091	0	0	0	0	0
6.740.08	Administratie voor derden, duurzaamheid	5.722	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
6.740.09	Green Hysland	3.875	0	0	0	0	0
Saldo		**277.638**	**5.000**	**5.000**	**5.000**	**5.000**	**5.000**

Resultaat Energietransitie	**-139.283**	**-252.990**	**-243.288**	**-205.824**	**-205.829**	**-205.828**

Vastgestelde Beleidsnotities en verordeningen

- Transitievisie warmte “Ameland aardgasvrij”(2021)
- Verordening “Fonds verduurzaming en woningaanpassing Ameland” (2022)
- Visiedocument “Programma Duurzaamheid Ameland 2023-2026” (2023)
- Subsidieregeling “Verduurzamen glas rijksmonumentale woningen gemeente Ameland 2024” (2024)

Programma 7 Volkshuisvesting

Het behouden en realiseren van voldoende en betaalbare koop- en huurwoningen.
Het in stand houden van een professioneel, sociaal en duurzaam Woningbedrijf.

De gemeente richt zich op het behouden en waar nodig extra realiseren van voldoende en betaalbare koop- en huurwoningen voor doelgroepen met een binding aan Ameland nu en in de verre toekomst (hoofddoel Woonvisie 2024-2028, raadsagendapunt 2.1).

Waarbij het Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland (GWA) zich richt op het aanbieden van betaalbare huurwoningen aan huishoudens met een jaarinkomen tot aan de inkomensgrens voor sociale huisvesting en huishoudens met een inkomen tussen die inkomensgrens en € 85.000.
Daarmee worden ook woningzoekenden die tussen wal en schip dreigden te belanden vanwege de hoge prijzen voor koopwoningen bediend. Het GWA heeft de afgelopen jaren 43 nieuwe (energiezuinige) sociale huurwoningen aan de woningvoorraad toegevoegd en 44 nieuwe woon-/zorgappartementen op locatie Ambla, waar vanaf begin 2025 zorg wordt geleverd door KwadrantGroep. Het GWA zal verder invulling geven aan strategisch voorraadbeheer de komende jaren (kwantiteit, doelgroepen, duurzaamheid) conform de doelstellingen uit Woonvisie 2024-2028 en Programma Duurzaamheid 2023-2027.

Voorwaarde voor alle woningen is: woningzoekenden moeten voldoen aan eisen voor economische en maatschappelijke binding zoals vastgelegd in de Huisvestingsverordening.

Activiteitgroepen die bij dit programma horen

- Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland
- Volkshuisvestingbeleid

Wat willen we bereiken

In 2021 en 2022 zijn 43 nieuwe woningen toegevoegd aan het woonbestand van het Gemeentelijk Woonbedrijf Ameland (GWA) en in 2024 zijn daar 44 zorgappartementen in Ambla aan toegevoegd. Dit heeft een positief effect gehad op de (sociale) huursector en de gemiddelde wachttijd is in 2022 gezakt naar anderhalf jaar. Vanuit de Woonvisie 2024-2028 worden nieuwe doelen benoemd voor het GWA die de komende jaren in uitvoering worden gebracht. In 2025 staat in elk geval het actualiseren van het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) en het opstellen van strategisch voorraadbeleid (SVB) op de agenda.

➔ **Raadsagendapunten in dit programma: 2.1 – 2.2 – 2.3**

Wat gaan we daarvoor doen

- Uitvoering geven aan de vastgestelde woonvisie en uitvoeringsprogramma 2024-2028;
- Het actualiseren van het MJOP voor alle huurwoningen, inclusief een eerste opzet voor locatie Ambla;
- Het opstellen en ter vaststelling voorleggen van een geactualiseerd strategisch voorraadbeleid, inclusief vertaling van de duurzaamheidsambitie;
- Het uitwerken van beleid personeelshuisvesting (raadsagendapunt 2.2);
- De bouw van de Flexwoningen zal naar verwachting in het voorjaar van 2025 starten;
- De herstructurering aan de Paasduinweg is vanwege een calamiteit in gang gezet. De nieuwbouw van woningen zal in 2025 gestart worden;
- De vuurtorenwachterswoningen zijn toe aan groot onderhoud. Daarnaast is er een onderzoek gaande om de vuurtorenwachterswoningen te verduurzamen. Beide vraagstukken worden integraal opgepakt in één plan;
- Om huurdersparticipatie beter te borgen wordt vanaf 2024 samengewerkt met de onafhankelijke Bewonersraad. Dit vindt eerst als proef plaats, en wordt in 2025 (voor het eerst) geëvalueerd.

Wat mag het kosten

Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland							
Lasten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.830.50	Woningbedrijf Ameland	1.935.106	2.093.275	2.708.196	2.339.285	2.300.247	2.313.049
Saldo		**1.935.106**	**2.093.275**	**2.708.196**	**2.339.285**	**2.300.247**	**2.313.049**
Baten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.830.50	Woningbedrijf Ameland	2.401.766	2.437.627	2.681.216	2.775.517	2.809.158	2.843.277
Saldo		**2.401.766**	**2.437.627**	**2.681.216**	**2.775.517**	**2.809.158**	**2.843.277**

Resultaat Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland	**466.660**	**344.352**	**-26.980**	**436.233**	**508.912**	**530.229**

Vastgestelde Beleidsnotities en verordeningen

- Ad hoc verkoopbeleid 2020
- Huurprijsbeleid 2022
- Toewijzingsbeleid 2022
- Inschrijvingsbeleid 2022
- Huisvestingsverordening gemeente Ameland 2023
- Woonvisie Ameland 2024-2028

Wat willen we bereiken

De hoofddoelstelling van de Woonvisie is uitgewerkt in de visie zelf en actiegericht vertaald in een uitvoeringsprogramma. De wens is dat er een adequate woning beschikbaar is voor alle personen die maatschappelijk en/of economisch gebonden zijn aan Ameland. De afgelopen jaren zijn hier grote stappen in gezet en is de situatie voor zowel kopers als huurders sterk verbeterd. Via de Woonvisie en het uitvoeringsprogramma zetten we deze ingezette lijn voort naar de toekomst.

Daarnaast is de Huisvestingsverordening in 2023 herzien en deze wordt actueel gehouden. In het vierde kwartaal van 2024 wordt een leegstandsverordening aan de raad voorgelegd (raadsagendapunt 2.3).

➔ **Raadsagendapunten binnen deze activiteitengroep: 2.1 – 2.2 – 2.3**

Wat gaan we daarvoor doen

- Uitvoering geven aan de door de raad vastgestelde woonvisie 2024 – 2028 en het door het college vastgestelde uitvoeringsprogramma 2024-2028;
- Verlenen van zowel Startersleningen als Stimuleringsleningen via het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland (SvN).
- Het opstellen en aan de raad voorleggen van een leegstandsverordening.

Wat mag het kosten

Volkshuisvestingbeleid							
Lasten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.830.46	Beleid volkshuisvesting	22.432	48.400	189.000	45.300	45.300	45.300
Saldo		**22.432**	**48.400**	**189.000**	**45.300**	**45.300**	**45.300**
Baten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Resultaat Volkshuisvestingbeleid	**-22.432**	**-48.400**	**-189.000**	**-45.300**	**-45.300**	**-45.300**

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Huisvestingsverordening 2023;
- Woonvisie 2024-2028.

1.3 Overhead

Algemeen

Op grond van artikel 8 BBV is in de programmabegroting een apart overzicht opgenomen van de kosten van overhead. In de programma's worden alleen de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces. Dit betekent dat alle bedrijfskosten die direct verbonden zijn aan activiteiten, gericht op de externe klant, bij het betreffende taakveld worden geregistreerd. Onder overhead worden alle kosten verstaan die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Deze kosten worden centraal begroot en verantwoord op het overzicht "Overhead", via het voorgeschreven taakveld 0.4 Overhead.
In de notitie Overhead van de Commissie BBV wordt nader toegelicht welke kosten tot overhead behoren. In ieder geval gaat het om de kosten van leidinggevenden aan het primaire proces, financiën, personeel en organisatie, juridische zaken, automatisering, facilitaire zaken, huisvesting en archief.

Gemeente Ameland

In de tabel op de volgende pagina zijn de begrote kosten van overhead van onze gemeente aangegeven, evenals de totale kosten volgens deze meerjarenbegroting. Voor de eventuele berekening van tarieven, de toerekening van overhead aan specifieke activiteiten en de analyse van de mate van kostendekkendheid van bepaalde opbrengsten (zoals leges, rioolrechten en reinigingsheffingen) wordt de overhead berekend als een opslagpercentage over de voor die activiteit geraamde kosten. Een uitzondering op deze systematiek vormt het Gemeentelijk Woningbedrijf, waaraan een genormeerd bedrag wordt toegerekend.

In de berekening zijn de totale kosten over 2025 en volgende jaren gecorrigeerd voor incidentele posten zoals de eenmalige lasten voor de sloop van de Stelp.

Tabel overhead en toerekening					
		2025	**2026**	**2027**	**2028**
	Overhead, ondersteuning organisatie				
6.004.00	Bestuursondersteuning college	3.370.997	3.340.386	3.332.749	3.350.088
6.004.05	Automatisering	810.000	810.000	810.000	810.000
6.004.10	Personeelszaken	310.500	310.500	310.500	310.500
6.004.15	Huisvesting binnendienst	465.532	438.305	423.412	421.979
6.004.20	Huisvesting buitendienst	233.663	261.174	258.684	256.195
6.004.25	Ondersteunende activiteiten raad	8.088	8.088	8.088	8.088
6.004.30	Representatie	15.000	15.000	15.000	15.000
6.004.35	Communicatie	21.500	20.000	20.000	20.000
	Subtotaal overhead	**5.235.279**	**5.203.453**	**5.178.432**	**5.191.850**
	Genormeerde toerekening GWA	-168.974	-171.509	-174.082	-176.693
	Totaal nog toe te rekenen overhead	**5.066.305**	**5.034.479**	**5.006.923**	**5.017.768**
	Totale kosten begrotingsjaar	31.030.156	30.369.673	29.740.738	29.500.435
	Correctie voor incidentele zaken	-3.150.602	-2.226.887	-1.443.656	-863.779
	Correctie voor overhead (zelf te verdelen)	-5.066.305	-5.034.479	-5.006.923	-5.017.768
	Correctie voor GWA (al genormeerd verwerkt)	-2.708.196	-2.339.285	-2.300.247	-2.313.049
	Totale kosten om overhead over te verdelen	**20.105.053**	**20.769.023**	**20.989.912**	**21.305.839**
	Percentage overhead, als deel overige kosten	**25,20%**	**24,24%**	**23,85%**	**23,55%**

1.4 Dekkingsmiddelen

Algemeen

Voor de uitvoering van de programma's die de gemeenteraad heeft vastgesteld, zijn financiële middelen nodig. Deze dekkingsmiddelen worden gevormd door rijksbijdragen, eigen gemeentelijke belastingen en retributies, huren, pachten en dergelijke.

Voor rijksmiddelen als de zogenaamde algemene uitkering uit het gemeentefonds en gemeentelijke belastingen gelden geen specifieke bestedingsdoelen.
Voor retributies (leges en dergelijke heffingen) geldt dat baten niet hoger mogen zijn dan de bijbehorende lasten.

De gemeenteraad heeft geen invloed op het gemeentefonds. De gemeenteraad kan wel invloed uitoefenen op de hoogte van de lokale heffingen, zoals bedoeld in paragraaf 1, Lokale heffingen.

Activiteitgroepen die bij dit programma horen

Gemeentefonds

De Rijksoverheid keert via het gemeentefonds geld uit aan Nederlandse gemeenten. In deze begroting is de meicirculaire 2024 verwerkt. Het gemeentefonds bestaat uit verschillende uitkeringscomponenten; de algemene uitkering, decentralisatie uitkeringen, integratie-uitkeringen (waaronder die voor sociaal domein) en de artikel 12-uitkering.

De algemene uitkering is één van de belangrijkste bekostigingsinstrumenten van de gemeente Ameland. Het ontvangen geld komt ten goede aan de algemene middelen, waardoor het geld, met inachtneming van wet- en regelgeving, naar eigen inzicht kan worden besteed.

Gemeente Ameland ontvangt geen artikel 12-uitkering. De artikel 12-uitkering wordt, op verzoek van gemeenten met grote financiële problemen, uitgekeerd door de Rijksoverheid. Om de uitkeringen te ontvangen dienen de gemeenten aan diverse voorwaarden te voldoen. Zo leveren gemeenten met een artikel 12-uitkering (een deel van) hun zelfstandigheid in. Daarnaast dienen de eigen inkomsten, via belastingverhoging, te worden gemaximeerd.

Wat mag het kosten

Gemeentefonds							
Lasten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Baten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.007.00	Uitkeringen gemeentefonds	10.603.707	11.306.773	11.643.614	11.097.501	11.249.056	11.389.373
Saldo		**10.603.707**	**11.306.773**	**11.643.614**	**11.097.501**	**11.249.056**	**11.389.373**

Resultaat Gemeentefonds	**10.603.707**	**11.306.773**	**11.643.614**	**11.097.501**	**11.249.056**	**11.389.373**

Belastingen

Gemeenten mogen belastingen heffen die zijn genoemd in de Gemeentewet. Zo heft gemeente Ameland onder meer onroerendezaak-, toeristen- en forensenbelasting.

De gemeenteraad stelt jaarlijks de tarieven van de gemeentelijke belastingen vast door het vaststellen van belastingverordeningen.

In de kadernota 2023 heeft de gemeenteraad ingestemd met verhoging van meerdere belastingen. Dit sluit aan bij raadsagendapunt 7.5. De meeropbrengsten van deze voorgestelde verhogingen zijn verwerkt in deze meerjarenbegroting. In de Kadernota 2024 is ingestemd om niet tot aanvullende tariefsstijgingen te besluiten ten opzichte van hetgeen in de Kadernota 2023 is besloten.

Wat mag het kosten

Belastingen							
Lasten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.061.00	Heffing/invordering onroerende zaakbelasting woningen	139.821	105.344	110.335	110.335	110.335	110.335
6.062.00	Heffing/invordering onroerende zaakbelasting niet woningen	16.449	46.833	48.176	48.176	48.176	48.176
6.340.05	Heffing/invordering toeristen- en forensenbelasting	33.257	62.250	63.086	63.086	63.086	63.086
Saldo		**189.527**	**214.426**	**221.597**	**221.597**	**221.597**	**221.597**
Baten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.061.05	Onroerende-zaakbelasting eigenaren woningen	1.050.180	1.104.020	1.126.100	1.148.622	1.148.622	1.148.622
6.062.05	Onroerende-zaakbelasting eigenaren niet woningen	316.132	311.026	317.247	323.592	323.592	323.592
6.062.10	Onroerende-zaakbelasting gebruikers niet woningen	222.101	215.738	220.053	224.454	224.454	224.454
6.064.00	Precariobelasting	0	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000
6.340.10	Toeristenbelasting op het bootkaartje	1.096.411	1.218.000	1.242.360	1.267.207	1.267.207	1.267.207
6.340.15	Toeristenbelasting passantenhaven	48.569	41.625	42.457	43.307	43.307	43.307
6.340.20	Toeristenbelasting vliegveld	3.592	4.000	4.080	4.162	4.162	4.162
6.340.30	Toeristenbelasting hotels/pensions nachtregister	358.158	380.053	387.654	395.407	395.407	395.407
6.340.40	Toeristenbelasting vakantieonderkomens nachtregister	1.536.445	1.580.000	1.611.600	1.643.832	1.643.832	1.643.832
6.340.45	Toeristenbelasting mobiele onderkomens met vaste standplaats	75.088	75.600	76.500	78.030	78.030	78.030
6.340.50	Toeristenbelasting mobiele onderkomens seizoenplaats	63.484	66.600	67.320	68.667	68.667	68.667
6.340.55	Toeristenbelasting mobiele onderkomens (tenten)	170.723	183.150	186.813	190.550	190.550	190.550
6.340.65	Toeristenbelasting kamerverhuur nachtregister	5.821	7.214	7.358	7.506	7.506	7.506
6.340.75	Toeristenbelasting kampeerboerderijen nachtregister	452.835	385.000	392.700	400.554	400.554	400.554
6.340.80	Forensenbelasting	1.912.719	2.050.000	2.091.000	2.132.820	2.132.820	2.132.820
Saldo		**7.312.258**	**7.662.026**	**7.813.242**	**7.968.710**	**7.968.710**	**7.968.710**

Resultaat Belastingen	**7.122.732**	**7.447.600**	**7.591.645**	**7.747.113**	**7.747.113**	**7.747.113**

Retributies

Gemeenten mogen retributies heffen die zijn genoemd in de Gemeentewet. Zo heft gemeente Ameland onder andere rioolheffing, reinigingsheffingen en leges.

Wettelijk is bepaald dat de baten ten gevolge van de heffing van retributies de lasten niet mogen overstijgen.

In de kadernota 2023 is een voorstel gedaan tot verhoging van meerdere retributies in 2025. De meeropbrengsten van deze voorgestelde verhogingen zijn verwerkt in deze meerjarenbegroting. In de Kadernota 2024 is ingestemd om niet over te gaan tot aanvullende verhogingen in 2025.

Wat mag het kosten

Retributies							
Lasten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.002.30	Leges rij- en reisdocumenten	10.308	0	0	0	0	0
Saldo		**10.308**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Baten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.002.30	Leges rij- en reisdocumenten	28.863	35.000	35.000	35.000	35.000	35.000
6.002.31	Leges bevolkingsadministratie	4.167	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
6.002.32	Leges burgerlijke stand	16.799	19.000	19.000	19.000	19.000	19.000
6.120.05	Vergunningen horeca (baten)	40.553	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
6.210.40	Vliegveld (baten)	49.543	50.100	50.100	50.100	50.100	50.100
6.240.05	Veerdam (baten)	16.636	18.900	18.900	18.900	18.900	18.900
6.720.05	Rioolheffing gecombineerd	858.941	855.000	855.000	855.000	855.000	855.000
6.730.45	Afvalstoffenheffing dorpen en vakantieonderkomens	984.168	1.000.000	1.020.000	1.040.400	1.040.000	1.040.000
6.730.55	Reinigingsrechten bedrijven (incl. campings)	304.619	396.100	414.100	414.100	414.100	414.100
6.750.05	Begraafplaatsrechten	106.344	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
6.830.05	Leges i.v.m. welstandstoezicht	40.094	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000
6.830.15	Leges omgevingsvergunningen	674.232	192.630	192.630	192.630	192.630	192.630
Saldo		**3.124.960**	**2.685.730**	**2.723.730**	**2.744.130**	**2.743.730**	**2.743.730**

Resultaat Retributies	**3.114.652**	**2.685.730**	**2.723.730**	**2.744.130**	**2.743.730**	**2.743.730**

Huren en pachten

Gemeente Ameland verpacht of verhuurt diverse eigendommen, waarbij de rechten en plichten zijn vastgelegd in privaatrechtelijke overeenkomsten.

Wat mag het kosten

Huren en pachten							
Lasten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.240.15	Losstoep Ballumerbocht	0	4.129	7.801	4.296	4.382	4.469
Saldo		**0**	**4.129**	**7.801**	**4.296**	**4.382**	**4.469**
Baten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.230.05	Passantenhaven (baten)	61.443	59.125	59.125	59.125	59.125	59.125
6.240.15	Losstoep Ballumerbocht	121	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
6.330.05	Eigendommen (baten)	46.341	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000
6.330.15	Exploitatie landerijen/gronden (baten)	115.525	65.638	65.638	65.638	65.638	65.638
6.520.05	Accommodaties sport	126.905	109.800	109.800	109.800	109.800	109.800
6.520.15	Groene sportvelden en terreinen	7.395	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
6.540.10	Musea (incl. molens en vuurtoren)	67.731	66.000	66.000	66.000	66.000	66.000
Saldo		**425.462**	**352.563**	**352.563**	**352.563**	**352.563**	**352.563**

Resultaat Huren en pachten	**425.462**	**348.434**	**344.762**	**348.267**	**348.181**	**348.094**

Overige inkomsten en uitgaven

Het gaat hier om posten die niet bij andere Activiteitengroepen kunnen worden ingedeeld.

Wat mag het kosten

Overige inkomsten en uitgaven							
Lasten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.005.00	Nutsbedrijven	3.000	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
6.005.05	Overige financiële middelen	151	201	201	201	201	201
6.005.10	Geldleningen en uitzettingen langer of gelijk aan 1 jaar	7.595	6.525	6.329	6.178	5.908	8.775
6.005.99	Rente	-199.211	-153.584	108.061	25.631	14.068	13.726
6.008.00	Onvoorziene lasten en baten	105.881	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500
6.008.05	Saldi van kostenplaatsen	-231.667	175.037	263	199.072	403.845	614.762
6.009.00	Vennootschapsbelasting	-23.035	0	0	0	0	0
6.010.00	Mutatie reserves	943.333	2.396.175	2.043.800	2.366.595	2.438.701	2.472.548
Saldo		**606.046**	**2.435.854**	**2.170.155**	**2.609.178**	**2.874.224**	**3.121.513**
Baten		Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
6.005.00	Nutsbedrijven	18.790	52.000	16.000	16.000	16.000	16.000
6.005.05	Overige financiële middelen	7.800	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
6.005.99	Rente	8.433	7.000	6.000	6.000	6.000	3.500
6.008.00	Onvoorziene lasten en baten	229.889	0	0	0	0	0
6.010.00	Mutatie reserves	559.484	10.959.875	2.622.875	1.962.163	1.108.826	510.240
6.330.25	Destructie	25.437	25.500	25.500	25.500	25.500	25.500
6.640.10	Sociale werkvoorziening	115.461	98.500	98.500	98.500	98.500	98.500
Saldo		**965.294**	**11.149.875**	**2.775.875**	**2.115.163**	**1.261.826**	**660.740**
Resultaat Overige inkomsten en uitgaven		**359.248**	**8.714.021**	**605.720**	**-494.015**	**-1.612.398**	**-2.460.773**

1.5 Paragrafen

In de paragrafen worden de beleidslijnen met betrekking tot beheersmatige aspecten en de lokale heffingen vastgelegd.

Een aantal paragrafen is verplicht voorgeschreven door het ministerie van Binnenlandse Zaken. Voor deze paragrafen van de programmabegroting gelden de bepalingen van artikel 9 tot en met 16 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Inhoudelijk moeten de paragrafen voldoen aan de kwaliteitseisen die genoemde artikelen stellen.

Over deze paragrafen, als onderdeel van de programmabegroting, kan nog het volgende worden gesteld.

De raad oefent zijn budgetrecht uit door het autoriseren van de (totaal)bedragen per activiteitengroep. De raad stelt de overige onderdelen van de begroting vast zoals de paragrafen. De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de programma's vanuit een bepaald onderwerp, zoals voor 'onderhoud kapitaalgoederen' en 'grondbeleid'. In de paragrafen kunnen bedragen worden genoemd. De paragrafen worden niet apart geautoriseerd, zoals dat bij de activiteitengroepen het geval is. Bedragen die in de paragrafen zijn vermeld zijn al via de activiteitengroepen geautoriseerd. Vanzelfsprekend dienen de desbetreffende bedragen in de activiteitengroepen en de paragrafen op elkaar aan te sluiten.

De volgende paragrafen zijn in deze begroting opgenomen:

Paragraaf 1 Lokale heffingen

Algemeen

Gemeentelijke belastingen en retributies worden geheven op basis van door de gemeenteraad vastgestelde belastingverordeningen. Dit hoofdstuk geeft een beeld van tariefontwikkelingen, lokale lastendruk, kwijtscheldingsbeleid en dergelijke.

Tariefontwikkeling

De stijgingspercentages voor de diverse heffingen zoals die zijn verwerkt in deze begroting zijn:

Tariefontwikkeling diverse heffingen (%)					
	2024	2025	2026	2027	2028
Ozb gebruikers	2,0	2,0	2,0	0,0	0,0
Ozb eigenaren	2,0	2,0	2,0	0,0	0,0
Forensenbelasting	2,0	2,0	2,0	0,0	0,0
Toeristenbelasting	11,0	2,0	2,0	0,0	0,0
Rioolheffing	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Afvalstoffenheffing	2,0	2,0	2,0	0,0	0,0
Leges	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Het recht voor het gebruik van bedrijfscontainers (zowel 240 als 1.100 liter) wordt in 2025 verhoogd met € 20,00. Voor de jaren erna is geen verhoging verwerkt.

Te onderscheiden heffingen

Onroerende zaakbelastingen

Onder de naam ‘onroerendezaakbelastingen’ worden voor de binnen de gemeente gelegen onroerende zaken twee directe belastingen geheven:

- Een gebruikersbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar een onroerende zaak (niet zijnde een woning) al dan niet krachtens eigendom, bezit, met beperkt recht of persoonlijk recht gebruikt;
- Een eigenarenbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerende zaak het genot heeft vanwege eigendom, bezit of beperkt recht.

Op basis van de Wet Waardering Onroerende Zaken wordt van elke individuele onroerende zaak de waarde vastgesteld, waarna het te betalen bedrag aan belasting wordt berekend en via een aanslag aan de belastingplichtige opgelegd.

Voor 2025 worden de volgende opbrengsten begroot:

Opbrengsten onroerendezaakbelastingen	
	2025
Gebruikers niet woningen	220.053
Eigenaren woningen	1.126.100
Eigenaren niet woningen	317.247
	1.663.400

Forensenbelasting

Deze belasting wordt geheven van natuurlijke personen, die zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben, hier meer dan 90 dagen van het belastingjaar voor zichzelf of voor hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houden.

Voor 2025 worden de volgende opbrengsten begroot:

Opbrengst forensenbelasting	
	2025
Forensenbelasting	2.091.000
	2.091.000

Toeristenbelasting

Deze belasting wordt geheven van personen die niet als ingezetene in de basisregistratie personen (BRP) staan ingeschreven. Belast wordt het verblijf houden binnen de gemeente al dan niet gevolgd door een overnachting. Ook degene die gelegenheid biedt tot het houden van verblijf kan als belastingplichtige worden aangemerkt. Het tarief voor 2025 bedraagt € 2,04 per persoon per dag.

Voor 2025 worden de volgende opbrengsten begroot:

Opbrengsten toeristenbelasting	
	2025
Bootkaartjes (609.000 overtochten)	1.242.360
Passantenhaven	42.458
Vliegveld	4.080
Hotels/pensions	387.654
Vakantieonderkomens	1.611.600
Mobiele onderkomens	330.633
Kamerverhuur	7.358
Kampeerboerderijen	392.700
	4.018.843

Rioolheffing

Rioolheffing wordt geheven ter bestrijding van kosten die zijn verbonden aan de door de gemeente te verrichten waterzorgplichten. Belastingplichtig zijn diegenen die een eigendom naar omstandigheden beoordeeld al dan niet krachtens eigendom, bezit of beperkt recht gebruiken.

Voor 2025 worden de volgende opbrengsten begroot:

Opbrengsten rioolheffing	
	2025
Vastrecht	595.000
Variabel recht (waterverbruik)	260.000
	855.000

De kostendekkendheid van rioolrechten geeft het volgende beeld:

Kostendekkendheid rioolheffing				
	Taakveld	**Omschrijving taakveld**		
Kosten	7.2	Riolering	615.497	
Opbrengsten excl heffingen			16.000	
Netto kosten taakveld			**599.497**	
Overhead	25,20%		155.100	
BTW			95.069	
Toe te rekenen kosten			**250.169**	
Totale kosten				**849.666**
Opbrengsten heffingen				**855.000**
Mutatie egalisatievoorziening				**20.000**
Dekkingspercentage				**98,3%**

De begrote baten en lasten voor de activiteit riolering zijn gebaseerd op het Gemeentelijk Rioleringplan (GRP). Het saldo van de begrote baten en lasten van de activiteit riolering wordt toegevoegd aan de egalisatievoorziening riolering. Bij het opstellen van de jaarrekening wordt de toevoeging of onttrekking aan deze voorziening zodanig berekend, dat het kostendekkingspercentage uitkomt op de maximale en gewenste 100%.

Leges

Onder de naam ‘leges’ worden een aantal verschillende retributies geheven voor het genot van, door of vanwege de gemeente verstrekte diensten.

Voor de kostendekkendheid van leges geldt het volgende overzicht:

Kostendekkendheid leges				
	Taakveld	**Omschrijving taakveld**		
Kosten	0.2	Burgerzaken	121.605	
Kosten	1.2	Openbare orde en veiligheid	79.908	
Kosten	8.3	Wonen en bouwen	196.790	
Opbrengsten excl heffingen				
Netto kosten taakveld			**398.304**	
Overhead	25,20%		**100.369**	
Totale kosten				**498.673**
Opbrengsten heffingen	0.2	Burgerzaken	58.000	
Opbrengsten heffingen	1.2	Openbare orde en veiligheid	25.000	
Opbrengsten heffingen	8.3	Wonen en bouwen	192.630	
				275.630
Dekkingspercentage				**55,3%**

Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten

De afvalstoffenheffing wordt geheven voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. Het tarief stijgt in 2025 ten opzichte van 2024 met 2%.
Reinigingsrechten worden geheven van bedrijven. Het recht voor het gebruik van een container van zowel 240 als 1.100 liter wordt verhoogd ten opzichte van 2024 met € 20,00.

Voor 2025 worden de volgende opbrengsten begroot:

Opbrengsten i.v.m. reiniging	
	2025
Afvalstoffenheffing dorpen en vak. onderkomens	1.020.000
Reinigingsrechten bedrijven (incl. campings)	414.100
	1.434.100

In deze begroting is de kostendekkendheid van afvalstoffenheffing en reinigingsrechten gezamenlijk berekend.

Voor de kostendekkendheid van afvalstoffenheffing en reinigingsrechten geldt het volgende overzicht:

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing en reinigingsrechten				
	Taakveld	**Omschrijving taakveld**		
Kosten	7.3	Afval	1.407.748	
Opbrengsten excl heffingen			151.200	
Netto kosten taakveld			**1.256.548**	
Overhead	25,20%		354.741	
BTW			141.904	
Toe te rekenen kosten			**496.644**	
Totale kosten				**1.753.193**
Opbrengsten heffingen				**1.434.100**
Dekkingspercentage				**81,8%**

Lokale lastendruk

De onderstaande tabel geeft een indruk van de lokale lasten voor enkele ‘gemiddelde huishoudens’:

Lokale lastendruk	2024	2025
Een meerpersoonshuishouden met eigen woning (€ 380.000,00) en een waterverbruik van 125 m³		
OZB - eigenaren	245,86	250,78
Afvalstoffenheffing	233,99	238,67
Rioolheffing vastrecht	115,60	115,60
Rioolheffing variabel	62,50	62,50
	657,95	**667,55**
Een eenpersoonshuishouden met eigen woning (€ 300.000,00) en een waterverbruik van 50 m³		
OZB - eigenaren	194,10	197,98
Afvalstoffenheffing	178,11	181,67
Rioolheffing vastrecht	115,60	115,60
Rioolheffing variabel	25,00	25,00
	512,81	**520,25**
Een meerpersoonshuishouden met huurwoning en een waterverbruik van 125 m³		
Afvalstoffenheffing	233,99	238,67
Rioolheffing vastrecht	115,60	115,60
Rioolheffing variabel	62,50	62,50
	412,09	**416,77**
Een eenpersoonshuishouden met huurwoning en een waterverbruik van 50 m³		
Afvalstoffenheffing	178,11	181,67
Rioolheffing vastrecht	115,60	115,60
Rioolheffing variabel	25,00	25,00
	318,71	**322,27**

Kwijtschelding

Indien een belastingplichtige niet, of over te weinig financiële middelen beschikt om de belastingaanslag te voldoen, kan onder bepaalde voorwaarden aan deze belastingplichtige kwijtschelding worden verleend.

Gemeente Ameland hanteert een kwijtscheldingspercentage van 100%. Dit betekent dat alle belastingplichtigen die een inkomen hebben van 100% van het minimuminkomen (volgens bijstandsnorm) of lager, in aanmerking komen voor kwijtschelding.

Kwijtschelding kan worden verleend voor afvalstoffenheffing en rioolheffing. De overige heffingen zijn in de betreffende belastingverordeningen uitgesloten van kwijtschelding. De afgelopen jaren bedroeg het totaal kwijtgescholden bedrag gemiddeld € 2.000.

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

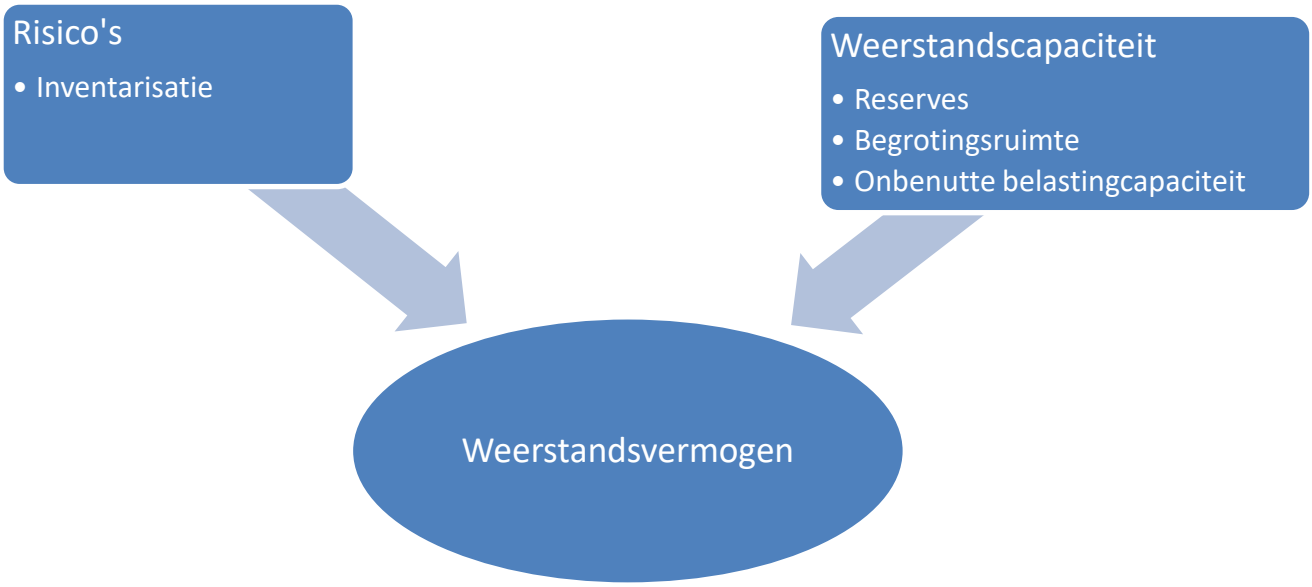
Algemeen

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing behandelt de vraag in welke mate de financiële positie van gemeente Ameland toereikend is om de financiële gevolgen van onverwachte gebeurtenissen (risico's) op te kunnen vangen, zonder ingrijpende beleidswijzigingen.

De relevante beleidskaders voor deze begrotingsparagraaf zijn opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) dat door het Rijk is vastgesteld en begrotingsrichtlijnen bevat voor decentrale overheden. Het BBV schrijft onder meer voor dat de begroting en jaarrekening een paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing bevat waarin wordt ingegaan op:

- De risico's die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie;
- De weerstandscapaciteit, dat wil zeggen de middelen die gemeente Ameland beschikbaar heeft - of kan stellen - om financiële gevolgen van niet-begrote lasten (zoals risico's) op te kunnen vangen;
- Het weerstandsvermogen, zijnde het kengetal dat weergeeft in welke mate gemeente Ameland in staat is om de financiële gevolgen van risico's op te kunnen vangen. Specifieke bepalingen hierover zijn opgenomen in de Nota Reserves en Voorzieningen 2021.

Schematisch ziet een en ander er als volgt uit:

In deze paragraaf wordt kort op het begrip risico ingegaan. Vervolgens komt de weerstandscapaciteit van gemeente Ameland aan de orde, waarna een conclusie volgt over het weerstandsvermogen.

De later in deze paragraaf opgenomen kengetallen drukken de verhouding uit tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans. Ze kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van de gemeente. De kengetallen bieden (meer) inzicht in de financiële ruimte van de gemeente om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven inzicht in de financiële weerbaarheid en wendbaarheid.

Risico's

Het begrip risico wordt gedefinieerd als de kans op het optreden van een gebeurtenis met een negatief financieel gevolg voor de organisatie. In deze definitie zijn twee begrippen van belang, te weten *kans* (als iets zeker is, is het geen risico meer) en *negatief financieel gevolg* (de financiële impact op gemeente Ameland).

Enkele risico's die genoemd kunnen worden zijn grote terugloop van toerisme door een externe oorzaak (natuurramp, covid-pandemie) en rijksbeleid zoals een herijking van de algemene uitkering waardoor de gemeente fors lagere rijksbijdragen ontvangt.

In onderstaande tabel zijn de financiële effecten van deze risico's aangegeven:

Risicotabel				
Risico	**Financiele impact in euro's**	**Kans**	**Netto effect (structureel)**	**Netto effect (incidenteel)**
Terugloop in toerisme als gevolg externe oorzaak	1.500.000	10%	150.000	1.500.000
Nadelige effecten rijksbeleid	1.500.000	30%	450.000	
Overige risico's	p.m.			
			600.000	**1.500.000**

Ter toelichting en aanvulling op deze tabel geldt het volgende.

Terugloop toerisme als gevolg externe oorzaak

Een natuurramp, milieuramp of ander soort crisis kan grote en langdurige gevolgen hebben voor het toerisme. Voor gemeente Ameland kan dit een forse daling van de opbrengsten toeristenbelasting betekenen. De kans op een dergelijke gebeurtenis wordt niet als groot ingeschat en bovendien zullen rijks- en provinciale overheden vanuit hun verantwoordelijkheid altijd enige mate van ondersteuning bieden, waardoor financiële gevolgen fors kunnen zijn, maar niet onoverkomelijk.

Nadelige effecten rijksbeleid

In het licht van herijkingsoperaties van de Algemene uitkering, wordt op landelijk niveau al enige jaren gesproken over een herziening van het belastingstelsel. Het gaat daarbij om rijksbelastingen, maar in combinatie met verschuivingen en aanpassingen van gemeentelijke belastingen. Uit ‘schetsen en verkennende documenten‘ komt de optie naar voren om kleine belastingen af te schaffen. Omdat hiertoe onder meer de forensenbelasting wordt gerekend, zou een dergelijke operatie voor onder meer gemeente Ameland tot bijzonder nadelige effecten kunnen leiden.

Overige risico’s

De ervaring leert dat er geen noodzaak bestaat om meer en diepgaande risico-inventarisaties uit te voeren. Voor aansprakelijkheid, brandschade en dergelijke zijn verzekeringen afgesloten, die bovendien eind 2024, begin 2025 worden beoordeeld en opnieuw aanbesteed.

Omdat de gemeente zich niet garant stelt voor door derden aangetrokken geldleningen, bestaat er op dit punt geen risico.

Financiële risico’s bij verbonden partijen zijn overzichtelijk, door onder meer de uitgebreide rol van deelnemende gemeenten in het proces van goedkeuring begrotingen en jaarrekeningen.

Grondexploitaties worden financieel verwerkt in begroting en jaarrekening, overeenkomstig de notitie grondbeleid van de Commissie BBV. Alle verliezen van de verliesgevende exploitaties zijn verwerkt in de jaarrekeningen tot en met 2023. De waarde van de nog uit te geven grond bedraagt ruim € 1 miljoen en daarmee is het financiële risico vrij beperkt.

Operationele risico’s worden beperkt door interne controlesystemen, budgethouderschap en in voorkomende gevallen door bij grotere projecten externe deskundigheid in te huren.

Weerstandscapaciteit

Bij weerstandscapaciteit gaat het om de middelen en mogelijkheden om onverwachte financiële tegenvallers op te kunnen vangen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit.

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen om calamiteiten eenmalig op te vangen. Als eenmalig middel kan gemeente Ameland de Algemene reserve aanwenden. De hoogte van de Algemene reserve is vastgesteld op € 2.500.000. Omdat jaarlijkse exploitatieresultaten worden toegevoegd of onttrokken aan de ‘Reserve projecten’, is de verwachte hoogte van deze Algemene reserve stabiel.

Structurele weerstandscapaciteit

Structurele weerstandscapaciteit betreft de middelen die eventueel aangeboord kunnen worden om (structurele) tegenvallers op te vangen. De structurele weerstandscapaciteit betreft de mogelijkheid om vanuit een verhoging van belastingen en leges structurele tegenvallers op te

vangen. Ook de mogelijkheden om te bezuinigen, dan wel het ambitieniveau iets neerwaarts bij te stellen, kunnen structurele compensatie bieden voor tegenvallers.

Begrotingsruimte

Zoals blijkt uit het “Overzicht van structurele en incidentele baten en lasten”, onder 2.4 van de Financiële begroting, is er sprake van een structureel begrotingssaldo boven de € 1,5 miljoen. Dit betekent dat er mogelijkheden zijn om onverwachte tegenvallers structureel op te kunnen vangen.

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit wordt hier berekend voor de onroerendezaakbelastingen, door de maximale tarieven (artikel 12) te vergelijken met de door gemeente Ameland gehanteerde tarieven. Deze berekening ziet er als volgt uit:

Onbenutte belastingcapaciteit					
	prognose ozb 2024	**tarieven 2024**	**tarieven artikel 12**	**verschil**	**onbenutte capaciteit**
eigenaren woningen	1.104.020	0,0647	0,1232	0,0585	998.908
eigenaren niet-woningen	311.026	0,1481	0,3756	0,2275	477.775
gebruikers niet-woningen	215.738	0,1185	0,2668	0,1483	269.918
	1.630.784				**1.746.601**

De in de tabel aangegeven tarieven voor een ‘artikel 12 gemeente’ bedragen 120% van de gemiddelde tarieven van Nederlandse gemeenten in 2022 (jaar t-2). De analyse in deze tabel geeft een redelijke indicatie van de onbenutte belastingcapaciteit, zijnde ruim € 1,7 miljoen.

Weerstandsvermogen

In de afgelopen decennia blijkt er nooit een noodzaak te zijn geweest om de Algemene reserve aan te spreken in verband met het zich voordoen van een onverwacht risico. De aansprakelijkheid voor een garantstelling uit het verleden (ruim € 1 miljoen, in verband met het faillissement van een zorginstelling) bleek bijvoorbeeld binnen de begrotingskaders opgevangen te kunnen worden. Ook de covid-pandemie leidde weliswaar tot een forse terugloop van toeristische overnachtingen, en daarmee tot minder opbrengsten toeristenbelasting, maar door compenserende maatregelen van het rijk bleken de financiële effecten uiteindelijk vrij gering.
De conclusie is dan ook dat de Algemene reserve, als financiële buffer voor eenmalige onverwachte gebeurtenissen, van voldoende omvang is.

Daarbij lijkt gemeente Ameland, door de ingeschatte structurele weerstandscapaciteit, zeer wel in staat om structurele tegenvallers op te vangen zonder dat de continuïteit van de organisatie in gevaar komt. De verhouding (ratio) van beschikbare capaciteit en noodzakelijke capaciteit in verband met risico’s is ruim hoger dan 2, hetgeen gekwalificeerd kan worden als ‘uitstekend’.

Kengetallen

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans. Ze kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van gemeente Ameland. Deze kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen.

In het BBV is hiervoor een standaard set van financiële kengetallen voorgeschreven.
De uitkomsten hiervan voor gemeente Ameland zijn de volgende:

Kengetallen gemeente Ameland						
	Jaarrekening 2023	Prognose 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Netto schuldquote	83,4%	119,0%	131,8%	122,8%	108,4%	94,6%
Gecorrigeerde netto schuldquote	78,6%	111,7%	123,0%	113,9%	100,0%	86,4%
Solvabiliteit	34,3%	21,6%	23,0%	25,2%	28,0%	31,4%
Grondexploitatie	1,5%	1,5%	1,6%	-0,1%	0,4%	0,5%
Structurele exploitatieruimte	12,0%	8,0%	6,7%	7,5%	7,5%	7,7%
Belastingcapaciteit	69,2%	69,8%	70,9%	71,9%	71,9%	71,9%

In het Gemeentelijk financieel toezichtkader van de gezamenlijke provincies zijn voor de financiële kengetallen de in onderstaande tabel genoemde signaleringswaarden opgenomen die door de provinciaal toezichthouder gebruikt wordt voor het inzicht in de financiële situatie en risicopositie van de gemeente.

Beoordelingskader kengetallen			
	minst risicovol	neutraal	meest risicovol
Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
Gecorrigeerde netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
Solvabiliteit	> 50%	20 - 50%	< 20%
Grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
Belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente (saldo bruto schuld en geldelijke bezittingen) ten opzichte van de eigen inkomsten. Het geeft een indicatie van de mogelijkheden van de gemeente om aan de schuldverplichtingen (rentelasten en aflossingen) te voldoen.

Uit de tabel met gemeentelijke kengetallen blijkt dat de schuldquote toeneemt tot 131,8% in 2025 en vervolgens weer daalt. De toename is vooral een gevolg van de aangetrokken geldleningen in verband met de bouw van een nieuw woonzorgcentrum (Ambla).

Gecorrigeerde netto schuldquote

In essentie geldt hiervoor dezelfde redenering als voor de ‘gewone’ netto schuldquote. Er is alleen in de berekening gecorrigeerd voor verstrekte hypothecaire geldleningen en de uitgezette geldmiddelen via SVn (startersleningen en dergelijke).

Solvabiliteit

Onder de solvabiliteitsratio verstaan we het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal, oftewel het bezit waarop geen schulden rusten. De genoemde investering in een nieuw woonzorgcentrum heeft geleid tot een toename van de langlopende leningen. Daarnaast is een fors onrendabel deel van deze investering ineens ten laste van hiervoor bestaande reserves gebracht, met als gevolg dat de solvabiliteitsratio is gedaald. Vanaf 2025 wordt weer een stijging verwacht van deze ratio.

Grondexploitatie

Grondexploitaties kunnen een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. De boekwaarden van grondposities zijn belangrijk omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij verkoop.
Het kengetal voor grondexploitatie is zeer laag te noemen. Omdat in de afgelopen jaren bovendien al de nodige verliezen zijn ‘genomen‘, is het niet de verwachting dat gemeente Ameland nog met forse tegenvallers op grondexploitaties wordt geconfronteerd.

Structurele exploitatieruimte

Bij de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele baten en lasten. Bij incidentele baten of lasten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende enkele jaren voordoen.
Voorbeelden van structurele baten zijn de Algemene uitkering en belastinginkomsten. Structurele lasten zijn bijvoorbeeld personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen.

Het onderscheid tussen structureel en incidenteel moet conform het BBV in de begroting en de jaarstukken worden onderbouwd. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij deze in evenwicht zijn, of waarbij de structurele lasten hoger zijn dan de baten.

Het kengetal voor structurele exploitatieruimte daalt tot 6,7% in 2025, waarna sprake is van een stijging tot ruim 7% in de jaren vanaf 2026.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit laat zien hoe de gemiddelde woonlasten voor een meerpersoonshuishouden zich verhouden tot het landelijk gemiddelde. De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen, wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing).

Uit het kengetal blijkt dat gemeente Ameland met zijn woonlasten onder het landelijk gemiddelde zit.

Overall beoordeling kengetalen

Voor de beoordeling van de bovenstaande kengetallen geldt in algemene zin dat een afzonderlijk kengetal nog weinig zegt over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld. Zo hoeft een hoge schuld geen nadelig effect te hebben op de financiële positie. Deze is afhankelijk of en wat er aan eigen vermogen en baten tegenover die schuld staat en hoe groot de kans is dat de schuld weer wordt afgelost. Een tegenvallende ontwikkeling van de grondprijs hoeft geen negatieve invloed te hebben als er sprake is van een grote, structurele exploitatieruimte. Ook als een gemeente beschikt over voldoende ruimte in belastingcapaciteit is er ruimte om tegenvallers op te vangen.

Het is dus, met andere woorden, niet mogelijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen moeten altijd in samenhang worden beoordeeld, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie van een gemeente.

Het belangrijkste uitgangspunt voor de gemeente Ameland is artikel 189, lid 2 van de Gemeentewet, waarin is aangegeven dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is, dan wel op lange termijn in evenwicht is. Bij de realisatie van jaarlijkse begrotingsdocumenten is daarvan tot dusver altijd sprake geweest en uit het kengetal voor de ‘structurele exploitatieruimte’ blijkt dit ook de situatie voor de komende begrotingsjaren.

Paragraaf 3 Grondbeleid

Algemeen

Onder grondbeleid verstaan we het gehele instrumentarium dat de gemeente Ameland ter beschikking staat om ruimtelijke, recreatieve, economische en maatschappelijke doelstellingen te realiseren waarvoor grondposities van belang zijn.
Het grondbeleid heeft dan ook invloed op en samenhang met doelstellingen van diverse programma's. Hierbij valt te denken aan activiteiten als:

- Woningbouw;
- Bedrijfsverplaatsing;
- Dorpsvernieuwing en reconstructieplannen;
- Het aanleggen of aanpassen van infrastructurele voorzieningen;
- De realisatie van recreatieve of culturele voorzieningen.

Gemeente Ameland heeft geen apart grondbedrijf. Uitvoering van het grondbeleid gebeurt door de gemeentelijke organisatie en binnen de financiële exploitatie van de gemeente als geheel.

Gemeente Ameland geeft de voorkeur aan het voeren van een actief grondbeleid. Dat wil zeggen dat de gemeente, waar dat mogelijk of noodzakelijk wordt geacht, voor eigen rekening en risico grond aankoopt, deze grond eventueel bouwrijp maakt en vervolgens (tegen kostprijs) verkoopt, of inbrengt om andere programma's te realiseren.

Situatie gemeente Ameland

Gemeente Ameland heeft meer dan 300 hectare grond in bezit. Hiervan is een groot gedeelte bestemd, dan wel in gebruik voor wegen, landerijen en als onderdeel van gemeentelijke gebouwen.

Zo'n 45 á 50 hectare wordt momenteel verpacht. Periodiek wordt beoordeeld in hoeverre de gemeentelijke doelen nog gediend zijn met bezit of verpachten van gronden.

Daarbij zijn in voorgaande jaren ook actief grondposities aangekocht, met als doel de realisatie van woningbouw en dit wordt overwogen voor bedrijfsgrond. Voor de diverse locaties zijn inrichtingsschetsen gemaakt met een indeling van vrij te verkopen bouwkavels of kavels die geschikt zijn voor sociale woningbouw (lees: woningen voor Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland) en dit is ook mogelijk voor bedrijventerrein.
De gemeenteraad heeft concreet een aantal grondexploitatiecomplexen en de bijbehorende grondprijzen in juli 2020 vastgesteld.

Vanaf 2020 is gestart met het bouwrijp maken van diverse locaties in alle vier de dorpen op Ameland (wegen, riolering, grondwerk) en met de noodzakelijke procedures om daadwerkelijk tot gronduitgifte en de bouw van woningen te kunnen komen.

In de jaren daarna zijn tientallen bouwkavels verkocht aan particulieren en zijn 43 kavels overgedragen aan het Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland, voor de bouw van gemeentelijke huurwoningen.

Actuele grondposities voor woningbouw

De volgende grondexploitaties worden in 2025 gevoerd:

Administratieve balans grondexploitatie begroting 2025				
Naam	**1-1-2025**	**Mutatie**	**31-12-2025**	**Toelichting**
Binnendieken Nes	101.100	1.516	102.616	Uit te geven 1.885 m2
Kwekerij Nes	17.345	939	18.284	Uit te geven nog 300 m2
Smitteweg Ballum	205.268	6.624	211.892	Uit te geven 1.852 m2
Trapweg Hollum	72.343	16.216	88.559	Uit te geven 1.440 m2
	396.056	**25.295**	**421.351**	

De mutaties per complex betreffen vooral de kosten van bouwrijp en woonrijp maken en rentetoerekening; verkoopopbrengsten zijn voor 2025 niet begroot.
De complexen Miedenweg in Nes en Paasduinweg in Buren worden in 2024 afgerond, met het uitvoeren van nog enkele infrastructurele werken ten behoeve van het woonrijp maken van de beide locaties. De financieel-administratieve afronding van beide grondcomplexen vindt naar verwachting plaats in 2024.

Het bruto beschikbare aantal m2 per locatie kent het volgende verloop:

Mutatie m2			
Naam	**1-1-2025**	**Mutatie**	**31-12-2025**
Binnendieken Nes	1.885	0	1.885
Kwekerij Nes	300	0	300
Smitteweg Ballum	1.852	0	1.852
Trapweg Hollum	1.440	0	1.440
	5.477	**0**	**5.477**

Overige grondposities

Gemeente Ameland heeft in 2020 een kleine 11.000 m2 grond aangekocht aan de Hoge Eggenweg in Nes. Voor deze locatie is nog geen grondexploitatie vastgesteld, dus de grond is opgenomen onder de materiële vaste activa (in plaats van onder de voorraden bouwgrond in exploitatie).
In samenhang met het nieuwbouwproject “Ambla” is bovendien de locatie van de ‘oude Stelp’ aangekocht; ook hiervoor is nog geen grondexploitatie vastgesteld.

Financiële gevolgen grondexploitaties

Sommige grondexploitaties worden afgesloten met een positief eindresultaat, andere met een verlies. De verwachte resultaten van de complexen in uitvoering zijn de volgende:

Resultaten per complex		
Naam	**Winst**	**Verlies**
Binnendieken Nes	41.195	
Kwekerij Nes		-45.277
Smitteweg Ballum	313.940	
Trapweg Hollum		-1.008.711
	355.135	**-1.053.988**

Voor de verliesgevende exploitaties wordt een totaalverlies verwacht van € 1.053.988.
Dit bedrag is al volledig verwerkt in de jaarrekeningen tot en met 2023. In de jaarrekening 2024 zal weer een actuele doorrekening worden gemaakt.

Voor Binnendieken in Nes en Smitteweg in Ballum worden positieve resultaten verwacht van respectievelijk € 41.195 en € 313.940. Voor de exploitatie van Smitteweg geldt hierbij de opmerking dat in de jaarrekeningen van voorgaande jaren al een bedrag van € 183.636 aan winst is verantwoord, in verband met gerealiseerde verkopen. De resterende verwachte winst van € 173.268 voor beide complexen samen leidt tot een voordeel in de jaarrekening van het betreffende jaar van realisatie.

Paragraaf 4 Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Ameland is een waddengemeente waar het goed wonen, werken en recreëren is. Gemeente Ameland wil deze bijzondere leefomgeving in stand houden en de kwaliteit van het voorzieningenniveau op het eiland op peil houden. Deze kwaliteit is grotendeels afhankelijk van de kwaliteit en het onderhoudsniveau van gemeentelijke kapitaalgoederen, zoals wegen, havens, gebouwen, riolering, openbaar groen en verlichting. Een goede kwaliteit van deze kapitaalgoederen sluit bovendien incidenten (schades, klachten) en de eventueel hieruit voortvloeiende aansprakelijkstelling van gemeente Ameland grotendeels uit.

Beheerplannen

Het beleid van de gemeente Ameland voor het onderhoud van kapitaalgoederen is opgenomen in een aantal plannen:

- Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP Ameland, periode 2020 - 2025). Het GRP wordt in 2025 vernieuwd;
- Beheerplan Wegen (periode 2024-2028);
- Beheer- en onderhoudsplan Havens (periode 2024-2028);
- Meerjarenonderhoudsplan Sportvelden (periode 2025-2034);
- Meerjarenonderhoudsplan Gemeentelijke Gebouwen (2025 – 2034);
- Onderhoudsplan Woningbedrijf (huurwoningen, periode 2017 - 2026) Het Onderhoudsplan Woningbedrijf wordt in 2025 vernieuwd.

Daarnaast is er nog een aantal andere onderhoudstaken, die (nog) minder ‘cyclisch’ worden aangepakt: recreatieve voorzieningen inclusief strandovergangen, groen, bebording en verlichting. Overigens gaat dit in feite om vaste werkzaamheden van de buitendienst en vervangingsinvesteringen. In de praktijk wordt het werk jaarlijks operationeel geëvalueerd om een goed beeld te houden van de onderhoudsstatus en de met onderhoud samenhangende inspanning. Ook worden vervangingsinvesteringen overwogen, gepland en gerealiseerd.

Tot slot van deze paragraaf lichten we kort de ontwikkelingen bij de gemeentewerf toe.

Doorrekeningen en financiële consequenties van de diverse onderhoudsplannen worden in de jaarlijkse begroting (en meerjarenraming) verwerkt. In de loop van 2024 zijn de nodige beheerplannen geactualiseerd: wegen, havens, sportvelden en gebouwen. Ook aan het strategisch voorraadbeleid (zie programma 7) is gewerkt op basis van een actualisatie van het onderhoudsplan voor huurwoningen. In 2025 is het GRP aan de beurt. De financiële consequenties van de vastgestelde plannen zijn inmiddels verwerkt in de Kadernota 2024 en in deze begroting. Het college stelt jaarlijks, voor de geactualiseerde plannen, in het vierde kwartaal uitvoeringsplannen op, zodat ook de voortgang kan worden gemonitord (zowel operationeel als financieel).

Het is onze bedoeling om de vastgestelde beheerniveaus en interventiewaarden periodiek met de raad te delen, de wijze waarop wordt besproken met de auditcommissie in het kader van de 'pilot effectgericht plannen en rapporteren'.

Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)

In 2020 is door de gemeenteraad voor het laatst een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vastgesteld, voor de periode 2020 – 2025. De benodigde onderhoudswerkzaamheden zijn globaal in kaart gebracht. Het GRP behandelt daarnaast ook thema's in relatie tot klimaatverandering. Het plan bevat een overzicht van de benodigde middelen voor vervangingen, afkoppelen, onderzoeken, exploitatie en kapitaallasten (nieuwe en historische). In 2022 is de riolering geïnspecteerd en in 2024 is gewerkt aan het Systeemoverzicht Stedelijk Water (SSW, voorheen Basis Rioleringsplan). Met behulp van het SSW worden de stelsels getoetst op functioneren naar huidige weersomstandigheden. Het SSW en de toetsingsresultaten geven input voor een geactualiseerd Gemeentelijk Rioleringsplan dat in 2025 zal worden opgesteld en aan de gemeenteraad voorgelegd. Het college heeft voor het eerst in 2024 een operationeel jaarplan vanuit het GRP vastgesteld en zal dat in het vierde kwartaal 2024 ook voor 2025 doen, waarbij mede rekening wordt gehouden met de werkzaamheden die in het wegenbeheerplan naar voren komen. Financieel gezien worden de kosten voor het rioolbeheer gedekt door een rioolheffing, waarbij de verschillen worden afgewikkeld via de egalisatievoorziening riolering.

Beheerplan Wegen

De gemeente Ameland beheert ongeveer 200 km aan wegen en (recreatieve) fietspaden. Het wegen areaal werd voornamelijk preventief en correctief onderhouden. Waarbij er geprioriteerd werd met als uitgangspunt "heel en veilig". Binnen het wegenonderhoud stemmen we de werkzaamheden af met bekende projecten en ontwikkelingen, bijvoorbeeld uit GRP en bij nieuwbouw. In 2024 is een vernieuwd beheerplan vastgesteld door de raad. Dit plan, met een looptijd tot en met 2028 en een begrotingshorizon tot 2033, dient als basis voor beslissingen op het gebied van wegenbeheer. Het college heeft voor het eerst in 2024 een operationeel jaarplan voor het wegbeheer vastgesteld en zal dat in het vierde kwartaal 2024 ook voor 2025 doen, op basis van het nieuwe beheerplan, waarbij mede rekening wordt gehouden met de werkzaamheden die in het GRP naar voren komen. Financieel gezien wordt jaarlijks een dotatie gedaan aan de onderhoudsreserve Wegen van een gemiddelde jaarlast volgend uit het vastgestelde wegenbeheerplan. Werkelijke onderhoudslasten worden gedekt door een onttrekking uit deze reserve. De reserve functioneert in feite als egalisatiereserve.

Beheerplan Havens

In 2021 en 2022 is een grootschalige 'Herinrichting jachthaven' in Nes grotendeels afgerond. Er is inmiddels een beheerplan opgesteld voor de gemeentelijke havens en de lasten zijn in deze begroting verwerkt. De gegevens van de nieuwe inrichting van de jachthaven zijn uiteraard meegenomen in het plan. Voor de losstoep in de Ballumerbocht loopt een aanvraag via de RegioDeal om een scenariostudie voor vernieuwingsopties uit te voeren. De gemeenteraad heeft het beheerplan havens in september 2024 behandeld. Financieel gezien wordt dezelfde systematiek gehanteerd als voor wegbeheer.

Meerjarenonderhoudsplan Sportvelden

De gemeente Ameland kent verschillende gemeentelijke sportterreinen. In Hollum liggen bij de sporthal twee tennisbanen en twee voetbalvelden. In Nes liggen bij de sporthal twee tennisbanen en tussen Nes en Buren liggen drie voetbalvelden, waarvan één kunstgrasveld. Daarnaast zijn er twee paardenbakken waar regelmatig onderhoud aan moet worden gepleegd. In 2024 is het beheerplan door het college herzien en de budgettaire consequenties zijn per jaarschijf (dus inclusief jaarlijkse fluctuaties) verwerkt in de begroting 2025.

Meerjarenonderhoudsplan Gemeentelijke Gebouwen

De gemeente heeft een groot aantal gebouwen in eigendom, ook naast de gemeentelijke huurwoningen. Deze gebouwen vertonen onderling een grote diversiteit. Van gemeentehuis, scholen en vuurtoren tot aan kerktorens. De gemeentelijke gebouwen worden onderhouden op het onderhoudsniveau “heel en veilig”. Het onderhoudsplan gebouwen vormt de basis voor het onderhoud. In 2024 heeft het college voor alle 32 gebouwen een nieuw meerjaren-onderhoudsplan (MJOP) opgesteld, de budgettaire consequenties zijn opgenomen in de Kadernota 2024 en verwerkt in deze begroting. Bij de uitvoering van het onderhoud wordt altijd rekening gehouden met de bekende ontwikkelingen zoals geplande uitbreiding, sloop, renovatie of verduurzaming. Financieel gezien wordt dezelfde systematiek gehanteerd als voor wegbeheer.

Accommodatiebeleid

De gemeente heeft als doel om alle gemeentelijke accommodaties fossielvrij te exploiteren per 2035. Daarbij is van belang dat een aantal accommodaties gedateerd is, zodat renovatie en/of vernieuwing nodig is of sloop en (ver)nieuwbouw moet worden overwogen. Om die reden heeft de raad via de raadsagenda aangegeven dat het nu het moment is om te wegen wat het maatschappelijke nut/noodzaak van de gemeentelijke gebouwen nu en in de toekomst is en welke investeringen nodig zijn voor verduurzaming of verbetering van functionaliteit. Daarom is een proces gestart voor het opstellen van een ‘strategisch plan gemeentelijke gebouwen’. In het eerste kwartaal van 2025 willen we dit plan aan de raad ter vaststelling voorleggen.

Onderhoudsplan Woningbedrijf (GWA)

Er is in 2016 voor de huurwoningen een onderhoudsplan opgesteld met een lange looptijd, inmiddels is ervoor gekozen de horizon tot 2017-2026 te beperken en daarom is actualisatie gestart in 2024. Uitvoering van de werkzaamheden vindt plaats op basis van het bestaande plan, waarbij vooral de periodieke schildercyclus leidend is voor eventuele bijkomende werkzaamheden. Het college wil uiterlijk in 2025 een nieuw MJOP voor de huurwoningen vaststellen.

Strategisch voorraad beleid (SVB)

In 2024 is ook gewerkt aan nieuw strategisch voorraadbeheer voor GWA. Hierbij hebben mede vernieuwde analyses plaatsgevonden van de op meerjarenbasis uit te voeren onderhoudswerkzaamheden, de vervangingen van cv’s , keukens, badkamers en van de geplande verduurzamingsambitie. De uitkomsten van de strategische keuzes zijn uiteraard de basis voor de toekomstige onderhoudsplanning (en andersom). Het nieuwe SVB wordt in de loop van 2025 aan de raad voorgelegd.

Speelplaatsen

De visie voor bovenlokale speelvoorzieningen is in 2023 vastgesteld. Deze visie gaat over het huidige aanbod, het mogelijke gewenste aanbod en hoe we om willen gaan met nieuwe aanvragen. Op basis van deze visie is een plan gemaakt voor de aanleg van een pumptrackbaan (aan de raad voorgelegd op 25 maart 2024) en wordt gewerkt een integraal gebiedsplan voor De Vleijen, dat nog aan de raad zal worden voorgelegd in 2025.

Overig onderhoud: speelplaatsen, groen en verlichting

Openbaar Groen

De gemeente Ameland bezit zo'n 80 hectare aan openbaar groen. Het onderhoud hiervan vindt planmatig plaats, op basis van het vastgestelde Groenbeleidsplan 'Ruimte voor waardevol groen'. Bermen, hagen en plantsoenen binnen de bebouwde kommen worden in eigen beheer onderhouden, op basis van werkplanningen. De ruim 2532 bomen (1831 laanbomen) op Ameland zijn geïnventariseerd. Kenmerken als leeftijd, omvang, vitaliteit en dergelijke zijn vastgelegd. Deze overzichten dienen als basis voor beheer, maar tevens als hulpmiddel bij aansprakelijkheidskwesties ten gevolge van schade. Voor onderhoud aan onder meer sloten zijn afspraken gemaakt met externe bedrijven.

Verlichting

De gemeente Ameland heeft zo'n 1.000 lichtmasten in eigendom. Circa 145 hiervan zijn zogenaamde monumentale lichtmasten. Volgens het Verlichtingsplan Ameland (2016) is in het buitengebied op het eiland groene LED verlichting aangebracht. In de overige delen van de dorpen, inclusief de dorpscentra, is gewone LED verlichting toegepast. Onderhoud en vervanging vindt naar behoefte plaats rekening houdend met nieuwe duurzame toepassingen (armaturen, dimmen etc.).

Herinrichting terrein Buitendienst

Het gemeentelijke terrein gelegen in de Ballumerbocht wordt opnieuw ingericht. Daartoe is in 2023 besloten, maar de uitvoering is pas eind 2024 op gang gekomen. De noodzakelijke aanpassingen om de operationele dienstverlening uit te kunnen blijven voeren worden opgepakt en de milieuvergunning wordt geactualiseerd. Dit betreft de volgende aanpassingen: voldoen aan de wet- en regelgeving (bijvoorbeeld vloeistofdichte vloeren), investering in het terreinonderhoud (functionele aanpassingen) en het verbeteren van de inritsituatie voor een veiliger verkeersafwikkeling en een 'nettere' uitstraling. Het project wordt nog ter besluitvorming aan de raad voorgelegd in het eerste kwartaal van 2025. Na voltooiing van het project volgt een beheerplan voor het terrein.

Paragraaf 5 Financiering

Algemeen

De paragraaf financiering biedt op hoofdlijnen (gekwantificeerd) inzicht in de risico's die de gemeente loopt in de financieringsfunctie en hoe het risicobeheer effectief vorm krijgt.

In deze paragraaf komt de liquiditeitsplanning van gemeente Ameland voor de komende begrotingsperiode aan de orde. Vervolgens wordt kort aandacht besteed aan de begrippen kasgeldlimiet en renterisiconorm. Ten slotte komen rente en de wijze waarop rente wordt toegerekend aan activiteiten aan de orde.

Liquiditeitsplanning

Om te kunnen bepalen welke financieringstransacties noodzakelijk zijn, is inzicht nodig in de toekomstige liquiditeitsposities. Een liquiditeitsplanning is daarbij een noodzakelijk instrument. Deze planning dient inzicht te geven in de liquiditeitspositie en liquiditeitsbehoefte van gemeente Ameland.

Op basis van een zo nauwkeurig mogelijke voorspelling van de inkomende en uitgaande geldstromen kan tijdig actie worden ondernomen om tekorten aan te vullen, dan wel overschotten uit te zetten. Dit laatste is overigens voor gemeenten nauwelijks een punt van overweging door de verplichting tot schatkistbankieren bij het Rijk.

Naast deze functie is de liquiditeitsplanning een hulpmiddel om de rente-exposure te bepalen en het dagelijks saldo te beheren.

In de bijlagen bij de begroting is het overzicht 'Liquiditeiten in meerjarenperspectief' opgenomen. Deze planning is opgesteld op basis van de jaarrekening 2023, de lopende begroting 2024 en de meerjarenbegroting voor de jaren 2025 tot en met 2028.
Rekening houdend met onder meer de voor de komende jaren begrote investeringen en reeds bekende aflossingen op langlopende geldleningen, leidt dit voor de leningenportefeuille tot het volgende beeld:

Langlopende geldleningen		
	2024	**2025**
Saldo 1 januari	33.839.667	50.098.334
aflossingen	-1.741.333	-1.801.333
aantrekken langlopende geldleningen	18.000.000	0
Saldo 31 december	**50.098.334**	**48.297.001**

De in 2024 aangetrokken geldleningen (totaal € 18 miljoen) hebben grotendeels te maken met de investering in het woonzorgcentrum “Ambla”. Gelet op de liquiditeitspositie is het naar verwachting in 2025 niet nodig om een langlopende lening aan te trekken.

Kasgeldlimiet

Belangrijk uitgangspunt van de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten van gemeenten. Om een grens te stellen aan korte financiering (looptijd tot één jaar) is in de Wet Fido een kasgeldlimiet opgenomen.

Voor gemeente Ameland verwachten wij in 2025 de volgende situatie:

Kasgeldlimiet 2025 (bedragen * € 1.000)				
	1e kwartaal	**2e kwartaal**	**3e kwartaal**	**4e kwartaal**
Omvang begroting in 2025	31.879	31.879	31.879	31.879
Toegestane kasgeldlimiet (8,5%)	**2.710**	**2.710**	**2.710**	**2.710**
Vlottende schuld:				
Crediteuren en overlopende passiva	4.032	4.032	4.032	4.032
Kasgeldleningen	0	0	0	0
Schuld in rekening courant	0	0	0	0
Totaal vlottende schuld	4.032	4.032	4.032	4.032
Vlottende middelen:				
Vorderingen en overlopende activa	6.471	6.471	6.471	6.471
Tegoeden in rekening courant	10.706	9.000	8.000	7.378
Totaal vlottende middelen	17.177	15.471	14.471	13.849
Netto vlottende schuld	**-13.145**	**-11.439**	**-10.439**	**-9.817**
Ruimte / tekort (-)	**15.855**	**14.149**	**13.149**	**12.527**

Gemeente Ameland streeft er naar de kasgeldlimiet niet te overschrijden. Zoals blijkt uit de tabel is het de verwachting dat dit ruimschoots haalbaar is.

Renterisiconorm

Renterisicobeheer omvat het beperken van de invloed van rentewijzigingen op de financiële resultaten van de gemeente. Het uitgangspunt van de Wet financiering decentrale overheden is dat gemeenten grote fluctuaties in de rentelasten vermijden.
Het doel van de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico’s op de vaste schuld (looptijd langer dan één jaar). Dit kan door het aanbrengen van spreiding in de looptijden in de leningenportefeuille. De renterisiconorm wordt berekend door een vastgesteld percentage (20%) te vermenigvuldigen met het begrotingstotaal. Dit betekent dat de jaarlijkse aflossingen en wijzigingen in rente niet meer dan 20% van het begrotingstotaal mogen zijn.

Voor gemeente Ameland wordt de volgende situatie verwacht:

Renterisico (bedragen * € 1.000)				
	2025	**2026**	**2027**	**2028**
Renteherzieningen	0	0	0	0
Aflossingen	1.801	1.801	1.751	1.701
Renterisico	**1.801**	**1.801**	**1.751**	**1.701**
Omvang begroting	31.879	30.886	30.218	29.791
Renterisiconorm (20%)	**6.376**	**6.177**	**6.044**	**5.958**
Ruimte onder norm	**4.575**	**4.376**	**4.293**	**4.257**
Overschrijding norm	**--**	**--**	**--**	**--**

Uit de tabel blijkt dat de renterisiconorm niet wordt overschreden.

Rente en rentetoerekening

In artikel 13 BBV is voorgeschreven dat de paragraaf Financiering mede inzicht geeft in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

De Commissie BBV heeft daarnaast een notitie Rente opgesteld met richtlijnen ter bevordering van een eenduidige handelswijze met betrekking tot rente (harmonisering), ter stimulering dat gemeenten werkelijke rentekosten opnemen in de begroting en de jaarstukken en om er voor zorg te dragen dat gemeenten op een eenduidige wijze inzichtelijk maken op welke wijze met rente is omgegaan (transparantie).

Gemeente Ameland volgt deze richtlijnen op, zodat volledig wordt voldaan aan hetgeen in deze notitie is aangegeven.
Het renteschema is op de volgende pagina weergegeven:

Renteschema					
		2025	**2026**	**2027**	**2028**
a.	Rentelasten lange financiering	1.158.355	1.111.412	1.065.817	1.022.712
	Rentelasten korte financiering	45.000	45.000	45.000	45.000
b.	Rentebaten	-6.000	-6.000	-6.000	-3.500
	Saldo rentelasten en rentebaten	1.197.355	1.150.412	1.104.817	1.064.212
c1.	Rente toe te rekenen aan grondexploitaties	-18.996	-19.376	-15.493	-17.367
c2.	Rente van projectfinanciering	0	0	0	0
c3.	Rentebaten doorverstrekte leningen	0	0	0	0
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	1.178.359	1.131.036	1.089.324	1.046.845
d1.	Rente over eigen vermogen	0	0	0	0
d2.	Rente over voorzieningen	0	0	0	0
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	**1.178.359**	**1.131.036**	**1.089.324**	**1.046.845**
e.	Aan taakvelden toegerekende rente	**1.076.300**	**1.111.405**	**1.081.256**	**1.036.620**
	(renteomslag, 2,0%)				
f.	Renteresultaat	-102.059	-19.631	-8.068	-10.225

Paragraaf 6 Bedrijfsvoering

Algemeen

Ameland is een zelfstandige en volwaardige gemeente en wil dat blijven: autonoom en betrokken!

Om ook in de toekomst aan de kwaliteitsmaatstaven te blijven voldoen, moet de organisatie blijven ontwikkelen. We willen resultaten behalen om een optimaal leef- en verblijfklimaat op het eiland in stand te houden. En we willen integraal en transparant ons gemeentebestuur van advies dienen. We doen dat met lef, in goede samenwerking en integriteit staat hoog in ons vaandel.

De gemeentelijke organisatie concentreert zich op de prioriteiten die het bestuur stelt. Zij heeft een proactieve houding en werkt goed samen met burgers, bedrijfsleven en andere overheden. De samenwerking in “waddenverband” speelt hierbij een belangrijke rol. Van belang hierbij is het convenant dat de Waddeneilanden, provincies Fryslân en Noord-Holland en het Rijk tekenden. Dit convenant onderstreept de unieke positie van de eilandgemeenten en de opgaven die deze positie stelt aan het gemeentebestuur.

Een goede samenwerking en actieve afstemming met de andere overheden moet de kwaliteit en toekomstbestendigheid van de gemeentelijke dienstverlening aan bewoners en bezoekers verhogen. In het convenant is afgesproken dat partijen werken aan een integrale en gebiedsgerichte benadering van beleidsvorming en regelgeving, afgestemd op de specifieke situatie van de Waddeneilanden (‘Waddentoets’). De bedrijfsvoering van het Waddenkantoor in Harlingen is de laatste jaren verder ontwikkeld, mede als gevolg van het binnenhalen van de RegioDeal eind 2022. Het programma loopt van 2024 tot en met 2027.

Voor de lokale gemeentelijke organisatie blijft het benutten van de kwaliteit van de mensen een permanent aandachtspunt. Uitgangspunt is een flexibele en omgevingsbewuste organisatie. Dit vraagt ook om duidelijkheid rondom rollen, taken en bevoegdheden. Door de veranderende samenleving en de daarbij veranderende rol van de overheid heeft dit blijvend aandacht nodig. Zowel werving als scholing van (nieuwe) medewerkers krijgen nadrukkelijk aandacht en ook het gesprek met college en raad over de aanpak van beleidsprocessen.

De organisatie

Het vorenstaande is doorlopend vertaald in de speerpunten voor de organisatieontwikkeling:

1. Organisatiestructuur:
    - Uitgangspunt is een platte organisatie. Verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn zo laag mogelijk in de organisatie belegd en vastgelegd in het organisatiestatuut;
    - Taken en verantwoordelijkheden zijn duidelijk in de organisatievisie beschreven en gericht op een integrale, flexibele en extern georiënteerde manier van werken;

- Het managementteam heeft een coachende en begeleidende rol, de secretaris/directeur draagt in het bijzonder zorg voor het zo goed mogelijk invullen van de relatie tussen de organisatie en het bestuur.

2. Wijze van werken/gedrag:
- Medewerkers gedragen zich professioneel. Ze leveren 'waar voor hun geld' en stellen zich integer en dienstverlenend op;
- Er wordt niet over elkaar gesproken maar met elkaar. Uitgangspunt hierbij is samenwerken, respect voor elkaars opvattingen en het nakomen van gemaakte afspraken;
- Meer dan tot nu toe wordt er 'van buiten naar binnen' gedacht en gewerkt, dit wil zeggen: er wordt 'met lef' gedacht, in kansen en mogelijkheden;
- Het managementteam draagt zorg voor een veilige werkomgeving, waarbij 'plezier in het werk' belangrijk is.

3. Ontwikkeling van de medewerkers:
- Iedere medewerker is bereid om te investeren in zijn of haar ontwikkeling, dit wordt gefaciliteerd met een aantal centrale trainingen en via individueel maatwerk waar nodig vanuit het beschikbare opleidingsbudget;
- Met medewerkers worden individuele afspraken gemaakt over ontwikkeling, dit gebeurt via de jaargesprekkencyclus waarbij elke medewerker jaarlijks een aantal 'formele' gesprekken met de leidinggevende voert;
- Uitgangspunt is dat verantwoordelijkheden zo laag mogelijk in de organisatie liggen, medewerkers zijn zelf verantwoordelijk voor de eigen groei: de organisatie faciliteert hierbij.

Samenwerking Wadden en Leeuwarden

De samenwerking met SSC Leeuwarden loopt goed, het meedenken over de ontwikkelkant van de diensten van SSC wordt in goed overleg met Leeuwarden verder verbeterd.

Automatisering

Operationeel is de afgelopen periode een grote klus geklaard door de werkplekken (laptops) en de telefonie (mobiel) aan te passen aansluitend op het aanpassen door de gemeente zelf van de kantines en het kantoormeubilair. Ook zijn de printers aanbesteed met een geplande besparing als uitkomst (er wordt steeds minder geprint omdat digitaal werken de inzet is).

Informatievoorziening

Zaakgericht werken is een manier om processen op orde te krijgen, efficiënt en digitaal te werken en de dienstverlening transparant te maken. Het is een doorlopende ontwikkeling. Het goed opleiden van medewerkers en een persoonlijke aanpak zijn hierbij van groot belang voor het laten slagen van het invoeren van zaakgericht werken. Zaakgericht werken vergt een organisatieontwikkeling, investering in digitale vaardigheden en een reorganisatie van het informatielandschap. Door nieuwe wetgeving zijn verplichte koppelingen met landelijke systemen gerealiseerd (zoals voor de omgevingswet). Inmiddels zijn er oplossingen in beeld om documenten

digitaal te ondertekenen waardoor papier nog minder noodzakelijk wordt (en de publicatieplicht en uitvoering van de wet open overheid beter uitvoerbaar zijn).

Een ander spoor is het verder aansluiten op de architectuur van Shared Service Centrum Leeuwarden. Doel hiervan is (op termijn, middels gezamenlijke aanbestedingen) kostenverlaging (of beperking van kostenstijging) te realiseren. Binnen enkele jaren wordt een aanbesteding van belastingsystemen voorzien, in aanloop gaan we samen met Leeuwarden onze WOZ-taxaties opnieuw vormgeven de komende jaren (waarschijnlijk vanaf 2026).

Informatiebeveiliging en privacy

Op dit moment worden belangrijke maatregelen op het terrein van informatieveiligheid en privacy regelmatig getoetst en bijgesteld. De Waddeneilanden werken op dit terrein gezamenlijk samen met SSC Leeuwarden. De gemeente Leeuwarden levert zowel CISO (chief information officer) als FG (functionaris gegevensbescherming) voor de eilanden. Op beide terreinen zijn afspraken om via een groeimodel tot professionele standaarden, passend bij het informatielandschap dat SSC voor de Eilanden faciliteert, te komen. Zowel regelgeving van de overheid (AVG, BIO) als bedreigingen uit de samenleving (Ransomware) nemen steeds verder toe. We kiezen ervoor om de focus altijd eerst op de praktische werking van de maatregelen te leggen.

Basisregistraties (ENSIA)

Het college legt jaarlijks verantwoording af, via de verschillende voorgeschreven kanalen, over de uitvoering van de basisregistraties BRP (Basisregistratie Personen), BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen), BGT (Basisregistratie Grootschalige Topografie), BRO (Basisregistratie Registratie Ondergrond) en Suwinet (zorgtaken werk en inkomen). Uiteraard zullen we ook in 2025 de basisgegevens weer verzorgen, de noodzakelijke audits doorlopen en daarover aan u rapporteren via de jaarrekening (of eerder als daar aanleiding toe is).

Personeel

De vaste formatie is bij vaststelling van de Kadernota 2024 constant gebleven op 89 fte (inclusief WSW) voor het begrotingsjaar 2025. Wel is ruimte geboden voor het versneld werven van nieuwe medewerkers vooruitlopend op komende pensioenen (€ 70.000 incidenteel) en voor een onderzoek naar versterking van ondersteuning van de raad / griffie (€ 12.000 incidenteel).

Openstaande vacatures proberen we snel in te vullen. De krapte op de arbeidsmarkt laat zich ook op Ameland gelden. Bij bepaalde vacatures kost het de nodige moeite deze in te vullen en is de nodige creativiteit en doorzettingsvermogen noodzakelijk om de personele invulling zo goed mogelijk te realiseren. Wanneer het invullen van vacatures niet mogelijk blijkt, dan wordt hiervoor tijdelijk personeel ingehuurd. Zo nodig huren wij bij langdurige ziekte eveneens tijdelijk personeel in om noodzakelijke werkzaamheden uit te kunnen blijven voeren. Ten slotte huren wij externe deskundigen in wanneer specialistische kennis niet in onze organisatie aanwezig is. Ter voorkoming van ‘onnodige’ inhuur wordt daarnaast verdere samenwerking verkend met gemeenten aan de wal, met bestaande partners als NoardEast-Fryslân en Leeuwarden, maar ook andere gemeenten kunnen in beeld komen.

Door het management wordt gestructureerd en met alle medewerkers individueel de HR-cyclus doorlopen. Het gaat hierbij om drie gesprekken, namelijk een plangesprek, een voortgangsgesprek en een beoordelingsgesprek. Dit past bij een goed personeelsbeleid, gericht op behoud en ontwikkeling van kwaliteit voor de organisatie. Ook is er een proactief en constructief overleg met de ondernemingsraad (personeel) en het Lokaal Overleg (vakbonden).

Wet open overheid

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. De wet is bedoeld om overheden transparanter te maken en moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. De Woo is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob).

Actieve openbaarmaking is het door de overheid uit eigen beweging openbaar maken van bepaalde informatiecategorieën. Zo publiceren wij al actief verordeningen, beleidsregels en andere besluiten van algemene strekking, Woo-verzoeken, agenda's, vergaderstukken en besluitenlijsten van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad . Passieve openbaarmaking is openbaarmaking op verzoek. Een Woo-verzoek is een formeel verzoek aan een overheidsorganisatie om bepaalde informatie openbaar te maken. Passieve openbaarmaking houdt in dat burgers en journalisten zelf om informatie moeten vragen die de overheid niet uit eigen beweging openbaar maakt. In juni 2024 is het proces voor het afhandelen van Woo-verzoeken vastgelegd in een werkinstructie. Hierbij is aandacht besteed aan het hanteren van de juiste termijnen en communicatie. Ook is de taakverdeling voor de afhandeling van Woo-verzoeken nu helder beschreven.

Paragraaf 7 Verbonden partijen

Algemeen

In deze paragraaf zijn de ‘verbonden partijen’ opgenomen. Dit zijn organisaties waarbij gemeente Ameland financieel, dan wel bestuurlijk is betrokken. Omdat deze organisaties soms taken uitvoeren die in het verlengde liggen van gemeentelijke doelstellingen, en omdat er in het algemeen sprake is van financiële en budgettaire consequenties, is het belangrijk de aard van de relatie en de mate van betrokkenheid helder weer te geven.

De volgende verbonden partijen zijn hierna weergegeven:

Gemeenschappelijke regelingen:

- De Waddeneilanden;
- Fryske Útfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO);
- Hûs en Hiem;
- Veiligheidsregio Fryslân.

Naamloze vennootschappen:

- Afvalsturing Friesland;
- Bank Nederlandse Gemeenten;
- Stedin Groep N.V.;
- Fryslân Miljeu;
- Kabeltelevisie Noord Oost.

Besloten vennootschap:

- Zonnepark Ameland
- Energiepark Ballumerbocht

Centrumregelingen:

- Sociaal Domein Fryslân (SDF)
- Shared Service Centrum (SSC)

Gemeenschappelijke regelingen

De Waddeneilanden

Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats: Harlingen

Doelstelling:

1. De behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten;
2. Het uitdragen van het standpunt van de deelnemende gemeenten richting andere betrokken overheden;
3. Overleg, coördinatie en afstemming ten aanzien van beleids-, en beheersaspecten;
4. Het organiseren van jaarlijkse bijeenkomsten voor raads- en collegeleden van de vijf gemeenten, om gemeenschappelijke thema's te bespreken;
5. Samenwerking en ondersteuning ten aanzien van specifieke uitvoeringszaken van deelnemende gemeenten;
6. Het voorbereiden, vaststellen en uitvoeren van gemeenschappelijke beleidskaders.

Programma: 1. Bestuur en dienstverlening
Deelnemende partijen: Ameland, Schiermonnikoog, Terschelling, Texel en Vlieland
Bestuurlijk belang: Algemeen bestuur en dagelijks bestuur
Financieel belang: De bijdrage voor 2025 bedraagt € 221.000

Werkelijke financiële gegevens:

	31-12-2023	31-12-2022
Eigen vermogen	€ 525.292	€ 344.626
Balanstotaal	€ 1.037.728	€ 666.156
Financieel resultaat	€ 183.114	€ 97.703

Risico's:

De lasten van de gemeenschappelijke regeling worden in de komende jaren geheel gedekt door bijdragen van de deelnemende gemeenten. Wel kan het zo zijn dat bij een verder teruglopende financiering van de deelnemende gemeenten door de Rijksoverheid, de bijdragen van deze gemeenten aan de gemeenschappelijke regeling onder druk kunnen komen te staan, waardoor de activiteiten van de gemeenschappelijke regeling wellicht moeten worden ingeperkt.

In verband met de geldende regelgeving, is de GR eigen risicodrager voor wat betreft de in de CAO opgenomen bepalingen inzake werkloosheid. Hieruit kunnen voor de GR aanzienlijke financiële verplichtingen ontstaan die door de deelnemende gemeenten moeten worden gedragen. Daarnaast kunnen bij uitval door ziekte risico's ontstaan als voor de werkzaamheden externe vervanging moet worden ingehuurd.

Ontwikkelingen:
Begin 2023 is het Meerjarig Programmaplan 2023-2026 vastgesteld, waarin brede welvaart één van de inhoudelijke samenwerkingsonderwerpen is. De Waddeneilanden trekken samen op in kennisuitwisseling, beleidsontwikkeling en -beïnvloeding en werken in de uitvoering van dit Programmaplan samen. Financiering zal grotendeels plaats kunnen vinden uit de toegekende Regio Deal (bijdragen van Rijk, provincies Friesland en Noord-Holland en de Waddeneilanden).

Fryske Utfieringstjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)

Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats: Grou

Doelstelling:
Het behartigen van de belangen van de deelnemers bij de uitvoering van taken en bevoegdheden op het gebied van het milieu- en omgevingsrecht in ruime zin in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in het bijzonder. Daarnaast voert de FUMO-taken uit op het terrein van vergunningverlening, handhaving en toezicht op grond van artikel 5.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

Programma: 4. Fysieke leefomgeving
Deelnemende partijen: Provincie Fryslân, Wetterskip en alle Friese gemeenten
Bestuurlijk belang: Algemeen Bestuur
Financieel belang: De bijdrage voor 2025 bedraagt € 119.757

Werkelijke financiële gegevens:

	31-12-2023	31-12-2022
Eigen vermogen	€ 1.278.771	€ 1.206.775
Balanstotaal	€ 6.605.395	€ 5.030.462
Financieel resultaat	€ 71.996	€ 72.032

Risico's:
Door de invoering van de Omgevingswet is de systematiek veranderd van inrichtingen naar milieubelastende activiteiten. Ook zijn bevoegdheden van de provincie naar gemeenten gegaan. Dit resulteert in een hogere bijdrage voor onze gemeente. De bijdrage is gebaseerd op een eerste bureau-inventarisatie. In de systematiek van de controles zal moeten blijken in hoeverre juiste gegevens zijn gebruikt. Dit kan nog tot aanpassingen leiden.

Ontwikkelingen:
Geen bijzonderheden.

Hûs en Hiem

Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats: Leeuwarden

Doelstelling:
De gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten te behartigen op het gebied van ‘de bouwkunstige, stedenbouwkundige en landschappelijke schoonheid’ in de provincie Friesland.

Programma: 4. Fysieke leefomgeving
Deelnemende partijen: Alle gemeenten in Friesland m.u.v. Tytsjerksteradiel
Bestuurlijk belang: Algemeen Bestuur
Financieel belang: Jaarlijkse kosten voor 2025 zijn afhankelijk van vraag naar welstandsadviezen.

Werkelijke financiële gegevens:

	31-12-2023	31-12-2022
Eigen vermogen	€ 256.743	€ 338.222
Balanstotaal	€ 709.680	€ 821.521
Financieel resultaat	-/- € 84.479	-/- € 109.336

Risico’s:
Vanaf 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking, hiermee is rekening gehouden in de begroting van de gemeentelijke regeling. Pas op termijn blijkt de feitelijke werking van de Omgevingswet. Het effect wordt in ogenschouw genomen en meegenomen in de regeling.

Ontwikkelingen:
De Omgevingswet en herziening van de regeling,

Veiligheidsregio Fryslân

Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats: Leeuwarden

Doelstelling:
Binnen Veiligheidsregio Fryslân werken de Friese gemeenten, Brandweer Fryslân, GGD Fryslân en andere partners samen aan publieke gezondheidszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Programma: 4. Fysieke leefomgeving
2. Sociaal Domein
Deelnemende partijen: Alle Friese gemeenten
Bestuurlijk belang: Algemeen Bestuur
Financieel belang: De bijdrage voor 2025 bedraagt € 973.298

Werkelijke financiële gegevens:

* (1.000)	31-12-2023	31-12-2022
Eigen vermogen	€ 8.868	€ 9.527
Balanstotaal	€ 91.316	€ 90.571
Financieel resultaat	€ 562	€ 894

Risico's:
Bij de behandeling van de kaderbrief 2024 – 2027 werden de bestuurlijke afspraken over het opstellen van de financiële kaders ter discussie gesteld. Dit heeft geleid tot het opstellen van een alternatieve werkwijze, die in de volksmond bekend staat als 'scenario 3'. In dit scenario wordt de indexatie van de materiële kosten voor 2024 voorlopig afgetopt tot 8%. Deze indexatie wordt achteraf op basis van de werkelijke ontwikkeling van het gemeentefonds over de jaren 2022, 2023 en 2024 geëvalueerd. In 2025 vindt hiervan de verrekening plaats.

Ontwikkelingen:
Geen bijzonderheden.

Naamloze Vennootschappen

Afvalsturing Friesland (Omrin)

Rechtsvorm: Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats: Leeuwarden

Doelstelling:
Afvalsturing doet de verwerking van afval voor ongeveer 800.000 huishoudens en vele bedrijven. Hierbij wordt getracht om uit afval zoveel mogelijk grondstoffen terug te winnen en duurzame energie te produceren. Afvalsturing wil kringlopen tot stand brengen.

Programma: 4. Fysieke leefomgeving
Deelnemende partijen: Vrijwel alle Friese gemeenten
Bestuurlijk belang: AVA
Financieel belang: Aandeelhouder (dividend over 2023 € 22.542)

Werkelijke financiële gegevens:

* (1.000)	31-12-2023	31-12-2022
Eigen vermogen	€ 78.528	€ 70.303
Balanstotaal	€ 184.894	€ 189.444
Financieel resultaat	€ 10.322	€ 4.936

Risico's:
Beperkt tot aandeelhouderskapitaal (€ 20.420).

Ontwikkelingen:
Geen bijzonderheden.

Bank Nederlandse Gemeenten

Rechtsvorm: Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats: ‘s-Gravenhage

Doelstelling:
De BNG wil een relevante speler zijn in de financiering van onder meer decentrale overheden en het behalen van een redelijk rendement voor de aandeelhouders.

De BNG bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.

Programma: 8. Dekkingsmiddelen
Deelnemende partijen: De Staat der Nederlanden bezit de helft van de aandelen. De andere aandelen zijn in bezit van provincies, gemeenten en een hoogheemraadschap.
Bestuurlijk belang: AVA
Financieel belang: Aandeelhouder (3.120 aandelen)
Dividend over 2023: € 6.739
Werkelijke financiële gegevens:

* (1 miljoen)	31-12-2023	31-12-2022
Eigen vermogen	€ 4.721	€ 4.615
Balanstotaal	€ 115.540	€ 112.074
Financieel resultaat	€ 254	€ 300

Risico’s:
Beperkt tot aandeelhouderskapitaal (€ 7.800).

Ontwikkelingen:
Geen bijzonderheden.

Stedin Groep N.V.

Rechtsvorm: Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats: Rotterdam

Doelstelling:
Stedin Groep N.V. heeft als netbeheerder de taak een veilige, betrouwbare en betaalbare energievoorziening te realiseren.

Programma: 8. Dekkingsmiddelen
Deelnemende partijen: 61 Nederlandse gemeenten, 2 provincies en de Staat
Bestuurlijk belang: Indirect vertegenwoordigd in AVA
Financieel belang: Aandeelhouder 5.063 (0,09%) gewone aandelen en 416 (0,1%) cumpref aandelen (dividend over 2023: € 46.680 + 6.000)

Werkelijke financiële gegevens:

* (1 miljoen)	31-12-2023	31-12-2022
Eigen vermogen	€ 3.221	€ 2.589
Balanstotaal	€ 8.284	€ 7.505
Financieel resultaat	€ 170	€ 81

Risico's:
Geen bijzonderheden. Aandelen op de balans niet gewaardeerd.

Ontwikkelingen:
In de afgelopen periode zijn veel acties geweest om ervoor te zorgen dat Stedin over voldoende kapitaal beschikt voor de noodzakelijke investeringen in betrouwbare netten en de energietransitie. In 2021 hebben de aandeelhouders (waaronder Ameland) gezamenlijk € 200 miljoen gestort. In 2023 is de Staat als medeaandeelhouder toegetreden, met een kapitaalinjectie van € 500 miljoen. In 2024 zijn ook de provincies Utrecht en Zeeland aandeelhouder geworden, en nog 7 Utrechtse en 12 Zeeuwse gemeenten. Dit past in het streven naar een evenwichtig aandeelhouderschap.

De Wet collectieve warmte (Wcw) is in juni na advies van de Raad van State aangepast en verzonden aan de Tweede Kamer. De wet is een belangrijke bouwsteen in de energietransitie en maakt onder meer een volwaardige rol voor netwerkbedrijven in warmtenetten mogelijk. De inwerkingtreding van de wet medio 2025 is een reëel scenario. Als voorbereiding hierop heeft Stedin een warmtestrategie opgesteld.

Fryslân Miljeu (Omrin)

Rechtsvorm: Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats: Leeuwarden

Doelstelling:
Het komen tot een doelmatige en uit oogpunt van milieuhygiëne verantwoorde uitvoering van milieu- en reinigingsraken.

Programma: 4. Fysieke leefomgeving
Deelnemende partijen: De aandelen van NV Fryslân Miljeu zijn in handen van 17 Friese gemeenten en 2 Groningse gemeenten.
Bestuurlijk belang: AVA
Financieel belang: Aandeelhouder (dividend over 2022: € 44.538)

Met ingang van 2014 is de gemeente Ameland aandeelhouder van Fryslân Miljeu, met 3.246 aandelen serie B in het kapitaal van de vennootschap, met een nominaal bedrag van €4,54. De uitgifteprijs bedroeg tien euro en vierenvijftig eurocent (€34.050,54).

Werkelijke financiële gegevens:

* (1.000)	31-12-2023	31-12-2022
Eigen vermogen	€ 11.572	€ 11.303
Balanstotaal	€ 37.871	€ 34.800
Financieel resultaat	€ 1.007	€ 1.432

Risico's:
Beperkt tot aandeelhouderskapitaal.

Ontwikkelingen:
Met Omrin worden gesprekken gevoerd over de mogelijke uittreding van de gemeente Ameland als aandeelhouder.

Kabeltelevisie Noord Oost

Rechtsvorm: Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats: Dokkum

Doelstelling:
Noordoost Friesland voorzien van televisie, breedband internet en telefonie.
De N.V. bestaat uit: Kabelnet Noord B.V. (infrastructuur), Kabel Noord B.V. (ongerichte diensten) en Kabelservice Noord B.V. (gerichte diensten). Vanuit de N.V. worden de infrastructuren ongerichte dienstenactiviteiten uitgeoefend, de zogenaamde nutsvoorzieningen.

Programma: 8. Dekkingsmiddelen
Deelnemende partijen: Noardeast-Fryslân, Ameland, Schiermonnikoog, Dantumadiel.
Bestuurlijk belang: AVA
Financieel belang: Aandeelhouder

Werkelijke financiële gegevens:

(*1.000)	31-12-2023	31-12-2022
Eigen vermogen	€ 10.465	€ 12.650
Balanstotaal	€ 132.699	€ 129.762
Financieel resultaat	-/- € 2.186	-/- € 593

Risico's:
Beperkt tot aandeelhouderskapitaal. Aandelen op de balans niet gewaardeerd.

Ontwikkelingen:
De organisatie maakt de komende jaren een focusomslag van grootschalige aanleg van een nieuw glasvezelnetwerk naar exploitatie en beheer. Dit vraagt een grote inspanning om goed op poten te zetten en levert de nodige dynamiek op.

Besloten Vennootschappen

Zonnepark Ameland

Rechtsvorm: Besloten Vennootschap
Vestigingsplaats: Ameland

Doelstelling:
Het bevorderen, verbreden en verdiepen van het gebruik-, de toepassing-, de productie-, de levering- en de verdere ontwikkeling van duurzame energie en duurzame mobiliteit en derhalve ook het bevorderen van de transitie naar het gebruik en de toepassing van duurzame energie, de bevordering van het doelmatige energieverbruik en mitsdien het beperken van dit energieverbruik en aldus besparen van energie.

Programma: 6. Duurzaamheid
Deelnemende partijen: Gemeente Ameland, Amelander Energie Coöperatie U.A. en Eneco Solar B.V.
Bestuurlijk belang: AVA
Financieel belang: Aandeelhouder voor 33%

Werkelijke financiële gegevens:

	31-12-2022	31-12-2021
Eigen vermogen	€ 1.876.081	€ 1.107.976
Balanstotaal	€ 4.605.153	€ 3.778.956
Financieel resultaat	€ 888.105	€ 87.757

Jaarrekening 2023 is nog niet vastgesteld.

Risico's:
Beperkt tot aandeelhouderskapitaal (€ 14.000)

Ontwikkelingen:
Geen bijzonderheden.

Energiepark Ballumerbocht

Rechtsvorm: Besloten Vennootschap
Vestigingsplaats: Ameland

Doelstelling:
Het bevorderen, verbreden en verdiepen van het gebruik-, de toepassing-, de productie-, de levering- en de verdere ontwikkeling van duurzame energie en duurzame mobiliteit en derhalve ook het bevorderen van de transitie naar het gebruik en de toepassing van duurzame energie, de bevordering van het doelmatige energieverbruik en mitsdien het beperken van dit energieverbruik en aldus besparen van energie.

Programma: 6. Duurzaamheid
Deelnemende partijen: Gemeente Ameland, Amelander Energie Coöperatie U.A. en Wetterskip Fryslân Deelnemingen B.V.
Bestuurlijk belang: AVA
Financieel belang: Aandeelhouder voor 33%

Werkelijke financiële gegevens:

	31-12-2023	31-12-2022
Eigen vermogen	€ 283.627	€ 287.581
Balanstotaal	€ 363.868	€ 299.753
Financieel resultaat	- /- € 3.954	- /- € 12.419

Risico's:
Beperkt tot aandeelhouderskapitaal (€ 100.000).

Ontwikkelingen:
Energiepark Ballumerbocht heeft de benodigde vergunningen verkregen voor de realisatie van een zonnepark met batterijopslag op de voormalige vuilstort in de Ballumerbocht. De gemeente is samen met Wetterskip Fryslân en AEC, elk voor 1/3^{e} deel aandeelhouder. Het ontwerp van het park is gereed en op dit moment wordt gewerkt aan de financiering, verzekering, verkoopcontract en SDE subsidie. De verwachting is dat in het voorjaar van 2025 begonnen kan worden met de bouw.

Centrumregelingen

Sociaal Domein Fryslân (SDF)

Rechtsvorm: Centrumregeling
Vestigingsplaats: Leeuwarden

Doelstelling:
Het betreft een regie-organisatie voor inkoop en beleidsvoorbereiding, legt verbinding van en naar Friese gemeenten en is het de kennispartner op het gebied van Jeugdhulp en Wmo. Daarnaast is het doel om afspraken vastleggen met het oog op de gezamenlijke uitvoering waarvoor gemeenten wettelijk verplicht moeten samenwerken alsmede van de taken waarvoor gemeenten vrijwillig kunnen samenwerken op een doelmatige en doeltreffende wijze.

Programma: 2. Sociaal Domein
Deelnemende partijen: Alle friese gemeenten
Bestuurlijk belang: Bestuurlijke overleggen
Financieel belang: De bijdrage voor 2025 bedraagt € 28.500

Werkelijke financiële gegevens:
Vallen onder de totale financiële gegevens van de gemeente Leeuwarden.

Risico's:
Als deelnemer aan de centrumregeling is het risico beperkt tot de jaarlijkse bijdrage voor de instandhouding en dienstverlening van SDF.
Deze bijdrage wordt bepaald op basis van inwoneraantallen van de deelnemende gemeenten.

Ontwikkelingen:
Beschermd wonen wordt nu behartigd door centrum gemeente Leeuwarden. Straks wordt dit gefaseerd gedecentraliseerd naar de individuele gemeenten, dus ook naar gemeente Ameland. De vraag is hoe we dit gaan organiseren, daar zitten risico's aan.

Shared Service Centrum Leeuwarden

Rechtsvorm: Centrumregeling
Vestigingsplaats: Leeuwarden

Doelstelling:
Door het inzetten van het Shared Service Center intensief samenwerken met de deelnemende gemeenten. De bedrijfsvoering en dienstverlening voor de gemeenten wordt hierdoor verzekerd en verbeterd.

Programma: 1. Bestuur
Deelnemende partijen: De gemeente Leeuwarden, gemeente Texel, gemeente Ameland, gemeente Vlieland, gemeente Terschelling, gemeente Schiermonnikoog, gemeente Noardeast-Fryslân, gemeente Waadhoeke en gemeente Dantumadiel.
Bestuurlijk belang: Bestuurlijke overleggen
Financieel belang: De bijdrage voor 2025 bedraagt € 690.000

Werkelijke financiële gegevens:
Vallen onder de totale financiële gegevens van de gemeente Leeuwarden.

Risico's:
De risico's beperken zich tot hetgeen contractueel voor een jaar is overeengekomen op basis van een Service Level Agreement (SLA). Hierin zijn de afspraken vastgelegd over de te realiseren dienstverlening door het Shared Service Centrum (centrumgemeente Leeuwarden).

Ontwikkelingen:
Door investeringen in nieuwe ICT-voorzieningen, een stijging in de werkplektarieven en verdere toename van het aantal devices en accounts stijgen de kosten. Door steeds strenger wordende eisen van de overheid op het gebied van informatiebeveiliging zullen de kosten nog extra stijgen. Daarnaast komt er extra inzet van een Chief Information Officer en een Functionaris Gegevensbescherming.

2. Financiële begroting

2.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Prestentatie

- De begroting is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn opgenomen.

Balans

Algemeen

- Voor zover niet anders vermeld zijn activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Vaste activa

- Artikel 35 BBV onderscheidt investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut. Op grond van artikel 59 BBV worden alle investeringen geactiveerd.
- De immateriële activa bestaan uit geactiveerde voorbereidingskosten van projecten. Bij realisatie van de betreffende projecten, dan wel beëindiging hiervan worden deze kosten onderdeel van de investering of als eenmalige kosten afgeboekt ten laste van de exploitatie.
- De materiële activa zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs of aanschafprijs, verminderd met afschrijvingen, eventuele investeringsbijdragen en eventuele beschikkingen over reserves. Afschrijving vindt lineair plaats op basis van verwachte economische levensduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op gronden wordt niet afgeschreven. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.
- Een subsidiebijdrage aan de Stichting Amelander Musea voor de nieuwbouw van twee musea, is opgenomen onder de materiële activa als “bijdrage aan activa in eigendom derden”. De bijdrage wordt in 40 jaar afgeschreven hetgeen vooral is bepaald door de bijzondere eigendomssituatie van de twee gebouwen.
- De financiële activa betreffen kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen of gemeenschappelijke regelingen en verstrekte langlopende geldleningen. De waardering vindt plaats op basis van verkrijgingprijs (deelnemingen), respectievelijk nominale waarde.

Voorraden en onderhanden werk

- Voorraden grond (nog niet afgewikkelde bouwterreinen) en overig onderhanden werk worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, vermeerderd met toe te rekenen kosten en verminderd met verwachte opbrengsten wegens verkopen, dan wel de lagere marktwaarde. Een uitgebreide specificatie van de voorraden grond is weergegeven in paragraaf 2.2.4 Grondbeleid.
- De overige voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs.

Overlopende activa

- Onder deze post is de vordering opgenomen op particulieren inzake de aanleg van de Duinlandseweg in Buren. Deze post is gewaardeerd op verkrijgingprijs, vermeerderd met vervaardigingkosten en andere toe te rekenen kosten, en verminderd met bijdragen van derden.

Algemene reserve

- De Algemene reserve wordt aangemerkt als vrij besteedbaar, maar wordt beschouwd als ‘buffer’ voor grote financiële tegenvallers. Op grond van de vastgestelde Nota reserves en voorzieningen 2021 bedraagt de hoogte van deze reserve € 2,5 miljoen.

Bestemmingsreserves

- Bestemmingsreserves bestaan uit door de raad voor een specifiek doel bestemde middelen, of fondsen op grond van regelgeving.
- Aan de onderhoudsreserves voor wegen en gebouwen liggen onderhoudsplannen ten grondslag. Jaarlijks wordt een vast bedrag gedoteerd; de werkelijke kosten in het boekjaar komen ten laste van deze reserve.
- De hoogte van het fonds 'Politieke ambtsdragers' wordt jaarlijks herrekend, op basis van actuariële berekeningen. Uitgaande van de noodzakelijke stand per einde boekjaar vindt de jaarlijkse dotatie plaats. De werkelijke uitgaven in het boekjaar komen ten laste van dit fonds.
- De Reserves OBO en BWS betreffen specifieke middelen die in het kader van het basis- en voortgezet onderwijs beschikbaar zijn.
- De ‘Reserve Programma de Wadden’ betreft gelabelde middelen voor cofinanciering van programmakosten.
- De reserves ‘Nieuwbouw De Stelp’ en ‘Nieuwbouw GWA’ zijn bedoeld ter dekking van onrendabele delen van de bouwkosten van deze projecten.
  De Reserve projecten geldt als vrij besteedbaar; het jaarlijkse exploitatiesaldo wordt normaliter verrekend met deze reserve.

Voorzieningen

- De Egalisatievoorziening riolering is bedoeld om jaarlijkse baten uit rioolheffingen en lasten van riolering te egaliseren.
- De Voorziening verliezen grondexploitaties is een verplichte voorziening ter compensatie van negatieve boekwaarden van een aantal grondexploitaties.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

- Per balansdatum zijn er geen leningen van derden meer waarvoor de gemeente Ameland garant staat.

Exploitatierekening

Algemeen

- Baten en lasten worden toegerekend aan de perioden waarop ze betrekking hebben. Lasten/verliezen worden verantwoord wanneer deze bekend of voorzienbaar zijn, baten/winsten worden verantwoord indien deze zijn gerealiseerd.
- Activering van uitgaven vindt in het algemeen plaats wanneer sprake is van een zeker nut voor de organisatie, gedurende meerdere jaren en wanneer het gaat om investeringen vanaf een bedrag van € 5.000. Is hiervan geen sprake, dan vindt verantwoording plaats ten laste van het begrotingsjaar.

Rentekosten

- De werkelijke rentekosten zijn opgenomen onder activiteitennummer 600.599, onder het taakveld Treasury; de verdeling over de diverse programma's (*activiteiten*) vindt plaats op basis van een gecalculeerd rentepercentage van 2,0%.
  Een toelichting op dit percentage is opgenomen in de paragraaf Financiering.

Rentebaten

- Over de verstrekte hypothecaire geldleningen aan ambtenaren worden de contractueel bepaalde jaarlijkse rentebedragen ontvangen.

Salariskosten

- De salariskosten zijn gebaseerd op het kostenniveau van CAO gemeenten 2024, en voor de komende jaren geïndexeerd met respectievelijk 4,0% (2025) en 3,0% (2026 en verder).

Afschrijvingen

- Activa worden lineair afgeschreven, in een aantal jaren overeenkomend met de economische levensduur, dan wel gebruiksduur (investeringen met maatschappelijk nut) van het actief.
- Afschrijving vindt voor het eerst plaats in het jaar van aanschaf c.q. realisatie van een actief
  Voor de afschrijvingstermijnen wordt verwezen naar de tabel op de volgende pagina.

Afschrijvingstermijnen gemeente Ameland		
Soort actief	**Termijn in jaren**	**Eventuele restwaarde**
Gronden en terreinen		
op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven		
Gebouwen		
Woningen	50	36.000
Vuurtoren	50	
Gebouwen traditioneel gebouwd	40	
Gebouwen niet-traditioneel gebouw	20-25	
Installaties en apparatuur		
Afhankelijk van levensduur	8 - 20	
Automatiseringsapparatuur	4	
Bekabeling en dergelijke	10	
Inrichting		
Meubilair	15	
Keukeninrichting	10	
Vloerbedekking	10	
Materiaal / Materieel		
Investering < € 100.000	5 - 15	
Investering ≥ € 100.000	5 - 15	10%
Weg- en waterbouwkundige werken		
Rioolstelsel	50	
Tuinaanleg, sportvelden en dergelijke	25	
Kunstwerken	25	
Wegen, fietspaden (eerste aanleg)	25	
Betonnen wegen, fietspaden (eerste aanleg)	30	
Reconstructies wegen, fietspaden	20	

Subsidies

- Subsidies zijn gebaseerd op de subsidieverordening, eventueel aangevuld met specifieke uitvoeringsregelingen. Het subsidieplafond voor de uit te keren subsidies is vastgelegd in de begroting.
  In sommige specifieke gevallen is er geen sprake van een specifieke regeling. De hoogte van het subsidiebedrag wordt in dat geval eveneens bepaald door het in de begroting opgenomen bedrag. Op de volgende pagina zijn de beschikbare budgetten voor 2025 aangegeven.

Subsidieplafonds	
Regeling	**2025**
Stads- en dorpsvernieuwing	26.000
Bibliotheekvoorziening*	149.500
Buurt- en clubhuizen	7.210
Museaal werk en cultuur erfgoed	163.800
Welzijnswerk	818.056
Ontwikkelingshulp	7.280
Sportevenementen	14.560
Culturele evenementen	34.840
Amateuristische kunstbeoefening	7.280
Sportclubs	7.080
Dorpsbelangen	4.160
Toeristische jeugdgroepen	open einde
Passantenhaven	25.790
Waddencampus	36.400
Cofinanciering Streekagenda	45.000
Bevorderen toerisme	160.000
Servicepunten	40.000
Landschap- en natuurbescherming	520
Onderwijsbegeleiding	45.000
Stelp	8.740
Peuterspeelzalen	81.360
Vorming- en ontwikkelingswerk	520
Plusklas	11.500

*Exclusief subsidie informatiepunt digitale overheid: staat een SPUK tegenover

2.2 Financieel overzicht baten en lasten

Totaal programma's						
Programma	Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
1 Bestuur						
Lasten	2.410.278	2.595.115	2.764.054	2.747.671	2.808.372	2.867.892
Baten	201.102	195.000	195.000	195.000	195.000	195.000
Saldo	**-2.209.176**	**-2.400.115**	**-2.569.054**	**-2.552.671**	**-2.613.372**	**-2.672.892**
2 Sociaal Domein						
Lasten	4.678.871	16.712.646	4.557.998	4.563.013	4.557.392	4.604.715
Baten	972.423	2.931.600	351.600	351.600	351.600	351.600
Saldo	**-3.706.448**	**-13.781.046**	**-4.206.398**	**-4.211.413**	**-4.205.792**	**-4.253.115**
3 Onderwijs						
Lasten	4.214.866	3.549.830	3.515.323	3.506.801	3.493.009	3.489.555
Baten	3.686.778	2.969.397	2.969.397	2.969.397	2.969.397	2.969.397
Saldo	**-528.088**	**-580.433**	**-545.926**	**-537.404**	**-523.612**	**-520.158**
4 Fysieke Leefomgeving						
Lasten	8.118.885	8.236.745	8.956.871	8.461.195	7.588.714	6.970.285
Baten	1.443.470	262.900	262.900	262.900	262.900	262.900
Saldo	**-6.675.415**	**-7.973.845**	**-8.693.971**	**-8.198.295**	**-7.325.814**	**-6.707.385**
5 Economie						
Lasten	430.523	471.894	455.595	457.061	458.240	459.383
Baten	14.340	12.000	12.000	12.000	12.000	12.000
Saldo	**-416.184**	**-459.894**	**-443.595**	**-445.061**	**-446.240**	**-447.383**
6 Duurzaamheid						
Lasten	416.921	257.990	248.288	210.824	210.829	210.828
Baten	277.638	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Saldo	**-139.283**	**-252.990**	**-243.288**	**-205.824**	**-205.829**	**-205.828**
7 Volkshuisvesting						
Lasten	1.957.538	2.141.675	2.897.196	2.384.585	2.345.547	2.358.349
Baten	2.401.766	2.437.627	2.681.216	2.775.517	2.809.158	2.843.277
Saldo	**444.228**	**295.952**	**-215.980**	**390.933**	**463.612**	**484.929**
Subtotaal programma's 1 tot en met 7	**-13.230.365**	**-25.152.370**	**-16.918.211**	**-15.759.736**	**-14.857.048**	**-14.321.832**

Totaal programma's						
Programma	Jaarrekening 2023	Prognose 2024	2025	2026	2027	2028
Overhead						
Lasten	5.160.080	4.951.830	5.235.279	5.203.453	5.178.432	5.191.850
Baten	51.842	44.800	36.800	36.800	36.800	36.800
Saldo	**-5.108.238**	**-4.907.030**	**-5.198.479**	**-5.166.653**	**-5.141.632**	**-5.155.050**
Dekkingsmiddelen						
Lasten	-137.452	258.234	355.752	468.475	661.501	875.030
Baten	21.872.198	22.197.092	22.686.149	22.315.904	22.467.059	22.604.876
Saldo	**22.009.649**	**21.938.858**	**22.330.397**	**21.847.429**	**21.805.558**	**21.729.846**
Subtotaal resultaat	**3.671.046**	**-8.120.542**	**213.706**	**921.040**	**1.806.877**	**2.252.964**
Stortingen in reserves -/-	943.333	2.396.175	2.043.800	2.309.524	2.381.630	2.401.336
Onttrekkingen aan reserves +/+	559.484	10.959.875	2.678.554	1.962.163	1.108.826	510.240
Saldo	**-383.848**	**8.563.700**	**634.754**	**-347.361**	**-1.272.804**	**-1.891.096**
Resultaat voor bestemming	**3.287.198**	**443.158**	**848.460**	**573.679**	**534.073**	**361.868**

2.3 Balans

Balans (31 december jaar)						
Activa	**Rekening 2023**	**Prognose 2024**	**Begroting 2025**	**Begroting 2026**	**Begroting 2027**	**Begroting 2028**
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	**42.940**	**42.940**	**42.940**	**42.940**	**42.940**	**42.940**
Voorbereidingskosten projecten	42.940	42.940	42.940	42.940	42.940	42.940
Materiële vaste activa	**49.827.038**	**51.447.390**	**52.895.216**	**51.401.266**	**49.287.253**	**47.706.148**
Met economisch nut	39.273.561	40.897.139	42.830.145	42.084.664	40.731.113	39.772.307
Met economisch nut, met mogelijkheid heffing	3.765.549	3.661.009	3.351.649	3.042.289	2.732.930	2.557.437
Met maatschappelijk nut	6.787.928	6.889.242	6.713.422	6.274.313	5.823.210	5.376.404
Financiële vaste activa	**2.074.738**	**2.844.969**	**3.152.397**	**3.138.895**	**3.021.143**	**2.987.156**
Deelnemingen	578.507	578.507	578.507	578.507	578.507	578.507
Hypothecaire geldleningen	326.231	316.462	308.890	295.388	177.636	143.649
SVn leningen	1.170.000	1.950.000	2.265.000	2.265.000	2.265.000	2.265.000
Vlottende activa						
Voorraden	**493.283**	**495.295**	**520.591**	**23.110**	**148.003**	**190.243**
Gronden in exploitatie	449.387	451.399	476.695	-20.786	104.107	146.347
Overige	43.896	43.896	43.896	43.896	43.896	43.896
Uitzettingen looptijd korter jaar	**1.738.903**	**1.871.475**	**1.871.475**	**1.871.475**	**1.871.475**	**1.871.475**
Openbare lichamen	1.305.560	1.400.000	1.400.000	1.400.000	1.400.000	1.400.000
Overige vorderingen	433.343	471.475	471.475	471.475	471.475	471.475
Overlopende activa	**4.990.932**	**4.600.000**	**4.600.000**	**4.600.000**	**4.600.000**	**4.600.000**
Overheidslichamen	43.474	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Overige	4.947.458	4.550.000	4.550.000	4.550.000	4.550.000	4.550.000
Liquide middelen	**13.814.624**	**16.705.917**	**11.377.739**	**10.542.379**	**11.744.795**	**12.909.281**
Bank Nederlandse Gemeenten	4.187.881	9.290.610	5.962.432	7.127.072	9.329.488	11.493.974
Liquide middelen Regio Deal	8.211.436	6.000.000	4.000.000	2.000.000	1.000.000	0
Overige liquide middelen	1.415.307	1.415.307	1.415.307	1.415.307	1.415.307	1.415.307
Totaal activa	**72.982.458**	**78.007.986**	**74.460.358**	**71.620.065**	**70.715.609**	**70.307.243**

Balans (31 december jaar)						
Passiva	**Rekening 2023**	**Prognose 2024**	**Begroting 2025**	**Begroting 2026**	**Begroting 2027**	**Begroting 2028**
Vaste passiva						
Eigen vermogen	**25.008.628**	**16.888.089**	**17.101.794**	**18.022.834**	**19.829.712**	**22.082.679**
Algemene reserve	2.500.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000
Bestemmingsreserves	22.508.628	14.388.089	14.601.794	15.522.834	17.329.712	19.582.679
Voorzieningen	**1.629.813**	**989.177**	**1.029.177**	**1.069.177**	**1.109.177**	**1.149.177**
Vaste schulden	**33.839.667**	**50.098.333**	**48.297.000**	**46.495.667**	**44.744.333**	**43.043.000**
Langlopende geldleningen	33.839.667	50.098.333	48.297.000	46.495.667	44.744.333	43.043.000
Vlottende passiva						
Schulden looptijd korter jaar	**2.395.240**	**2.432.387**	**2.432.387**	**2.432.387**	**2.432.387**	**2.432.387**
Kasgeldleningen	0	0	0	0	0	0
Overige schulden	2.395.240	2.432.387	2.432.387	2.432.387	2.432.387	2.432.387
Overlopende passiva	**10.109.110**	**7.600.000**	**5.600.000**	**3.600.000**	**2.600.000**	**1.600.000**
Overheidslichamen	1.185.329	1.200.000	1.200.000	1.200.000	1.200.000	1.200.000
Overige	712.345	400.000	400.000	400.000	400.000	400.000
Te besteden middelen Regio Deal	8.211.436	6.000.000	4.000.000	2.000.000	1.000.000	0
Totaal passiva	**72.982.458**	**78.007.986**	**74.460.358**	**71.620.065**	**70.715.609**	**70.307.243**

2.4 Overzicht van structurele en incidentele baten en lasten

Algemeen

Op grond van artikel 19 van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) bevat de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de begroting ten minste een overzicht van de incidentele baten en lasten per programma.

Door de baten en de lasten te filteren (corrigeren) voor incidentele posten, kan er worden vastgesteld of er in de meerjarenbegroting sprake is van structureel en reëel evenwicht.
Van structureel evenwicht is sprake als de structurele lasten worden gedekt door structurele baten.

Onderstaand is een samenvattende tabel opgenomen waarin het structurele begrotingssaldo voor de jaren 2025 tot en met 2028 wordt weergegeven:

Structurele en incidentele baten en lasten				
	2025	**2026**	**2027**	**2028**
Saldo baten en lasten vòòr mutatie reserves	213.705	921.040	1.806.877	2.252.968
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	634.756	-347.361	-1.272.804	-1.891.099
Begrotingssaldo	**848.461**	573.679	534.073	361.869
- Waarvan incidentele baten en lasten	-1.095.744	-1.609.861	-1.635.304	-1.891.099
Structureel begrotingssaldo	**1.944.205**	**2.183.540**	**2.169.377**	**2.252.968**

In algemene zin zijn incidentele baten en lasten (begrotings)posten die eenmalig of gedurende enkele jaren voorkomen. Administratief worden deze vastgelegd via specifiek hiervoor geldende grootboekrekeningen. De incidentele baten en lasten worden per programma gespecificeerd in de tabel op de volgende pagina.

Specificatie incidentele baten (+) en lasten (-)				
	2025	**2026**	**2027**	**2028**
Programma 1	**0**	**0**	**0**	**0**
--	0	0	0	0
Programma 2	**-550.000**	**0**	**0**	**0**
Sloop De Stelp	-550.000	0	0	0
Programma 3	**0**	**0**	**0**	**0**
--	0	0	0	0
Programma 4	**-607.000**	**-1.262.500**	**-362.500**	
Infrastructurele maatregelen t.b.v. verkeersveiligheid	-37.500	0	0	0
Ontwikkeling vliegveld	-27.000	0	0	0
Impuls bestratingsmateriaal	-362.500	-1.262.500	-362.500	0
Paardenbak Buren	-100.000	0	0	0
Implementatie omgevingswet	-35.000	0	0	0
Archeologische verwachtingskaart	-15.000	0	0	0
Basisregistratie Adressen en Gebouwen	-30.000	0	0	0
Programma 5	**0**	**0**	**0**	**0**
--	0	0	0	0
Programma 6	**-37.500**	**0**	**0**	**0**
Van gas naar elektrisch koken	-20.000	0	0	0
Quick scan verduurzaming recreatieve zwembaden	-17.500			
Programma 7	**-536.000**	**0**	**0**	**0**
Onrendabele top flexwoningen	-150.000	0	0	0
Huurderving woningen Paasduinweg	-36.000			
Onrendabele top woningen Paasduinweg	-350.000			
Overhead	**0**	**0**	**0**	**0**
--	0	0	0	0
Dekkingsmiddelen	**634.756**	**-347.361**	**-1.272.804**	**-1.891.099**
Toevoeging Algemene bedrijfsreserve GWA	0	-264.724	-334.830	-353.539
Toevoeging Reserve politieke ambtsdragers	-20.000	-21.000	-23.000	-24.000
Toevoeging Onderhoudsfonds wegen	-1.360.000	-1.360.000	-1.360.000	-1.360.000
Toevoeging Onderhoudsfonds gebouwen	-470.000	-470.000	-470.000	-470.000
Toevoeging Onderhoudsfonds havens	-193.800	-193.800	-193.800	-193.800
Onttrekking Algemene bedrijfsreserve GWA	195.954	0	0	0
Onttrekking Reserve politieke ambtsdragers	122.834	52.364	52.364	52.364
Onttrekking Onderhoudsfonds wegen	1.007.000	371.000	176.000	192.000
Onttrekking Onderhoudsfonds gebouwen	132.000	132.000	132.000	132.000
Onttrekking Onderhoudsfonds havens	158.268	144.299	385.962	133.876
Onttrekking Reserve projecten	1.062.500	1.262.500	362.500	0
Totaal	**-1.095.744**	**-1.609.861**	**-1.635.304**	**-1.891.099**

Ter toelichting op een aantal grotere posten in de tabel van incidentele baten en lasten geldt het volgende.

Programma 2

Sloop De Stelp

Nadat de bewoners van De Stelp zijn verhuisd naar het nieuwe woonzorgcentrum “Ambla” wordt dit gebouw gesloopt. De kosten zijn inclusief de werkzaamheden om de aanliggende aanleunwoningen te verzelfstandigen.

Programma 4

Infrastructurele maatregelen t.b.v. verkeersveiligheid

Betreft de netto-kosten van onderzoek en eventueel opvolgende maatregelen om specifieke verkeersknooppunten ‘verkeersveiliger’ te maken (in samenhang met een SPUK uitkering).

Ontwikkeling vliegveld

Dit betreft planontwikkeling voor verduurzaming havengebouw en aanpassing terrein en start- en landingsbaan.

Impuls bestratingsmateriaal en verbreden fietspad Verbindingsweg

In samenhang met onderhoudswerkzaamheden wordt, waar nodig, gekozen voor een andere (betere) kwaliteit bestratingsmateriaal, waarmee een meer uniform straatbeeld ontstaat. Voor het fietspad langs de Verbindingsweg bestaat het idee voor verbreding.

Paardenbak Buren

Betreft onderzoek verbetering huidige locatie paardenbak (ontwateringsmaatregelen), dan wel verplaatsing naar nieuwe locatie.

Implementatie omgevingswet

Betreft verbetering processen (meer klantgericht) en opstellen omgevingsvisie.

Archeologische verwachtingskaart

Deze kaart maakt het archeologisch erfgoed van Ameland inzichtelijk. Het project wordt financieel in samenwerking met Provincie Fryslân uitgevoerd.

Basisadministratie Adressen en Gebouwen

Ondersteund door gemeente Leeuwarden wordt een inhaalslag gemaakt om de kwaliteit van deze basisregistratie te verbeteren.

Programma 6

Van gas naar elektrisch koken

Aktie ter stimulering burgers om elektrisch te gaan koken (mogelijke subsidieregeling).

Quick scan verduurzaming recreatieve zwembaden

Dit betreft een onderzoek naar toe te passen wet- en regelgeving voor inpandige zwembaden in recreatiewoningen.

Programma 7

Onrendabele top flexwoningen

Dit betreft de begrote onrendabele top van een viertal mogelijk te bouwen flexwoningen op de locatie Kwekerij te Nes.

Huurderving woningen Paasduinweg

Betreft huurderving door leegstand van huurwoningen in samenhang met planontwikkeling voor dit gebied.

Onrendabele top woningen Paasduinweg

Betreft onrendabel deel bouwproject van een zevental nieuwe huurwoningen, na sloop bestaande vier woningen.

Dekkingsmiddelen

Toevoeging of onttrekking Algemene bedrijfsreserve GWA

Het positieve saldo van de activiteit Woningbedrijf Ameland wordt toegevoegd aan deze specifieke reserve, een negatief saldo wordt hieraan onttrokken.

Toevoeging en onttrekking aan Reserve politieke ambtsdragers

Op basis van actuariële berekeningen worden de jaarlijkse toevoegingen aan deze reserve berekend; de werkelijke uitgaven komen ten laste van deze reserve.

Toevoeging en onttrekking aan onderhoudsfondsen

De toegevoegde bedragen worden bepaald op grond van onderhouds- en beheersplannen; de werkelijke kosten komen ten laste van deze fondsen.

Onttrekkingen Reserve projecten

Betreft onttrekkingen ter compensatie van eenmalige kosten voor sloop De Stelp, impuls bestratingsmateriaal, onrendabele top flexwoningen en verbreden fietspad Verbindingsweg.

2.5 EMU-saldo

Algemeen

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven van de overheid op transactiebasis in een bepaalde periode (boekjaar). Eenvoudig gezegd geeft het EMU-saldo aan of er in een bepaald jaar meer geld is uitgegeven dan er is binnengekomen, of dat er netto geld is overgehouden. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie. Tevens heeft het EMU-saldo een vergelijkbare functie als het kasstroomoverzicht.

Toelichting

Om de overheidsfinanciën in de Eurozone robuust te houden, zijn in Europees verband afspraken gemaakt over het toegestane maximale tekort van het EMU-saldo op nationaal niveau. Omdat het EMU-saldo van alle decentrale overheden onderdeel uitmaakt van het EMU-saldo op nationaal niveau is het daarmee ook relevant voor de decentrale overheden om het eigen EMU-saldo volgen. Om de gemeenten een beeld te geven van hun aandeel in het gezamenlijke EMU-tekort worden jaarlijks individuele referentiewaarden gepubliceerd door het Ministerie van BZK. Wanneer het berekende EMU-saldo onder de referentiewaarde valt is de bijdrage van de gemeente aan het totale EMU-saldo geen aandachtspunt, mits de andere overheden zich aan hun referentiewaarden houden. Als het berekende EMU-saldo boven de referentiewaarden uitstijgt, is de bijdrage van de gemeente aan het landelijke EMU-saldo wel een aandachtspunt. Een of meer andere overheden moeten onder hun referentiewaarde blijven, om ervoor te zorgen dat de Nederlandse overheid als geheel onder de EMU-norm van 3% blijft.

Berekening EMU-saldo

In onderstaande tabel is de berekening van het EMU-saldo voor de gemeente Ameland opgenomen:

Berekening EMU-saldo (bedragen x € 1.000)					
		2025	**2026**	**2027**	**2028**
A.	Exploitatiesaldo vóór mutatie reserves	214	921	1.807	2.253
B.	Mutatie (im)materiële vaste activa	1.448	-1.494	-2.114	-1.581
C.	Mutatie voorzieningen	40	40	40	40
D.	Mutatie voorraden	25	-497	125	42
E.	Boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materële vaste activa	-	-	-	-
F.	**Berekend EMU-saldo (A-B+C-D-E)**	**-1.219**	**2.952**	**3.836**	**3.832**
G.	EMU-saldo referentiewaarde (conform septembercirculaire 2024)	-2.053	-2.053	-2.053	-2.053
H.	**Verschil EMU-saldo en referentiewaarde (F-G)**	**834**	**5.005**	**5.889**	**5.885**

Zoals uit de tabel blijkt, is het EMU-saldo van de gemeente Ameland in 2025 € 1.219.000 negatief en loopt dit op tot € 3.832.000 positief in 2028. Dit betekent in EMU-termen dat de gemeente Ameland vanaf 2026 meer inkomsten heeft dan uitgaven. Per saldo wordt in alle jaren voldaan aan de gestelde eisen (binnen de norm). Vanaf 2026 draagt gemeente Ameland zelf positief bij aan het EMU-saldo.

3.0. Bijlagen

Recapitulatie per taakveld

Recapitulatie per taakveld 2025			
	Lasten	**Baten**	**Saldo**
Hoofdstuk 0 Bestuur en ondersteuning			
Taakveld 0.1 Bestuur	1.426.594	136.900	1.289.694
Taakveld 0.2 Burgerzaken	193.712	58.000	135.712
Taakveld 0.4 Overhead	5.235.279	36.800	5.198.479
Taakveld 0.5 Treasury	118.591	29.000	89.591
Taakveld 0.61 OZB woningen	110.335	1.126.100	-1.015.765
Taakveld 0.62 OZB niet-woningen	48.176	537.300	-489.124
Taakveld 0.64 Belastingen overig	0	40.000	-40.000
Taakveld 0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	0	11.643.614	-11.643.614
Taakveld 0.8 Overige baten en lasten	7.764	0	7.764
Taakveld 0.10 Mutaties reserves	2.043.800	2.678.554	-634.754
Taakveld 0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	848.460	0	848.460
Saldo Bestuur en ondersteuning	10.032.710	16.286.268	-6.253.558
Hoofdstuk 1 Veiligheid			
Taakveld 1.1 Crisisbeheersing en brandweer	944.397	58.100	886.297
Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid	170.072	25.000	145.072
Saldo Veiligheid	1.114.468	83.100	1.031.368
Hoofdstuk 2 Verkeer, vervoer en waterstaat			
Taakveld 2.1 Verkeer en Vervoer	2.565.275	140.100	2.425.175
Taakveld 2.2 Parkeren	24.820	0	24.820
Taakveld 2.3 Recreatieve havens	260.050	59.125	200.925
Taakveld 2.4 Economische havens en waterwegen	178.893	19.900	158.993
Saldo Verkeer, vervoer en waterstaat	3.029.038	219.125	2.809.913
Hoofdstuk 3 Economie			
Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling	36.400	0	36.400
Taakveld 3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	653.492	136.138	517.354
Taakveld 3.4 Economische promotie	482.281	6.121.842	-5.639.561
Saldo Economie	1.172.173	6.257.980	-5.085.807
Hoofdstuk 4 Onderwijs			
Taakveld 4.1 Openbaar basisonderwijs	951.155	904.159	46.996
Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting	346.679	41.200	305.479
Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.308.348	2.089.038	219.310
Saldo Onderwijs	3.606.182	3.034.397	571.785
Hoofdstuk 5 Sport, cultuur en recreatie			
Taakveld 5.1 Sportbeleid en activering	26.205	0	26.205
Taakveld 5.2 Sportaccommodaties	483.824	115.800	368.024
Taakveld 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	87.927	500	87.427
Taakveld 5.4 Musea	413.530	66.000	347.530
Taakveld 5.6 Media	152.242	0	152.242
Taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	1.978.397	0	1.978.397
Saldo Sport, cultuur en recreatie	3.142.125	182.300	2.959.825

Recapitulatie per taakveld 2025			
	Lasten	**Baten**	**Saldo**
Hoofdstuk 6 Sociaal domein			
Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.149.003	4.100	1.144.903
Taakveld 6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	36.735	0	36.735
Taakveld 6.3 Inkomensregelingen	306.328	260.000	46.328
Taakveld 6.4 WSW en beschut werk	258.114	98.500	159.614
Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie	42.823	0	42.823
Taakveld 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	373.885	22.000	351.885
Taakveld 6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	280.000	0	280.000
Taakveld 6.71b Begeleiding (WMO)	100.000	0	100.000
Taakveld 6.71c Dagbesteding (WMO)	50.000	0	50.000
Taakveld 6.72a Jeugdhulp begeleiding	35.204	0	35.204
Taakveld 6.72b Jeugdhulp behandeling	312.500	0	312.500
Taakveld 6.73a Pleegzorg	17.500	0	17.500
Taakveld 6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	5.000	0	5.000
Taakveld 6.82b Jeugdreclassering	10.000	0	10.000
Taakveld 6.82a Jeugdbescherming	105.000	0	105.000
Saldo Sociaal domein	3.082.092	384.600	2.697.492
Hoofdstuk 7 Volksgezondheid en milieu			
Taakveld 7.1 Volksgezondheid	238.622	0	238.622
Taakveld 7.2 Riolering	635.497	871.000	-235.503
Taakveld 7.3 Afval	1.407.749	1.585.300	-177.551
Taakveld 7.4 Milieubeheer	663.063	5.600	657.463
Taakveld 7.5 Begraafplaatsen en crematoria	84.433	50.100	34.333
Saldo Volksgezondheid en milieu	3.029.364	2.512.000	517.364
Hoofdstuk 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing			
Taakveld 8.1 Ruimte en leefomgeving	275.567	5.000	270.567
Taakveld 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	5.867	0	5.867
Taakveld 8.3 Wonen en bouwen	3.389.029	2.913.846	475.183
Saldo Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	3.670.464	2.918.846	751.618
Saldo	**31.878.616**	**31.878.616**	**0**

Staat van activa (samengevat)

OMSCHRIJVING	AANSCH. WAARDE PER 01-01-2025	MUTATIES PLUS IN 2025	MUTATIES MIN IN 2025	AANSCH. WAARDE PER 31-12-2025	REST JAREN AFSCHR TERM.	BOEK-WAARDE PER 1-1-2025	AFSCHR. IN 2025	BOEK-WAARDE PER 31-12-2025	RENTE-PERC 2025 2,000	RENTE-BEDRAG 2025	KAPITAAL-LASTEN 2025
IMMAT, VASTE ACTIVA											
TOTAAL ONTWIKKELING, PLANKOSTEN E.D.	0	0	0	0	0	42.940	0	42.940	0	0	0
TOTAAL IMMAT. VASTE ACTIVA	0	0	0	0	0	42.940	0	42.940	0	0	0
MAT. VASTE ACTIVA											
TOTAAL GRONDEN EN TERREINEN	2.558.112	0	0	2.558.112		2.558.112	0	2.558.112		51.162	51.162
TOTAAL (BEDRIJFS)GEBOUWEN	12.280.614	100.000	0	12.380.614		5.180.719	340.240	4.940.479		103.614	443.854
TOTAAL WONINGBOUW	26.394.707	0	0	26.394.707		24.445.964	271.647	24.174.317		488.919	760.566
TOTAAL GROND-, WEG- EN WATERBOUWKUNDIGE WERKEN	27.849.362	2.317.548	0	30.026.910		13.976.901	1.056.689	15.237.760		279.538	1.336.227
TOTAAL MATERIAAL / MATERIEEL	2.315.165	1.277.525	0	3.052.690		751.035	321.464	1.707.097		15.021	336.484
TOTAAL OVERIGE MACHINES, APPARATEN, INSTALLATIES	2.277.453	0	0	2.277.453		1.176.921	132.040	1.044.881		23.538	155.579
TOTAAL OVERIGE ACTIVA	6.103.260	188.200	0	6.291.460		3.357.738	313.367	3.232.571		57.607	370.974
TOTAAL MAT. VASTE ACTIVA	79.778.672	3.883.273	0	82.981.945		51.447.390	2.435.446	52.895.216		1.019.400	3.454.847
FINANCIELE VASTE ACTIVA											
TOTAAL DEELNEMINGEN	578.507	0	0	578.507	0	578.507	0	578.507	18	11.570	11.570
Totaal SVn Leningen	1.950.000	315.000	0	2.265.000		1.950.000	0	2.265.000		39.000	39.000
TOTAAL HYPOTHECAIRE GELDLENINGEN	737.591	0	7.572	737.591	0	316.462	0	308.890	2,000	6.329	6.329
TOTAAL FINANCIELE VASTE ACTIVA	3.266.098	315.000	7.572	3.581.098		2.844.969	0	3.152.397		56.899	56.899
TOTAAL VASTE ACTIVA	83.044.770	4.198.273	7.572	86.563.043		54.335.299	2.435.446	56.090.554		1.076.300	3.511.746

(Vervangings)investeringen

(VERVANGINGS)INVESTERINGEN	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Immateriële vaste activa						
VOORBEREIDINGSKREDIET DE STELP	-916.357					
Voorbereidingskosten woonstudio's / flexwoningen	2.278					
	-914.079	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Materiële vaste activa						
Gronden en terreinen						
GRONDEN: AANK Grond 2020 De Kronkel	-33.879					
Aankoop Katteplas 2022						
	-33.879	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
(Bedrijfs)gebouwen						
HUISVSTNG BUITNDNST: KAPSCHUUR 2000 / 2023	35.664	21.117				
OPENBAARTOILET BALLUMERBOCHT 2024			100.000			
SOC.WERKV.: KAPSCHUUR OOSTERGO 2007, verkoop 2022						
Renovatie ambtswoning 2022 / 2023	61.144					
Bouwkosten fase 2 woningbouw						
AANKOOP GEBOUW KNRM NES AMELAND 2023		37.000				
AANKOOP STELP, OUDE LOCATIE 2023		488.223				
NIEUWE STELP 2024	9.281.679	-9.281.679				
	9.378.487	**-8.735.339**	**100.000**	**0**	**0**	**0**
GWA						
Nieuwbouw woningen	0	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
GWA, NIEUWBOUW DE STELP 2024		9.569.370				
	0	**9.569.370**	**0**	**0**	**0**	**0**
Grond- weg- en waterbouwkundige werken						
PUTTEN BLUSWATERVOORZIENING 2023	37.855	15.000				
PARKEERTERREIN WESTERLAAN HOLLUM 2022 / 2023			77.548			
HEKKEN TENNISBAAN NES 2022 (vervanging)						
SPORTVOORZIENINGEN NIEUWE STELP 2023 / 2024	205.047	144.953				
DE VLEIJEN: FILTERS, POMPEN, ETC. 2024		400.000				
Herinrichting jachthaven 2021						
Fietspad Hagedoornveld 2020 (deel 2021)	32.140					
VERNIEUWING FIETSPAD NOORDWAL 2021						
KUNST VEERDAM 2020						
Hek milieustraat 2023	5.917					
Vetafscheider 2022						
PARKEERTERREIN OMGEVING VEERDAM 2024			140.000			
VLIEGVELD: KWALITEITSIMPULS GEBOUW, 2025			400.000			
VLIEGVELD: KWALITEITSIMPULS, INFRASTRUCTUUR 2025			200.000			
HUISVSTNG BUITNDNST: INR. TERREIN 2024 (economisch nut)			1.500.000			
OPENBARE RUIMTE EN INFRA. DE NIEUWE STELP 2023 / 2024	185.687	1.414.313				
RIOLERING: IT Riool Baron Rengersweg/Nesserweg		154.000				
	466.645	**2.128.266**	**2.317.548**	**0**	**0**	**0**

(VERVANGINGS)INVESTERINGEN	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Materiaal / materieel						
Electrische transporter (voor gaten) Vliegveld 2022						
Voertuig met aanhanger brandweer vliegveld 2023					8.000	
WSW Frontmaaier 2023 / 2028	33.599					40.000
Zitmaaier sportvelden 2023 (Majoor)			12.000			
Grote sneeuwploeg 2023			12.000			
Trilplaat/zuignap / hefunit 2021						
Houtsnippermachine 2023	41.476					
Kleine zoutstrooier 2023		33.845				
Trekker sport 2023			90.000			
Nissan (elektrisch) 2022						
Toyota Hi-Lux 2021 (opzichter)						
Hoogwerker 2025				45.000		
Semi dieplader voor hoogwerker 2025				15.000		
Veeg- en zuigmachine 2023			450.000			
Fiat Doblo 2023 elektrisch		65.000				
Fiat Doblo 2023 elektrisch		65.000				
Daf (multi-inzetbaar) 2022			336.000			
Toyota Hi-Lux 2022 (ongedierte)	38.394					
Ford Ranger (strand)	58.732					
Nissan Visia (uit 2016; overname Friesland Lease) 2023	8.842					
Bak voor shovel 2023			8.000			
Werktuigdrager knippen hagen 2021						
Aanhangwagen Titan (werktuigdrager) 2022						
Platte bak met schotten (aanhanger) 2023		20.000				
RIOLERING: KOLKENZUIGER 2023			293.000			
WSW Aanhangwagen 2024			10.000			
Tankplaats Ballumerbocht 2024		0				
Haak voor kraanhaakarmauto 2024				12.500		
Maaimachine bermen 2024 (Ransomes)			50.000			
Front klepelmaaier bermen buitengebied, 2023 (Dücker)	8.635					
Kraan-haakarm 2025				220.000		
Bebakeningswagen 2025			10.100			
Container kadaverkoeling 2025			6.425			
Peugeot partner, elektrisch, 2023		65.000				
Draaibank, 2023	17.637					
Mobiele badkamer, 2023	12.895					
HOOGWATERSIGNALERING MATRIXBORD 2023 / 2028	25.329					30.000
John Deer 5100R: Trekker strand + frontaftakas 2026				90.000		
Ducker USM 21 Klepelmaaier bermen buitengebied, achter, 2026				15.000		
Shovel 2026				125.000		
Minikraantje plus aanhanger 2026				30.000		
Trekker kunstgrasveld 2026				13.000		
Maai-unit sport (aanbouw trekker) 2026				12.000		
Iveaco Daily 54-BKK-8 Monteur 2026				70.000		
Vetvangcontainer 2026				8.000		
Iveco Daily 35C14A8 Hovenier 2026				45.000		
Iveco Daily 35C14AB Straatwerk 2026				45.000		
BUITNDNST: FORD IVECO MAAIPLOEG 2026				35.000		
BUITNDNST: FORD IVECO TIMMERMAN 2026				35.000		
BUITNDNST: ZOUTSTROOIER 2027 (grote)					50.000	
Fiat Ducato V-381-ZR, 2027					50.000	
Fiat Ducato VDK76F, 2027					50.000	
Chassis + opbouw zijlader 2020 / 2028						300.000
Zijlader, weeginstallatie 2020 / 2028						50.000
Achterlader 2020 / 2028						150.000
Lage laadbak met afsluitbare klep (haakarmauto) 2018 / 2028						15.000
Nissan Visia (uit 2016; overname Friesland Lease) 2023						0
Aggregaat 2024		30.000				
	245.538	**278.845**	**1.277.525**	**815.500**	**158.000**	**585.000**

(VERVANGINGS)INVESTERINGEN	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Overige machines, apparaten en installaties						
Vervanging installaties gemeentehuis 2021	54.656					
Schoonmaakmachine 2023	14.433					
Schrobmachine 2024 gemeentehuis		12.000				
BEREGENINGSINSTALLATIE VLIEGVELD BALLUM 2022						
Vervanging schoonmaakmachine 2024 sporthal		12.000				
GR.VELDEN: Slangenwagen (beregeningsinstallatie) 2022						
GR.VELDEN: Top-air beluchter, 2022						
VERLICHTING GEEL WIT 2023		25.000				
GPS Ontvanger 2024 / 2028		13.000				16.000
HUISVSTNG BUITNDNST: HIJSMAT. ARBO 2004, vervanging 2023						
Camerainstallatie raadszaal gemeentehuis 2021						
Weegcellen weegbrug 2022						
MEETNET LEEFBAARHEID 2022						
GPS Ontvanger 2027						
GELUIDSAPPARATUUR 2027					40.000	
Bewegwijzeringsmasten 2024		35.000				
	69.090	**97.000**	**0**	**0**	**40.000**	**16.000**
Overige activa						
De Vleijen						
DE VLEIJEN: Tunnelglijbaan zuidplas 2023			9.900			
DE VLEIJEN: Kasteel zuidplas 2023			16.500			
DE VLEIJEN: MINIPLAY (KLIMTOESTEL IN ZANDBAK) 2024		0			7.700	
DE VLEIJEN: TALUDGLIJBAAN 2017 zuidplas 2023			8.800			
DE VLEIJEN: Walbeschoeiing (hokje met steiger) zuidplas 2021						
DE VLEIJEN: JUNGLEBRUG 3 noordplas 2023			6.600			
DE VLEIJEN: BIRD-HOPPER SCHOMMEL zuidplas 2023					5.500	
DE VLEIJEN: JUNGLEPLAY klim richting kabelbaan 2023				6.800		
DE VLEIJEN: Halfpipe 2025			0		18.700	
DE VLEIJEN: Skate ramps 2025			0		10.000	
DE VLEIJEN: VLOT + STEIGERS zuidplas 2025			0		16.500	
DE VLEIJEN: KABELBAAN zuidplas 2025			0			20.000
DE VLEIJEN: Klimnet 2024		0		22.000		
DE VLEIJEN: TOREN zuidplas 2026				15.400		
DE VLEIJEN: JUNGLEPLAY noordplas 2026				11.000		
DE VLEIJEN: JUNGLEBRUG (3 ELEMENTEN) zuidplas, 2027				19.000		
De Aanleg						
DE AANLEG: BIRD HOPPER (SCHOMMEL) 2023				5.500		
DE AANLEG: Kabouter klauter (glijbaan) 2023				5.500		
DE AANLEG: Kukel kubus 2023						7.000
DE AANLEG: Skate ramps 2025			0	10.000		
DE AANLEG: KLAUTERKLIMMER (groot), 2027					18.000	0
Strandrecreatie						
STRANDREC.: DOUCHES BADSTRANDEN 2023		12.000				
STRANDREC.: UNIT BALLUM 2022						
STRANDREC.: Unit Hollum 2023	125.300					

(VERVANGINGS)INVESTERINGEN	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Overige openlucht recreatie						
OPENL.REC: NES Miniplay (klim + glijbaan) Kard. De J. school 2024		0	7.500			
OPENL.REC: Ballum Miniplay (klim + glijbaan) 't lenster 2024		0	9.000			
OPENL.REC: Buren Miniplay (klim en glijbaan)Mr. Oudweg 2024		0	7.900			
OPENL.REC: Buren Combi-speeltoestel) Farbriekspad 18 / 28						8.900
OPENL.REC: Hollum Jungleplay (klim etc) Reddingbootweg 2023		15.000				
OPENL.REC: Hollum Speelbos Huisje (achthoekig) 2023			16.500			
OPENL.REC: Ballum klim + glijbaan Skottepad 2023				7.000		
OPENL.REC: Nes Klimklauter Oliviershiem 2023				10.000		
OPENl. REC: Hollum Vuurtoren terrein Stayokay 2023			15.000			
OPENL.REC: Nes Jungleplay (klimtoestel) Strandweg 2023			7.500			
OPENL.REC: Hollum Miniplay Kon. Wilhelmina 2025			7.500			
OPENL.REC: Hollum Jungleplay Kêkelburen 2023			7.000			
OPENL.REC: Hollum Miniplay (klim + glijbaan) De Schakel 2025			7.500			
OPENL.REC: Ballum Jungleplay (klim + schommel) D. Klipweg 2023		18.000				
OPENL.REC: Hollum Speelbos H.D. Kat + Walvis 2023						
OPENL.REC: Hollum jungleplay (klim, etc.) Trapweg 2024		0		15.000		
OPENL.REC: OPENB. TOILET NES 2007, vervanging 2025			45.000			
Hollum speelbos: Strandjutten (verzonken schip) 2023		25.000				
Ondergr. container strandovergang Hollum, overname KV 2021						
HEKWERK OERD, UITKIJKPLATEAU 2023	0					
TOILETVOORZIENING OERDHUT 2023 / 2028	11.510					15.000
PUMPTRACKBAAN 2023		177.000				
DE VLEIJEN: JUNGLEBRUG (3 ELEMENTEN) zuidplas 2018					0	19.000
OPENL.REC: Schip Abraham Fock Stay Okay 2027					13.000	0
OPENL.REC: Hollum Speelbos Verdwenen dorp Sier 2018 / 2028						12.500
OPENL.REC: Hollum Speelbos Klimparcours						33.000
TOREN MET GLIJBAAN EN SCHOMMEL FOSTALAND, 2027					8.000	0
Overig						
ELEKTRISCHE STRANDSTOELEN 2023		8.000				
ELEKTRISCHE STRANDSTOELEN 2025			16.000			
ELEKTRISCHE STRANDROLSTOEL 2023, vervanging 2027					10.000	
Mutatie voorraad ondergrondse containers	-22.603					
MAX mobielen (twee) 2022						
REIN: twee afzetcontainers glas (verpakkingsglas) 2023		35.000				
REIN: 3 Persontainers 2018 / 2028						120.000
Ondergrondse containers Qurios, overname 2022 (2e hands)						
Glascontainers, 30 stuks gegalvaniseerd 2023 / in 2024 nog 12 stuks	29.955	24.000				
Ondergr. container strandovergang Hollum, overname KV 2021	4.027					
Ondergrondsecontainers, nieuw (extra) campings, 2020	18.297					
Ondergrondse containers (2), nieuw Klein Vaarwaterweg 2020	8.524					
Bureaustoelen 2021						
Inventaris sporthallen 2021						
HUISVESTING: Meubilair 2024	7.241	180.000				
	182.251	**494.000**	**188.200**	**127.200**	**107.400**	**235.400**
Financiële vaste activa						
Hyp. Geldleningen	-27.423	-9.769	-7.572	-13.502	-117.752	-33.987
Aandelen zonnepark Ballumerbocht						
AANDELEN STEDIN PREFERENT 2021						
SVN Startersleningen	820.000	430.000	315.000			
SVN Stimuleringsleningen	350.000	350.000				
	1.142.577	***770.231***	***307.428***	***-13.502***	***-117.752***	***-33.987***
TOTAAL (VERVANGINGS)INVESTERINGEN	**10.536.630**	**4.602.373**	**4.190.701**	**929.198**	**187.648**	**802.413**
Bedragen onder de € 5.000 worden niet geactiveerd, maar ineens ten laste gebracht van de exploitatie.						

Staat van reserves en voorzieningen

5 RESERVES EN VOORZIENINGEN Begroting 2025				
Omschrijving	**Saldo per 31-12-2024**	**Toevoeging in 2025**	**Onttrekking in 2025**	**Saldo per 31-12-2025**
ALGEMENE RESERVE	2.500.000	0	0	2.500.000
BESTEMMINGSRESERVES				
ABR WONINGBEDRIJF	763.507	0	195.954	567.553
POLITIEKE AMBTSDRAGERS	1.408.514	20.000	122.834	1.305.680
ONDERHOUDSFONDS WEGEN	806.228	1.360.000	1.007.000	1.159.228
ONDERHOUDSFONDS GEBOUWEN	2.370.089	470.000	132.000	2.708.089
ONDERHOUDSFONDS HAVENS	6.894	193.800	158.268	42.426
BESTEMMINGSRESERVE OPO	537.142	0	0	537.142
BESTEMMINGSRESERVE BWS	1.069.500	0	0	1.069.500
RESERVE NIEUWBOUW DE STELP	0	0	0	0
RESERVE PROJECTEN WADDENEILANDEN	1.937.500	0	0	1.937.500
RESERVE PROJECTEN	5.488.716	848.461	1.062.500	5.274.677
TOTAAL BESTEMMINGSRESERVES	**14.388.089**	**2.892.261**	**2.678.556**	**14.601.794**
VOORZIENINGEN				
EGALISATIEVOORZIENING RIOLERING	834.046	20.000	0	854.046
VOORZIENING VERLOFSPAREN	99.785	20.000	0	119.785
VOORZIENING VERLIEZEN GRONDEXPLOITATIES	55.346	0	0	55.346
TOTAAL VOORZIENINGEN	**989.177**	**40.000**	**0**	**1.029.177**
TOTAAL - GENERAAL	**17.877.266**	**2.932.261**	**2.678.556**	**18.130.971**

Toelichting reserves 2025	
Algemene reserve	
Saldo 31 december	**2.500.000**
mutaties	0
Saldo 31 december	**2.500.000**
ABR Woningbedrijf	
Saldo 1 januari	**763.507**
toegerekende overhead	-168.974
exploitatiesaldo via functie 980	-26.980
Saldo 31 december	**567.553**
Politieke ambtsdragers	
Saldo 1 januari	**1.408.514**
begrote dotatie	20.000
uitkeringen voormalige wethouders (product 600.110)	-122.834
Saldo 31 december	**1.305.680**
Onderhoudsfonds wegen	
Saldo 1 januari	**806.228**
toevoeging volgens begroting	1.360.000
onderhoudskosten derden (product 621.000)	-1.007.000
Saldo 31 december	**1.159.228**
Onderhoudsfonds gebouwen	
Saldo 1 januari	**2.370.089**
toevoeging	470.000
lasten groot onderhoud gebouwen	-132.000
Saldo 31 december	**2.708.089**
Onderhoudsfonds havens	
Saldo 1 januari	**6.894**
toevoeging	193.800
lasten groot onderhoud gebouwen	-158.268
Saldo 31 december	**42.426**
Bestemmingsreserve OPO	
Saldo 1 januari	**537.142**
mutatie	0
Saldo 31 december	**537.142**
Bestemmingsreserve BWS	
Saldo 1 januari	**1.069.500**
mutatie	0
Saldo 31 december	**1.069.500**
Bestemmingsreserve nieuwbouw De Stelp	
Saldo 1 januari	**0**
mutatie	0
Saldo 31 december	**0**

Toelichting reserves 2025	
Bestemmingsreserve projecten Waddeneilanden	
Saldo 1 januari	**1.937.500**
mutatie	0
Saldo 31 december	**1.937.500**
Bestemmingsreserve projecten	
Saldo 31 december (vòòr bestemming resultaat)	**5.488.716**
bestemming rekeningsaldo voorgaand jaar	p.m.
Saldo 1 januari (ná bestemming resultaat vorig jaar)	**5.488.716**
onttrekking kwaliteit bestratingsmateriaal	**-362.500**
onttrekking sloop Stelp	**-550.000**
onttrekking onrendabele top flexwoningen	**-150.000**
bestemming exploitatiesaldo lopend jaar	848.461
Saldo 31 december (ná bestemming resultaat)	**5.274.677**

Toelichting voorzieningen 2025	
EGALISATIEVOORZIENING RIOLERING	
Saldo 1 januari	**834.046**
toevoeging	20.000
Saldo 31 december	**854.046**

Staat van langlopende geldleningen

STAAT VAN LANGLOPENDE GELDLENINGEN 2025

OMSCHRIJVING	JAAR LENING	OORSPR. BEDRAG LENING	RENTE-PERC.	DATUM AFLOSS.	JAAR LAATSTE AFLOSS.	RESTANT LENING PER 1-1-2025	OPGENOMEN IN 2025	AFLOSSING IN 2025	RESTANT LENING PER 31-12-2025	RENTE-BEDRAG 2025	TOTAAL RENTE + AFLOSSING 2025	REST. LOOP-TIJD
NWB	2004	1.450.000	5,320	29-mrt	2029	290.000	0	58.000	232.000	13.114	71.114	4
BNG NR. 40.102845	2007	2.000.000	4,980	15/6;15/12	2027	250.000	0	100.000	150.000	9.753	109.753	2
BNG NR. 40.103455	2008	3.000.000	4,520	21/2; 21/8	2028	525.000	0	150.000	375.000	18.080	168.080	3
BNG NR. 40.108426	2013	5.000.000	2,830	1-jul	2033	2.250.000	0	250.000	2.000.000	60.138	310.138	8
BNG NR. 40.110765	2016	5.000.000	1,104	1-nov	2046	3.666.667	0	166.667	3.500.000	40.173	206.840	21
BNG NR. 40. 111422	2017	2.500.000	1,665	2 okt.	2047	1.916.667	0	83.333	1.833.333	31.566	114.899	22
BNG NR. 40. 112301	2018	4.000.000	1,525	2 nov.	2048	3.200.000	0	133.333	3.066.667	48.461	181.794	23
BNG NR. 40. 115176	2021	6.000.000	0,678	25 okt.	2041	5.400.000	0	200.000	5.200.000	36.386	236.386	26
BNG NR. 40.116102	2022	5.000.000	2,590	5/6; 5/12	2072	4.800.000	0	100.000	4.700.000	122.809	222.809	47
BNG NR. 40.116361	2023	10.000.000	2,840	2 okt.	2073	9.800.000	**0**	200.000	9.600.000	276.900	476.900	48
BNG NR. 40.116362	2024	10.000.000	2,820	1 mrt.	2074	10.000.000	**0**	200.000	9.800.000	277.300	477.300	49
BNG NR. 40.116363	2024	8.000.000	2,810	1 okt.	2074	8.000.000	**0**	160.000	7.840.000	223.676	383.676	49
Nieuwe lening 2025 (aanname)	**2025**	0	**4,000**	1-jul	**2045**	0	**0**	0	0	0	0	20
TOTAAL GELDLENINGEN		**61.950.000**				**50.098.333**	**0**	**1.801.333**	**48.297.000**	**1.158.355**	**2.959.688**	*322*

Staat van salariskosten

PERSONEELSSTERKTE EN SALARISKOSTEN						
Betreft	**Jaarrekening 2023**		**Prognose 2024**		**Begroting 2025**	
	Aantal	*Lasten*	*Aantal*	*Lasten*	*Aantal*	*Lasten*
Personeel gemeente:						
Binnendienst	***58,50***	4.369.940	***58,13***	4.841.571	***58,13***	5.035.234
Buitendienst	***26,50***	1.440.417	***26,50***	1.530.517	***26,50***	1.591.738
Management*	***4,00***	384.337	***4,37***	536.171	***4,37***	592.618
	89,00	6.194.694	***89,00***	6.908.259	***89,00***	7.219.590
Bestuur:						
Raad		188.265		200.600		202.488
Burgemeester		140.097		155.173		161.380
Wethouders		173.545		177.200		184.288
Griffier		116.263		125.299		130.311
		618.170		658.272		678.467
Overige:						
Ambtenaren burgerlijke stand		7.812		15.000		15.000
Sigma-team (crisisbeheersing)		3.713				
Bestuurscommissie onderwijs		11.377		11.700		11.700
WSW		299.875		238.713		248.261
		322.777		265.413		274.961
Totaal salariskosten		**7.135.641**		**7.831.944**		**8.173.018**
** Het aantal fte onder het Management is inclusief vaste vacatureruimte binnen de gehele organisatie.*						

Liquiditeitsplanning

Liquiditeiten in MEERJARENPERSPECTIEF	Prognose 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Saldo 'liquide middelen' begin begrotingsjaar	***4.010.136***	***9.112.870***	***5.784.692***	***6.949.332***	***9.151.748***
Raming mutaties uit activiteiten					
Saldo (via Reserve projecten)	443.159	848.461	573.679	534.073	361.869
Afschrijvingen / afboekingen	2.211.790	2.435.446	2.436.650	2.419.414	2.417.504
Toegerekende rente grondexploitatie	-29.710	-18.996	-19.376	-15.493	-17.367
Mutaties reserves	-8.563.698	-634.756	347.361	1.272.804	1.891.099
Mutaties voorzieningen	-640.636	40.000	40.000	40.000	40.000
Mutatie voorzieningen grondexploitaties					
Overige mutaties					
totaal	**-6.579.096**	**2.670.155**	**3.378.314**	**4.250.798**	**4.693.105**
Raming mutaties werkkapitaal en OHW					
Kortlopende vorderingen en overlopende activa	258.360	0	0	0	0
Kortlopende schulden en overlopende passiva	-260.523	0	0	0	0
Mutatie liquide middelen, niet BNG	0	0	0	0	0
Geldstromen uit grondexploitaties	27.699	-6.300	516.858	-109.400	-24.873
totaal	**25.537**	**-6.300**	**516.858**	**-109.400**	**-24.873**
Raming mutaties uit investeren/desinvesteren					
Investeringen en desinvesteringen 24-28	-4.602.373	-4.190.701	-929.198	-187.648	-802.413
Verschuiving investeringen	0	0			
totaal	**-4.602.373**	**-4.190.701**	**-929.198**	**-187.648**	**-802.413**
Raming mutaties uit financiering					
Aantrekken langlopende leningen	18.000.000	0	0	0	0
Aflossingen langlopende leningen	-1.741.333	-1.801.333	-1.801.333	-1.751.333	-1.701.333
totaal	**16.258.667**	**-1.801.333**	**-1.801.333**	**-1.751.333**	**-1.701.333**
Saldo liquide middelen 31 december	**9.112.870**	**5.784.692**	**6.949.332**	**9.151.748**	**11.316.234**

Nieuw beleid uit Kadernota 2024

In meerjarenbegroting verwerkt nieuw beleid uit Kadernota 2024						
omschrijving	**financiële omvang**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Ondersteuning griffie en raad	12.000	0	12.000	0	0	0
Extra put bluswatervoorziening (investering)	10.000	125	170	168	165	163
Externe inhuur begeleid wonen	35.000	35.000	0	0	0	0
Bijdrage provincie Friesland, herdenking WO ||	25.000	0	25.000	0	0	0
Sloop van de Stelp	550.000	0	550.000	0	0	0
Onttrekking Reserve projecten Sloop van de Stelp	550.000	0	-550.000	0	0	0
Onderzoek beschermde bomen binnen de bebouwde kom	24.000	24.000	0	0	0	0
Investering bewegwijzeringsmasten	35.000	1.167	1.844	1.820	1.797	1.774
Paardenbak Buren	100.000	0	100.000	0	0	0
Kosten verbreden fietspad langs Verbindingsweg	900.000	0	0	900.000	0	0
Onttrekking Reserve projecten verbreden fietspad langs de Verbindingsweg	881.000	0	0	-900.000	0	0
Kosten t.g.v. impuls kwaliteit bestratingsmateriaal	1.450.000	235.000	362.500	362.500	362.500	0
Onttrekking Reserve projecten impuls kwaliteit bestratingsmateriaal	1.450.000	-235.000	-362.500	-362.500	-362.500	0
Quick scan en onderzoek naar het verduurzamen van recreatieve zwembaden	25.000	7.500	17.500	0	0	0
Van gas naar elektrisch koken	20.000	0	20.000	0	0	0
Onrendabele toppen Paasduinweg	350.000	0	350.000	0	0	0
Onttrekking Reserve GWA onrendabele toppen Paasduinweg	350.000	0	-350.000	0	0	0
Huurdersorganisatie GWA	12.000	7.000	12.000	12.000	12.000	12.000
Onttrekking Reserve GWA huurdersorganisatie	12.000	-7.000	-12.000	-12.000	-12.000	-12.000

omschrijving	financiële omvang	2024	2025	2026	2027	2028
Onrendabele toppen flexwoningen	150.000	0	150.000	0	0	0
Onttrekking Reserve projecten flexwoningen	150.000	0	-150.000	0	0	0
"Investering" SVN Startersleningen	315.000	0	0	6.300	6.300	6.300
Overbrugging pensioenenuitstroom	70.000	8.750	35.000	26.250	0	0
Extrta investeringen i.v.m. electrische alternatieven vervangingsinvesteringen (veeg-zuigmachine en 3 auto's met bak)	315.000	8.125	30.096	34.517	33.937	33.358
Cofinanciering Regiodeal (aanvullend op eerdere besluitvorming)	137.500	137.500	0	0	0	0
Onttrekking Reserve projecten cofinanciering Regiodeal	137.500	-137.500	0	0	0	0
Extra toegerekende rente nieuwe investeringen		0	-1.859	-12.555	-11.950	-11.344
Totaaltelling effecten nieuw beleid		**84.667**	**239.751**	**56.500**	**30.249**	**30.251**

Beleidsindicatoren per programma

Programma 1 Bestuur, activiteitengroep Bestuur

Bestuur		
		Ameland
Formatie	FTE per 1.000 inwoners	23,29
Bezetting	FTE per 1.000 inwoners	22,50
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2.855
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	10,74%
Overhead	% van totale lasten	25,20%

Programma 2 Sociaal Domein, activiteitengroep Algemene voorzieningen

Algemene voorzieningen			
		Ameland	**Nederland**
Personen met bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	31,7	344,8

Programma 2 Sociaal Domein, activiteitengroep Sportevenementen

Sportevenementen			
		Ameland	**Nederland**
Niet-wekelijkse sporters	% van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.	58,4%	46,4%

Programma 2 Sociaal Domein, activiteitengroep Jeugdhulpwet

Jeugdhulpwet			
		Ameland	**Nederland**
Jongeren met een delict voor de rechter()	% 12 t/m 21 jarigen	0%	1,0%
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	6,7%	13,5%
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	1,2%	1,2%
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	n.b.	0,30%

Programma 2 Sociaal Domein, activiteitengroep Participatiewet

Participatiewet			
		Ameland	**Nederland**
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	1.081,8	836,6
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	74,6%	73,1%
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	5,0%	2,0%
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	0,0%	6,0%
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	31,7	344,8
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	42,6	191,5

Programma 3 Onderwijs, activiteit Lokaal Onderwijsbeleid

Lokaal onderwijsbeleid			
		Ameland	**Nederland**
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen 5 – 18 jaar	0,0	4,2
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen 5 – 18 jaar	20	27
Vroegtijdig schoolverlaters totaal (VO + MBO)	% dat zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat	0,0%	1,7%

Programma 4 Fysieke Leefomgeving, activiteitengroep Afval en milieu

Afval en milieu			
		Ameland	**Nederland**
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	650,0	148,0

Programma 4 Fysieke Leefomgeving, activiteitengroep Ruimtelijke ordening

Ruimtelijke ordening			
		Ameland	**Nederland**
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	13,4	9,1
Demografische druk	% aantal personen van 0 tot 20 en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar	77,2%	70,4%

Programma 5 Economie, activiteitengroep Overige sectoren

Overige sectoren			
		Ameland	**Nederland**
Functiemenging	% van de verhouding tussen banen en woningen. Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	57,7%v	54,2%
Vestigingen	Aantal per 1.000 inwoners 15 tm 64 jaar	255,5	181,8

Programma 6 Duurzaamheid, activiteitengroep Energietransitie

Energietransitie			
		Ameland	**Nederland**
Hernieuwbare elektriciteit	%	26,6%	41,3%

Hoofdstuk Dekkingsmiddelen, activiteitengroep Belastingen

Belastingen			
		Ameland	**Nederland**
Woonlasten éénpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's	603	n.b.
Woonlasten meerpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's	686	n.b.
WOZ-waarde woningen	De gemiddelde WOZ-waarde (x € 1.000)	348	379